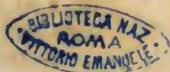
COMMENTARIUS EXPLICATIONIS primi libri Iliados Homeri,

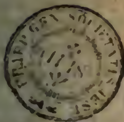
Ioachimi Camerarij Pabergensis.

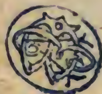

EIVSDEM LIBRI PRIMI ILIADOS *conuersio in Latinos uersus, eodem Autore.*

HIS GRAECA ETIAM ADIECTA *sunt, ut ad manum quoq; habeat Lector.*

CRAT. MYL.

M. D. XXXVIII.

Cum Gratia & Priuilegio Imperiali.

IOACHIMVS CAMERARIVS DOCTISSIMO uiro Bolgango Augusto Seuero, Regiorum filiorum apud Aeni pontes Magistro; amico perueteri S. S. D.

CVm ego non modo in præsentia bonis literis atq; studijs humanitatis pro mea exigua parte uirili consulere, & opem ferre laborantibus, sed etiam in posterum prospicere cupiam atq; quæram, non modo scilicet opella mea, his in cultu & exercitio eruditionis nauanda, sed etiam defensores atq; propugnatores comparandi uidentur, ut stare permanereq; possint fundationes quasiq; structuræ illorum. Quo in proposito sequor priorum nostrorumq; temporum doctissimos uiros, qui cum optimarum artium atq; disciplinarum studijs inseruirent, non tam suis operibus quàm ipsi doctrinæ patronos quæsiuisse reperiuntur, suæ quisq; ætatis principes, & opibus atq; potentia præstantes uiros, ut hac etiam interpretatione Ioue genitæ Musæ uiderentur, si à Regibus & Principibus in Rebuspublicis tanquam filiæ eductæ, custoditæ, ornatæ, collocatæ fuissent. Sunt enim, ut Hesiodus ait, Reges quidem Iouis progenies, sed sapientes atq; docti, illi enim certe Poetæ existimandi,

ἐκ μουσάων καὶ ἑκηβόλου ἀπόλλωνος.

Sed si forte transferri hoc longius uideatur, certe illud perpulchrum, quod uirgines perhibentur eruditionis & doctrinæ numina, ut appareat obnoxium hoc genus esse iniuriæ, & ludibrio uulgaris inscitiæ, quo magis à uirtute & potentia, Musarum quasi castitas conseruanda & protegenda est. Itaq; & fortissimi semper atq; maximi Reges & Imperatores, doctos summo amore cultuq; prosecuti fuêre. Nam Archelaus Rex Macedoniæ Euripidem ita secum habuit, ut familiarissime complecteretur, & sapientissimi Poetæ consuetudine non posset carere, neq; solum uiuentem, sed mortuum quoq; exquisitis honoribus affecerit. Quid ego de Alexandro Magno dicam, cuius incredibilis erga doctos cupidi-

 tas ipsius

tas ipsius liberalitate facile declaratur, cum illis non drachmis, sed talentis munera iusserit annumerari. Et mala etiam scripta philippis inaurarit. Sed exempla huius coniunctionis, ut ita nominem σοφαρέτε, multa etiam de priscis temporibus illis, ut uidetur, rudioribus suppetunt. Nam ut non referam illos in procerum & Phaeacum conuiuijs Poetas, neq; custodē pudicitiae Regiae, neq; oraculo iussos fortißimos uiros Spartanos, petere ab Atheniensibus sapientem Ducem, qui cum illis Tyrtaeum Poetam misissent, praeclare rem gesserint, Nonne & Anacreon inter praecipuos amicos opulentißimi Sami Tyranni Polycratis fuit? Aeschylus autem & Simonides apud Hieronem Siculum honorem & autoritatem maximam habuerunt: Quorum alterum in Siciliam sedem atq; domicilium suum transtulisse, alterum tantum in illa insula ualuisse accepimus, ut impendens grauißimum bellum inter Hieronem Syracusium, & Therona Agrigentinum diremerit atq; composuerit. Fuit & cum Dionysio Philoxenus, à quo fertur sane interdum tractatus inhumanius, sed ille tamen Tyrannus in ea saeuitia sua doctis carere se non posse ostendit. Vt autem ad posteriores relabar: Nonne & Antigoni amici commemorantur, Antagoras Rodius atq; Aratus Solensis? Et cū Regibus Aegypti totae gentes doctorum uixêre. Quae cum ita sint, ego hoc tempore opera, ut confido, non prorsus contemnenda, in Homero explicando discipulis nostris impensa, cum hortantibus amicis ad dictatorum aeditionē morem gerere statuissem, admonuit me autor omnis doctrinae & sapientiae, ut maximis & potentißimis quibusdam Principibus commendarem eruditionis literariae, bonarumq; artium non solum dignitatem, sed etiam salutem. Quos mihi circumspicienti & uestiganti animo meo, ut primi omnium occurrerunt Regij pueri tuae fidei & curae crediti, laudatißimi Regis filij, nepotes Principis summi, quorum proauum quasi Deum quendam in terris, dum uixit, in cultu uenerationeq; fuisse, & nunc post mortem esse, perpetuoq; futurum scimus. Ita igitur ut hi ad comparationem praesidij protectionisq; optimarū artium cogitantibus nobis primi omniū merito quidem animo obuersati fuêre, Ita res etiam ipsa incitauit me, ut

ad eos

ad eos qui in literis ad uirtutis excellentiam educarentur, Magistrum eruditionis atq; fortitudinis mitterem interpretem uoluntatis meæ. Sed enim quo minus hos recta accedere, & ultro compellare auderem, obstitit cupiditati meæ pudor, iustus ille quidem atq; debitus maiestati illorum, cuius magnitudine nostra paruitas facile consternaretur. Itaq; ad te deuenimus, per quem hæc quæ nos cognoscere Regiam sobolem uoluissemus, ad illos recte atq; ordine delatum iri sciremus. Ad te uero aditus patebat nobis, non modo propter ueterem noticiam, & quendam etiam amicitiæ usum, sed etiam quod comperissemus de Philippo Melanchthone, in literis ad ipsum tuis, & amantißime & honorifice mentionem nuper mei factam esse. Hoc etiam commoditatis multum habere uisum, quod longioris scripturæ labore me liberaret. Quæ enim dicēda fuissent de sanctitate, de pulchritudine, de quodam ad uitam bene beateq; degendam necessario usu bonarum literarum atq; artium, hæc tibi cum sint notißima & meditata multum, satis fuerit indicata esse, etsi non nihil, si uoles, nostræ rationis de his cognoscere poteris, de sequētium scriptorum præfatiuncula. Hæc igitur, mi Seuere, te oro & obtestor, quanquam facias sponte tua, tamen, si fieri poßit, ut etiam diligentius & accuratius ad complectendum, amandum, propugnandum & tuendum, diuinæ naturæ atq; indoli Sobolis Regiæ proponere & quasi instillare uelis. Quo facto de genere humano, & natione potißima nostra hoc præclarius fueris meritus, quo fœlicitati bonisq; illorum conseruandis & augendis, non modo opibus & uiribus præstantiores, sed numero etiam plures patronos adiunxeris atq; conciliaueris. Requiritur autem profecto magna quædam uis defensionis earum rerum quibus fœlicitas & bona illa continentur, id est artium atq; studiorum humanitatis. Ita multis firmisq; copijs prauitatis & malitiæ oppugnari impetiq; illa cernimus. Ipsorum uero nuditas atq; exilitas, & despectui & direptioni audacioribus esse solet. Quid enim ferè his relictum præmiorum? quæ spes diuturnitatis, si sic fiat, quæ fiducia salutis? quin etiam, quod miserabile in primis uidetur, perfugium & latebræ his tuendi se eripiuntur, & libera quere-

larum uox nulla conceditur, Contra autem imperitia & indoctorum fastus quid non & adiumenti & præsidij habet? Quid illis gloriæ honorumq; deest? Quanta doctiores insectandi atq; omnino uociferandi licentia? Itaq; studijs nisi diuina Regum & Principum auxilia succurrãt manifeste iam, τόδε πῆμα κυλίνδεται ὄβριμος, non Hector, sed aliquis de fabulis Græcorum exitij & uastitatis Deus. Aduersus quæ mala & si in præsentia nonnihil opis adest, tamen in posterum profecto maior uis & copiæ requiruntur, quæ nobis certissima persuasione præcipi iam debent, cum de alijs quasi lætissimis germinibus principum Germaniæ, tum de stirpe Regia, quæ tibi fouenda, colenda, educenda, commissa & tradita est, in quo non dubium est quin tua uoluntas optima, maximo studio quasi accumuletur. Quare finem faciã, ne inter ista nos tacite uerberes tali quadam cogitatione,

τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν
ὀτρύνεις;

Et si currentes quoq; incitare scitum esse existimatur. Reliquum est, ut te rogem ne inuitus hæc nostra admittere ac potius libenter ut cognoscere uelis, utq; si uideatur, nos de iudicio his de laboribus atq; ista opera, tuo certiores reddas. Si enim intellexero tibi non improbari, cumq; ex tua sententia, quem uirum doctissimum esse constat, quid alij bonarum artium studiosi sensuri sint, facile existimaro, confirmabitur atq; etiam fortasse incitabitur uoluntas in hoc operarũ genere mea, multoq; ita cupidius sequentes etiam deinceps libros simili explicatione nostra expositos ædemus. Vale mi Seuere, & perge diligere nos, ut cœpisti. E scola Tubingensi. III. Idus Octobr. M. D. XXXVII.

IN PRIMVM LIBRVM ILIA-
DOS HOMERI PRAEFATIO.

VM MINVS QVAM SPE-
rauerAmus, operę, nobis impen-
dere concedi uidemus, earũlite-
ratum culturę quæ studiorum hu
manitatis pulcerrimã laudẽ sibi
suo merito uendicant, sane feri-
mus grauiter atq; moleste. Sed ut
tamen hunc animũ atq; hanc uo
luntatẽ testatã relinquamus studiosis illarũ, statuimus
oẽs occasiones persequi, quibus illas augere possimus.
Itaq; nũc dũ, paulo ualemus rectius, decreuimus primũ
librũ Iliados Homericę, feriatũ diebus publice amatori
bus opt. disciplinarũ & humanitatis interpretari & hãc
etiã laudem conciliare huic scolæ, ut in ea monumenta
celebrari dicãtur, eius autoris, qui omniũ consensu prin
ceps ingenij, doctrinæ, sapientię habetur. Sed mihi Ho-
mericã hoc tẽpore laudationẽ instituere non est uisum,
neq; omnino excellẽtię tantæ quãta huius poetę omniũ
iudicio cõstituta est, nostrę prędicationis tenuitas adhi-
bẽda fuit. Quis etiã aut ignem aut aquã laudandã unq̃
existimauit? Cum omnes fieri ubiq; gentiũ per se illa &
pro pter necessariũ usũm maxime sciãt. Neq; tamen ma
gis uitã conseruari & adiuuari igni & aqua, q̃ omnem
eruditionẽ huius poetę monumẽtis manifestũ est. Quæ
ut uirtutẽ, quemadmodũ aiunt, Iusticia, ita ipsam erudi
tionẽ uniuersam cõpręhendunt atq; includũt. Illa igitur
ne conemur magnificare oratiõe nostra, & uerbis quasi
attollere

attollere, sed ueneremur atq; adoremus, tanq; diuina sic enim credidit antiquitas, Apollinẽ autorem esse eorum librorũ qui sub Homeri nomine ferũtur, qui illius prescriptione diuinam maiestatẽ tegere uoluisset, itaq; aliquis uno Græco uersu sic fecit loquẽtem Apollinem,

Carmina sunt mea, sed manus hæc descripsit Homeri.

Alius aũt hunc omnino Deum habendũ sic præscripsit.

Si Deus est, diuinus honor tribuatur Homero.
Sed si non Deus est, Deus hic tamen esse putetur.

Proximũ erat ut uos oratione mea ad studiũ optimarũ artium & disciplinarũ cohortari incendereq; uellẽ, sed hunc conatũ superuacaneũ fore intelligo. Vos ne enim ego instigare ad ea atq; impellere experiar, quæ ipsi ultro sequimini & appetitis: Vtinam illi & adessent & audire nos uellẽt, qui aut nimia sapiẽtia quasi ebrij hæc despiciunt & nihili pendunt, aut stulticia sua negligũt, aut furore insectantur. Sed cũ illis esset mihi agendũ absentibus, quod fieri oportere nõ uidetur, reliquũ igitur hoc est, ut uos qui uestra sponte diligitis & colitis optimarũ artiũ & humanitatis studia, horter, moneã, deniq; orem atq; obtester, per uestrã salutem & fortunas Rerump. ut ea ipsa quæ complexi estis uoluntate uestra, retinere & tueri, atq; cupiditate maxima augere ornareq; uelitis: Ne quid uobis impedimẽti struant ullorũ obtrectationes, neu uos deterreat horum ipsorũ studiorũ, in hac omnium rerum cõfusione, miseria & calamitas. Sint alij potẽtes, diuites, nobiles, nobis placeat ante omnia ingenij cultura & mentis eruditio, quæ sua bonitate non hominũ opinione cõfirmant. Scio dicere multos, male pascere hęc studia. Ego uero nõ uideo quod aliud pabulum præferri huic debeat, quo animi & mẽtis excellen-

tia alitur

tia alitur. Sed est uita scilicet sustentanda. Ingens & ualidus error sese infert hoc loco uulgaris persuasiõis, quę nisi in copijs & opulentia uitam esse optabilem non arbitratur. Cum his omnes uere docti quoq; tẽpore acerrime contenderunt. Quorum sunt notæ contra cupiditates mortalium non necessarias pulcherrimæ disputationes, atq; ijdem quibus ad uictum & cultum indigerent homines, parabilia esse, & prope sua sponte affluere docuerunt. Quod si est uerum quod Cicero ait, & ueri certe simillimum est: Magnum esse uectigal parsimoniam, quis non uidet, qui quidem aliquid uidet, quanta hæc studia quæ doctrinã uirtutis complectuntur, copia atq; opulentia instruant cultores suos? cum illius quam totam tradunt, parsimonia pars una sit, quam ut reliqua pulcherrima quasi membra illius, sic bonarum literarum amatores uel soli, uel in primis, intelligunt, & ut proprium bonum possident atq; usurpant. Qui si uellent suam industriam intendere in parandã augendamq; rem & quærẽdas diuitias, quid possent efficere Thales declarauit, qui uno anno tantũ pecuniæ de oleis conductis fertur confecisse, quantum non multorum potuisset omnibus fraudibus suis colligere mercatorũ sedulitas. Sed placet his nihil uulgare & cõmune, ac illo eximio potius quamuis modico contẽti, ab istorum potentũ fastidio ac superbia despecti, destituti, & quod ad istos attinet, redacti ad laqueum, tamen uiuunt, ac quidem summis uoluptatibus perfruuntur, dum illi sæpenumero in affluentia omnium, tanta tamen penuria laborant, ut ipsi corda sua exedant atq; conficiant. Interea hi suauissimo melle Musarum, quemadmodum uetus Comatas ille, pascuntur, de quo Theocritus, ut mi-

tifice elegantibus uersibus Eobanus noster conuertit.

O felicem te diue Comata
Tam iucunda quidem tibi contigit ista uoluptas,
Pastus apum studio cedrina conclusus in arca
Perficis aerijs totum nutricibus annum.

At enim libenter bene uictitant homines, lauteq́ & opipare accipi uolunt, uestiri molliter & splendide. Vt igitur in hominum cōmercio hoc tempore & his moribus, quasi artificium quoddam discendum exercendumq́ sit sapientiæ atq; doctrinæ. Multo profecto in illo omnia sunt speciosa & pręclara magis futura cum horum adiunctione, quàm si his careāt. Sint igitur illa quibus opinione uulgi præstantia comparatur, quibusq́ locupletari multos constat, in hac quidem uitæ miseria magis necessaria, hæc tamen, ut uidentur, exilia & tenuia non ideo parui pendi debent, sed assumi uel tanq̃ animorum recreatio, ijs temporibus, quæ illiberalibus alij delectationibus absumunt, uel ut hac quasi uenustatis pulchritudine artium bonarū, illæ professiones decorentur atq; enitescāt. Sed ego miror quæ spes aut persuasio esse possit, ualitura ac duratura ulla studia doctrinæ, si hæc initia artium bonarum cōuulsa & debilitata sint. Nam si futurū est, ut hæc mediocriter iam emicans flamma eruditionis, in uberiorem adhęrescens materiam inualuerit, quis omnino absq; huius perpolitione doctos esse ullos arbitrabitur? Sin & hæc nos manet infelicitas, ut quasi in herba hæc seges exarescat atq; moriatur. Quis non uidet, quanta fames & clades professoribus cuiusuis scientię & doctrinæ impendeat? Apparet igitur studia hæc ornare, atq; celebrare omnia alia, illa uero horum opinione & dignitate niti atq; sustentari.

Quo

Quo magis miror, quid quidam in gradibus illis, ut habentur, altioribus doctrinæ collocati, cogitēt, qui quasi cum baiulis & operarijs uiuant, in ipsis artiū quarundā ingenij professionibus, non solum gaudent atq; exultant opinione ineruditionis, sed etiam si qui forte nonnihil operæ in optimarū artium atq; disciplinarum studijs posuere, perdidisse se non dubitāt simulare uerbis, non enim certe sentire etiam existimo. Sed alij iam exoriuntur qui quærant, quas tandem artes & quæ studia nos tantopere uerbis efferamus, cum omnibus sæculis artes tractatæ in scolis & traditæ fuerint? Quibus hoc respondemus, easdem plane artes quas ipsi sentiant nos introducere uerbo, re ipsa diuersas. Nam & Latinæ atq; Græcæ linguæ cognitio, & Philosophia quæ descripta sermone & explicata sapientia illarum gentium esset, semper habuit doctrinam tanq̄ materiam quam informaret. Sed diu certe retro sinceritatem & puritatem abfuisse, & in densa caligine optime etiā nata ingenia hallucinata esse reperitur, quorum uis omnis in quibusdā inanibus subtilitatibus absumpta euanuerit. Sed quicquid fuerit operum quæ isti ederent, cum fundamento careret perspecti & cogniti eius sermonis, quo omnia quæ sapientiæ & doctrinæ nomen atq; famam merita unq̄ fuere, exposita ac declarata essent, quis non uidet firmum non potuisse esse. Itaq; illa quę paulo diuq; etiā ante doctrina nota laudataq; fuit, in quadam spinosa tenuitate, ad nullas ferè alias res utilis fuit, quàm ad scolasticas rixas & altercationes. Quibus si nunc minus, in quadam scilicet copia meliorum delectantur bene nata ingenia, danda illis uenia est, & ignoscēdum ijs, qui repertis frugibus uesci q̄ glande malint. Multa in diale-

ɛticis, multa in Physicis, multa ubiq; locorum doctrinæ atq; artium, à prioribus congesta, iam dilabuntur. Non enim fundamentũ subiectum fuit eruditæ & solidæ scientiæ. Neq; quisq; nũc fere est qui nõ malit discere quo utatur in uita, quàm totius uitæ usum in discendo consumere & perdere. Etsi non repræhẽdo, quin uehementer probo & laudo, si cui neq; uoluntas neq; ocium deest, ut omnium in Philosophia excogitationes, non solum cognoscere, sed etiam amplius elimare atq; expolire possit. Si igitur ille totũ sese in hæc etiam minus apta ad uitam cõmunem immerserit, & in quendam recessum sapientiæ abdiderit atq; seduxerit, non modo ab huius uitę cõmuni consuetudine, sed penè etiam sensu, haud in nostrã quidem ille repręhensionem incursurũ se sciat, sed iudicio potius nostro felicem beatumq; futurum esse. Verum hęc felicitas, si uere est felicitas, concessa paucis est. Nos autem crassius quoddã filum in hoc genere pertexamus, quoq; magis nos sentiamus esse doctos, paulo indoctiores reperiamur, ut si minus in exilitates illas disputationũ cõminuere possimus pusillam uim ingeniorũ nostrorum, ne tamen simus artium optimarum rudes, neúe ignoremus præcepta & intelligendi & eloquendi, sed cognita & perspecta ueterum doctissimorũ & sapientissimorũ uirorum scriptis, explicemus, & nostra imitatione secundum illa opere quoq; confecto prolatoq; illustremus. Sic quidem ut uniuersa ad ueritatem & constantiã sententiarũ, & actionũ honestatem atq; decus referantur. Nam nisi hoc fiat, aliæ quidem alijs fortasse in speciem magis bellulę operæ uidebuntur, eadẽ tamen uilitas uel potius futilitas omniũ est futura. Videtis igitur quarũ ego artiũ studia significẽ

bonitatis

bonitatis & humanitatis adiectione, sentiẽdi uidelicet recte, & diserte quæ bene cogitaris eloquẽdi, quibus rebus perculta mens & instructus animus, in optimarum actionũ splendididissimis operibus strenue exerceri solet. Vt enim in bene constituto corpore omniũ partiũ quæ integrę sunt, unctiones laudabiles sunt, ita de animo instructo bonis artibus atq; disciplinis, nihil potest nisi speciosum & pulchrũ existere. Hæc aũt doctrina priscorum sapientissimorum & diuinorum hominũ monumentis celebratur, de quibus diligentia posteriorum & similia exempla elaborauit, & præcepta illarum collegit, atque tradidit alijs, unde optima disciplina tandem & exorta & perfecta fuit, quo Græca natio præ cæteris facile omnibus bono abundauit. De quibus libet pluscuculum facere uerborum, quo minus uos qui his studijs incumbitis propositi atq; operæ uestræ pœniteat. Cauete enim per Deum immortalem, ut illa cœlestia priscorum scripta, quæ sunt quo certiora & Augustiora essent numeris omnia astricta, quod orationis genus, Poeticum ut scitis, appellatur. Hæc igitur cauete inquam ut nugacia, & inanis tantummodo uoluptatis, ut aliqui criminantur, efficientia esse credatis. Cũcta enim in his quærenda, namq; profecto inuenientur quæ ullam laudem doctrinæ consecuta in quocunq; homine ac tempore fuere. Ac memorantur quidem & alij tanquam autores & parentes tanti boni. Sed Homerus omnium sæculorum atq; gentium consensu, uel unus propriam uel præcipuam hanc famã meritus consecutusq; est, cuius quidem uersibus nemo inter doctos reperitur qui dubitet, quin omnia ea de quibus præcepta artiũ tradi possint, uel designata uel expressa sint. Interpretes quidem

huius ita statuunt, hæc etiam omnia de illis accepta ac deprompta, & istos doctrinarũ libros nihil esse existimant, nisi uel Commentarios quosdam uel dilatationes atque uerbosiores explicationes sensuum Homericorum. Itaque tanquam ab ouo orsi demonstrant Grammaticæ primum rationem de illis excerptam & constitutam, & has figuras ac uarietates cum uerborum tũ orationis hoc autore, in cuius primum scriptis notarentur, quasi genitas fuisse. Non scilicet quod ipse inuenerit & excogitarit, sed quod describendo ita conformarit & cura atque exquisitione perpolierit, ut quia de ipsius primum scriptis eminere & insignia atque elucentia conspicerentur, ipse edidisse atque produxisse uisus sit. Quemadmodum Socratem qui primus cæperit distincte & explicate philosophari, autorem atque parentem sapientiæ non iniuria dicimus. Verum autem hoc esse constat & manifestum est, cum nulla orationis figura, nullius uerbi idonea positio neque deflexio, nihil neque rectũ neque uersum cõmemorari possit cuius in isto exemplum non sit, & quem tamen alium secutus fuerit nemo unquam commemorare potuerit. Quare cum horũ propria cura Homeri fuisse inueniatur, ad illum nimirum autoritas quoque atque origo referenda est. Idem statuendum de toto artificio Dicendi, quod est & in certitudine & in facundia, illo magistro cognitum & usurpatũ. Hoc, ne domesticis modo, id est Græcis testibus utamur, & M. Fabio uisum, qui hunc omnibus eloquentię partibus ortum & exemplum dedisse affirmat. Quid ego iam requiram amplius, aut dici'ne aliquid speciosius aut gloriosius potuit? Vix hoc in tã multis & grandibus Græcorum laudationibus reperias, quod Latinus homo

lib.10

nus homo

nus homo paucis uerbis complexus est. Omnibus inquit, partibus eloquentiæ, ne parum locuples huius esse autor uideretur, Cum tanta sit eloquentiæ magnitudo, ut hominis unius ingenio atque industria uix posse tota comprehendi existimetur. Sed quid addit Fabius? ortum & exemplum dedit. Iaceret igitur illa absque hoc uel potius nulla esset, quid enim esset non orta? Quantum hoc autem, non solum Homerū parentem esse eloquentiæ, sed etiam magistrum atque doctorem, qui non modo ipse speciosissima illius opera elaborauerit, sed alijs etiam ad imitandum proposuerit. Sit igitur in partu eloquentiæ maior huius fama, instructio quidem certe cum summa humani generis utilitate est cōiuncta. Reliqua sunt doctrinę genera duo, de Natura & Moribus. In quibus unum Homerū tam multis dissentientibus decretis atque placitis Sapientum, occasionem prębuisse, & suppeditasse materiam disputationum, apertum & clarum esse putant. Nam & ueterum plane dogmata ab illo sumpta, & hæc à sequentibus secundū ipsum emendata, correcta, locupletata esse probare conantur, & ut mihi quidem uidetur probāt. Academici certe nobilissima Philosophorum natio, imprimis studiose testimonijs uersuum Homericorū usi sunt. Sed in Physicis semper fuit inter doctos dissidium, uidelicet quod de rebus obscuris & abstrusis, neque ad iudicium, neque sensum communem patentibus atque apertis, cum diuersorum ingenia in exquirendo uero laborarent, idem uideri uniuersis non magis uel potius multo minus potuerit, atque in dubijs caussis pluribus aduocatis & consultis, probabilia quisque sequebatur, quæ alius non ijsdem rationibus ductus, commouere atque impellere

pellere, huiusq́ mox similiter alius tradita labefacta-re semper aliquis consueuit. Cum autem post primas inuentiones quasi recenter natas adhuc imbecilles & titubantes, multis seculis maxima summorum uirorum studia sese in illis explicandis occupassent, extitit tandem acerrimo uir ingenio & promptissima industria, doctrina incredibili Aristoteles, qui tanquam cognitor datus à rerum Natura ipsaq́ sapientia, caussam hanc aduersus alios disceptaret, si quo modo aliquando lis decidi posset. In quod ille ita bonam atq; laudabilem operam dedisse existimatur, ut nunc qui preter hunc alium Philosophiæ autorem quærat uel etiam nominet, non audiendus esse uideatur. Diligentia quidem certe huius tanta fuit, ut alicubi in tenuitate exquisitionis offendi soleant ij quorum animi à subtilitatibus nō necessarijs abhorrent, qua maxima de caussa scripta ipsius ab sectatoribus quoq; neglecta fuisse arbitror, partim quod in quamuis admirabili sciētia huius & copiá, amplitudinem requirerent Platonis, quo magistro usum Aristotelē scirent, partim quia uel molestia studij fugiebatur, uel animi uis deerat ad intelligendum difficiles & pressas disputationes, & indagandos sensus callidiores ac remotiores à uulgari captu. Sed de hoc quisq; statuat quod libuerit. Quicquid certe disserendo sapientes illi ueteres quasi celebrauerūt, de rerum natura atq; ui, hoc totum de Homericis ueluti seminibus exortum esse apparet. Neq; nos nunc manifesta illa omnibus memorabimus. De Numine diuino, de Cœli, Aeris, stellarum, maris atq; terræ, motu, effectione, specie, proprietate atq; statu. Et quæ alia similiter euidentia & conspicua sunt in hoc autore. Sed quæ de ipsius magis recon-

ditis

ditis significationibus sapientũ cura & uestigatio eruit atq; proposuit. Vt illa ueterum de rerum incertitudine opinio, in qua fuit Democritus, Empedocles, Parmenides, Anaxagoras, cuius etiam quondã celebre dictum ferebatur ad amicum quendam suum: Sic esse cuiq; res omnes uti ipse arbitraretur. Quod si fieri potest, ut mentis atq; animi ratio & intelligentia existimationes diuersas admittat, Res scilicet etiam certitudinẽ & quandam quasi stabilitatem non poterunt retinere. In quo Aristoteles hoc molestissimum esse aiebat, si illi tantopere fallerentur, qui maxime Verum quatenus hoc cerni posset, uidissent. Eos autem esse qui maxime quærerent atq; sequerentur. Si enim hi talibus opinionibus tenerentur, & de Vero istum ad modum docerent, quærebat quo nam pacto sperandum esset, ut Philosophi alacriter & sine tristicia in suo studio uersarentur? cum Verum perquirere, idem esse quod uolucres cursu sectari uideretur. Sed nos ad rem redeamus, quam sumptam de Homero demonstremus. Quid enim dicit aliud apud hunc Vlysses? ut Cicero, sic enim puto, conuertit. τῶ .γ. μετὰ τὰ φυσικά ὀδ. σ.

Tales sunt hominum mentes, quali pater ipse
Iuppiter auctiferas lustrauit lampade terras.

Atq; idem de hoc innui Aristoteles uisum scribit, quod Hectorem afflictum hostili manu & exanimatum ἀλλοφρονέοντα iacuisse Homerus fecerit, ut qui in consternatione quidem animi, non careret intelligentia ac ratione, sed ea non similiter uteretur. Illa uero tota historia de anima Platonicorum, siue est Aegyptiaca siue alterius gentis, Homerica est. Quid enim dicit in eo libro quo moritur, Socrates Critoni, à quo rogatus fuisset

quemadmodú sepeliri uellet (ut omnia Ciceronis uerbis referã, quibus enim possim præclarius?) Multam uero, inquit, operã, amici, frustra cõsumpsi, Critoni enim nostro non persuasi me hinc auolaturũ, neq; quicq; me relicturũ. Non uolebat se uideri esse corpus suũ, sed animum, recte ne an secus, nihil ad nos in prçsentia quidẽ. Sed nũquid Homerum hoc illi subiecisse credibile, qui de anima Thebani Tiresiæ hos uersus fecerit?

ὀδ.λ. ἦλθε δ᾽ ἐπὶ ψυχὴ θηβαίου τειρεσίαο
χρύσεον σκῆπτρον ἔχων.

Ad ipsum enim Tiresiam quod infertur referendũ apparet, id est certe hominem qui animus esset. Iam tripartita diuisio animæ, rationis, iracundiæ, cupiditatum, manifeste Homerica est. Neq; dubitant plurimi singulatum etiã, siue partium illarũ, seu naturarũ domicilia hæc Platonica, de Homero accepta, quasiq; conducta esse. Quid Mediocritas, quã tantopere extulerunt peripatetici, nõne ab Homero demonstrata? Qui, cũ ubiq; ignauos immoderate & exultare, & quasi prosterni tã animo q; oratione faciat, hæc omnia temperata introducit in fortibus uiris, Cum illos trepidare & pallescere

ἰλ.μ. atq; nimis timere negat. Et Vlysses plane reijcit nimia, ac mediocria probat, cum se Diomedem ualde uel laudare uel uituperare uetat. Menelaus quoq; plane dicit se

ὀδ.ο. succensere ijs qui immodico hospites uel amore uel odio prosequãtur, modum enim esse optimum. In quo autem sibi Academici atq; peripatetici, siue hæc una familia est, uehementer placuerunt, ut in exquirendo uero, à sensibus subiectis rebus cogitationes abstraherent, an non magistrum hunc habuisse credendum, apud quem legissent talia?

Vtq; cito humanæ uis transuolat impetu mentis
Cum secum fuerit quàm multis illa reuoluit
Hospita terrarum in regionibus, atq; ibi paßim
Nunc huc nunc illuc repetendo cuncta uagatur,
Sic celeri in cœlum Iuno est sublata uolatu. ἰλ. ο.

Et simulachrũ quidem Herculis apud Orcum comparuisse, cum ipse in diuorum consortio delectaretur cum Iuuenta coniuge. Sed nobis in his modus tenendus, dicendumq; fortasse aliquid & de posterioribus. Quorũ Zeno Cittiensis, qui uideretur multo omniũ exquisitissime & subtilissime Philosophari, libros etiã cõposuit quæstionum Homericarum, unde facile apparet quàm multa ab illo, quem tanta cupiditate legeret, ipse didicerit. Quis uero etiam magistrum quærit alium Epicurei dogmatis, cui lecti sunt uersus Homerici de Odyssea, quibus Vlysses sibi negat quicquam cogitanti uideri beatius, quàm si in lætitia publica conuiuia & carmina frequententur, & pocula plena circumferãtur? Cum autem ea pars Philosophiæ quæ de moribus est, plurimi fieri propter eximiam utilitatem & soleat & mereatur, possumus, ut opinor, contenti esse in hoc Horatij testimonio, ne quid amplius nunc quærere uelimus, qui affirmat eum hunc poetam esse, ὀδ. ι.

Qui quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Plenius ac melius Chrysippo & Crantore dicat.

Quorum alter porticum fulcire dictus est, alter in Academia primas aliquando tenuit. In hac parte plurimum momenti atq; ponderis habent optimatum sententiarum atq; monitorum subiectiones, quarum præclarissimæ quæq; apud posteriores poetas de hoc autore deriuatæ comperiuntur. Quibus etsi omnem quasi

materiam hic ſuppeditauit, unde ſua induſtria diuerſiſſima opera effingerent, hæc tamen ſententiarum explicatio in primis declarat, cur Aeſchylus dicere ſolitus fuerit: Sua ſcripta particulas eſſe de magnis cœnis Homericis. Sed cum hoc genus ſit duplex, unum in quo paucis uerbis aliquid breuiter quidem profertur, cuius intellectus tamen latius pateat, alterum quod copioſa oratione exponitur, nonnihil exemplorum adducamus de quibus planum fiat, celeberrima dicta poſteriorũ ab hoc accepta eſſe. Cum autem illa breuia, & contorta, quæ Græce ἀποφθέγματα nominantur, Latine ſeruata proprietate dici uix poſſe uideantur, græca quædã memorabimus. Vt hoc, μηδὲν ἄγαν, quod Terentius protulit, Ne quid nimis. Nonne ex ijs natum, quæ ſupra memorauimus ad mediocritatis conſiderationem deduxiſſe peripateticos exiſtimãdum? De quo & hoc factum ἄριστον μέτρον. At iſtud ἕπου θεῷ, certe fluxiſſe de Homerico uidetur, uel hoc,

ἰλ. ά. *Iuſſa Deæ ſemper mihi ueſtra capeſſere fas eſt.*

Vel hoc, quod de illo Maro uidetur tranſtuliſſe

ὀδ. ί. *Ducente Deo,* Vel ſane hoc.

ὀδ. δ. *Poſcebant ſemper ſua Dij mandata tueri.*

Item καιρὸν φυλάσσου, dubium ne quin de hoc quaſi ef-
ὀδ. ό. floruerit, quod ait Subulcus: Tempus eſſe & dormiendi, & auſcultandi iucundos ſermones, neq; prius quàm oporteat cubitum eundum.

At ὀργῆς κρατεῖν, unde niſi de hoc?

ὀδ. ύ. *Sic ait inq; domat ualido ſua pectore corda,*
Ipſa gerit morem quamuis afflicta uoluntas.

Sed iam ad uerboſiores illas ſententias ueniamus, atq; notiſſimæ ſunt de fato illę, ut hæc.

Fati

Fati nemo poteſt uim declinare uirorum, ἰλ.ζ
Sed forti ignauoq; ſimul genito illa ferenda eſt.

Euripides in Herculidis ita fecit,

Haud fatale quod eſt licet
Effugere, hoc ſapientia
Nunquam reppulerit, neq;
Proficiet ſtudio ſuo
Hoc conari auſus.

Idem Hyppolyto.

Fatalis nulla neceſsitatis eſt fuga.

Theognis ita.

Cyrne pati cunctis tulerint quæ fata neceſſe eſt.

Homerus alicubi dicit ſcelera ſæpe punire Deos ſerius, ſed grauius. ἰλ.δ

Euripides Ione.

Eſt quidem Deum ira ſæpe tarda, nunquam negligens.

Homerus rurſum ſic:

Coniunctis ad iter peragendum forte duobus ἰλ.κ.
Alter ab alterius ſenſu quod profit utriq;
Sæpe præitur, at unius & ſunt pectora tarda
Et leue conſilium, ac acies improuida Mentis.

Euripides Phœniſſis,

Vir unus omnia non uidet.

Homerus ita,

Nam melius nihil eſſe poteſt optabilius ue, ὀδ.ζ.
Vnanimi quàm ſi coniuncti corde iugalem
Fœmina uirq; thorum celebrent.

Euripides Medea,

Fœlicitas hæc & ſalus eſt maxima
Inter uirum uxoremq; ſi permanet amor.

Homerus ita expeditam & agilem introducit Aten, ut ἰλ.τ.

per hominum capita ingredi dicat.

Antigona Quid Sophocles?

Nam compendio

Celeres Deum stulto ultiones irruunt.

ἰλ.ο Homerus, eos qui uereantur in pugna, plærosq; incolumes reuerti ait. Sophocles ita:

Sed superstitum

Plærosq; seruat imperij obseruantia.

ὀδ.θ Dicit Homerus, Nō oportere quenquam malo facinore fretum esse, Nam ueloces à lentis quoq; opprimi, ut ualidum Martem Vulcanus debilior cepisset.

Theognis sic.

Consilio capit infirmus persæpe ualentem

Ius immortales hoc statuere Dei.

Idem, sapientes uinum quod immodice hauserint deformare dicit. Vnde? nisi de Homericis uersibus qui sunt in Odyssea:

ὀδ.ξ *Sæpe iubet fatuum sapientes carmina uinum*

Accinere, & risu lætas agitare choreas,

Verbaq; promit, quæ melius tenuisse fuisset.

ἰλ.σ Idem egregie monuit, cum preterita non reuertantur, ut prospiciamus futura, scilicet de hoc, ut Cicero: Verum præterita omittamus.

Idem Theognis,

Nemo quidem cunctis rebus ubiq; sapit.

At Homerus

ὀδ.θ *Non uni daut cuncta Dei bona.*

ὀδ.ν Et Polydamas negat unum Hectorem posse omnibus rebus prestare. Sophocles Philocteta, dicit singularem artem, & rationem esse eorum quibus Iuppiter tenendum regni sceptrum commiserit.

Idem

Idem ante Homerus, ἰλ.α

Nanq; haud sceptrigeri est uulgaris gloria Regis
Cui decus ipse hominum pater addidit atq; Deorum.
Non est, inquit Sophocles, Ille uir Antigone
Stultus, nec infelice sorte, qui malo
Forte implicatus ut mederi poßiet
Annititur, neq; fouet illud peruicax.

Homerus idē elegantissima breuitate dixit: ἀκεσταί τοι φρένες ἐσθλῶν. Quo significatur bonos & libenter ἰλ.ν placare & placari, annuitq; solere ut priora delicta e- ἰλ.ω mendentur.

Ait apud Homerum Achilles, Duo esse posita in cœlo fatalia uasa, de quibus, obscurior enim expositio est, nondum conuenit inter Grammaticos, Eum locū Pin- πυθ.γ darus etiam interpretari non reueritus est, cum dicit, sic diuidere bona malaq; Deos hominibus, ut singulis bo- ἰλ.π nis gemina mala applicentur.

Homerus Iouis uoluntatem præstare semper rationi mortalium affirmat. Et facile illum fortibus etiam uiris formidinem incutere & eripere uictoriam. Secundum quod Sophocles: Si Deus conuellat, nullius, inquit, ro- Electra bur tantum est qui periculum effugere possit.

Sed satis demonstratum esse confido quod proposueram, ac fortasse longior in his congerendis fui quàm oportuit. Non enim hoc agimus, ut in hac parte ostentemus quandā singularem memoriā nostram, sed ut indicentur quasi intento digito fontes, unde plæraq; dicta bona atque utilia à posterioribus hausta essent, omnia enim colligere & infinitum esset, & uestro studio est relinquenda hæc fructuosissima inquisitio atque cura, cum ad artium eruditionē, tum uero culturā uitæ.

Ad quam bene atq; laudabiliter instituendam, ita multum habere momenti lectionem huius poetę, sapientissima quondam ciuitas Atheniensium iudicauit, ut lege lata, iusserit quinto quoq; anno, cum illa maxima festiuitas Panathenęorum celebraretur, huius uersus solenniter accini, utq; pręter eos omniũ aliorum recitationem interdixerit. Viderunt enim legibus quidem imprimis doctrinam morum contineri, sed eã esse cũ breuiorem tum inamœniorem. At Poetæ & deligere præcipua, & ea sic proponere, ut quasi redimita ornatu uerborum & compositionis, gratissima & amabilissima redderent. Quorum principem Homerum & præstantem in utroque esse scirent. Possem quamuis multa ad hunc modum alia persequi, sed propero ad ipsam rem, hoc est, tanti autoris explanationẽ. In ipso etiam opere sæpe huiusmodi commemoranda sese offerent. Neq; mirum ulli uideri debet, in unum hũc, tantam excellentiam conferri, cum ea comperiatur fuisse apud ueteres sententiæ eius quæ Homerica diceretur autoritas, ut hãc defugere nõ secus atq; oraculi diuinitatẽ nefas haberetur. Itaq; & Pisistratus unius uersus insertione in Odysseæ librum XI. heroicam opinionem Theseo cõfecisse existimatur, Is est in fine illius libri:

Ex Lycurgo κατὰ λεω κράτ.

Θησέα πειρίθοόν τε θεῶν ἀριδείκετα τέκνα,

Vel ut alibi scribitur, ἐρικυδέα τέκνα.

Plutar. in Theseo

Et Solon calliditate simili caussam obtinuit de Salamine arbitris captis Lacedæmonijs. Recitasse enim fertur tanquam Homericum suppositum à se de catalogo uersum.

Plut. in Solo.

Αἴας δ᾽ ἐκ σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας
Στῆσε δ᾽ ἄγων ἵν᾽ ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.

Quo

Quo ſtatim probatum fuerit arbitris Salamina ad ci-
uitatem Athenienſium pertinere. Huc accedit illa quaſi
prærogatiua antiquitatis, cum Herodoto omnium hic
antiquiſſimus, hoc eſt, primus poeta eorum qui fama
doctrinæ clari ſint, eſſe uideatur. quanq; enim ille con-
iunctim de Homero atq; Heſiodo uerba faciat, tamen
nos libenter M. Ciceroni aſſentiẽtes, ſic interpretamur,
ut multis ſęculis priorem Heſiodo Homerum fuiſſe in-
telligamus. Cum non fugiat nos plæroſq; Græcorũ hos
ambos in unam ætatem contuliſſe, & quoſdam tradi-
diſſe in Eubœa hymno uictum ab Heſiodo Homerũ,
cuius quidem ſuæ uictoriæ ipſe mentionẽ facit, aliquos
etiam Heſiodum feciſſe antiquiorem Homero, ſicut &
Muſæum, Orphea, Pamphon. Sic autem Herodotus,
nam Græca recitare libet, ἐυτέρπῃ. οἱ δὲ πρότεροι ποι-
ηταὶ λεγόμενοι τούτων τῶν ἀνδρῶν γενέσθαι, ὕστερον, ἐμοὶ
δοκέειν, ἐγένοντο τούτων. Quamobrem paucos quoſ-
dam, qui Homerica ſcripta carpere ſua cenſura, & uitu-
perare auderẽt, non ſecus atq; impios & ſacrilegos cun-
cti auerſati fuere. Ex quibus Zoilum etiam de ſaxo præ-
cipitem tota Græcia ægiſſe legitur. Sed de his ſatis, uel
potius nimium, pręſertim aliud nobis agentibus. Nunc
ad rem igitur ipſam quam inſtituimus, aggrediamur.
Quæri ſolet ab ijs, qui ueterum ſcripta ſuſcepere expli-
canda alijs, priuſq; incipiant exponere interpretatione
ſua, De autore, de genere ſcripti, de illius titulo, de uo-
luntate & conſilio autoris. Atq; ita deinceps explanati-
onem, diſtincto toto opere, ſingulorumq; librorum, ſi-
quidem illud plures continet, argumentis enarratis, in
manus ſumunt. De quibus etiam nos ipſis nunc deinde
ſingulatim breuiter quidem diſſeremus, ut quam pri-

mum ad ipsam explicationem peruenire possimus.

DE AVTORE.

AVtor horum scriptorũ Homerus est. De quo si uelim memorare quę passim prodita sunt, nimis longum fiat. Hoc nobis satis esse poterit, propter antiquitatem, & originem & patriã & ciuitatem, etiam tempus quo uixerit, uitamq; adeo & fortunas, ac mortis genus ignorari, & hæc omnia, id quod fieri solet in ultima antiquitatis historia, fabulis inuoluta esse. Itaq; & alij humillimam originem illius, alij diuinam tradidere, nam & serua natum, & fluuio Melete, uel Mercurio & Prophetide Thebæa, uel Apolline & Calliopa, proditum est. Et alij Græcum, atq; horum quidam insulanum hominem, ut Chium, aut Ithacesium, aut Cyprium, quod & oraculo proditum Pausanias scribit, nam & oracula de hoc poeta ędita fuere, alij Aegyptiũ, alij Syrum, nonnulli Lydum, quidã Troianũ, aliqui Italum atq; adeo, quod miremur, Romanum fecere. Septem autem ciuitates Græcorum, de hoc contendisse, cum singulæ sibi uendicarent, epigramma testatur.

Gell. lib. 3. cap. 11.

ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν ὁμήρου,
σμύρνα, ῥόδος, κολοφῶν, σαλαμὶν, ἴος, ἄργος, ἀθῆναι.

Quæ & sic feruntur.

Epigr. li. 4.

ἑπτὰ ἐριδμαίνουσι πόλεις δια ῥίζαν ὁμήρου,
κύμη, σμύρνα, χίος, κολοφῶν, πύλος, ἄργος, ἀθῆναι.

Et sic.

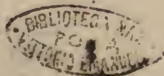
ἑπτὰ πόλεις μάρναντο σοφὴν διὰ ῥίζαν ὁμήρου,
σμύρνα, χίος, κολοφῶν, ἰθάκη, πύλος, ἄργος, ἀθῆναι.

Circulatorem aliqui & superstitiosum fecere. Nam & tota ubiq; Gręcia uagantem prope mendicasse uictum,

& umbras Heroum excitasse carminibus suis, sunt qui scripserint. Cæcum quidem fuisse fere omnes fatentur, multi etiam natum cæcum tradidere, fuisse quidem cæcum ipsius iudicio constat, qui & hoc cōmemorat, & se præterea habitare in insula Chio, in hymno quo Apollinem celebrat, quos uersus, & Thucydides lib. 3. historiarum inseruit, deq; ijs unus hic est.

Τυφλὸς ἀνὴρ, οἰκεῖ δὲ χίῳ ἔνι παιπαλόεσσῃ.

Vixisse ante suam ætatem scribit Herodotus, cui in temporum & nominum assignatione plurimum fidei tribuendum iudico, annis circiter. cccc. Sic enim in secundo historiarum illius libro legitur. ἡσίοδον καὶ ὅμηρον ἡλικίην τετρακοσίοισιν ἔτεσι δοκέω μευ πρεσβυτέρους γενέσθαι καὶ οὐ πλέοσι. Idem dicit Troianum bellum antecedere ætatem in qua ipse uiueret, annis octingentis. Ita reperitetur Homerus Troianis temporibus inferior annis. cccc. medius uidelicet inter illa & Herodotum. Sed hæc nimis longe & ab aliorum traditis, & ab ijs abhorrent, quæ in Homeri uita memorantur, cui autor præscribitur Herodotus, haud sane falso, ut opinor. Cicero in quinto libro Tusculanarum quæstionum in Lycurgi hunc ætatem refert. De qua & ipsa minime constat. Porphyrius scripsit fuisse natum Homerū post Troiæ excidiū annis ducētis septuaginta quinq;, ante olympiada primā annis centum. xxx. Hanc autem post Troiæ excidium conditam annis quadringētis accepimus. ad quam rationē omnia congruunt, etsi nonnulli conditam illam post Troica tradidere annis quadringentis sex, nonnulli quadringentis sexaginta. De quibus suspicio oritur in exposito Herodoti loco mendū esse, & legendum forte pro τετρακοσίοισι, ita, ἡλικίην τ' ἑπτακοσίοισι

σίοισι. Sic enim congruerent aliquatenus hæc cum ijs quæ in uita Homeri leguntur, Iuniorem esse illum Troianis temporibus annis. clxviij. Neq; enim refert quod lxviij. supersunt, cum uoluerit Herodotus illo in loco constituere tempus, quod ætas certe illorum poetarum non excederet, ut inferiores quidem, nullo autem modo superiores duci possent. Huc accedit, quod in eadẽ uita Homerica manifeste dicit Herodotus inter ætatem Homeri & bellum illatum Gręciæ à Xerxe, intercedere annos sexcentos. xxij. quo ipse bello posterior fuit. Etsi reperio & hoc annotatum, Arctiuum quendam Homeri discipulum uixisse olympiade. ix. annis post Troiana tempora. cccc. Quapropter in medio sane hæc & inexplicata relinquamus, quid enim facere possimus, non inuenio, tãta est in temporibus notatis diuersitas & incertitudo. Hoc tamen non dubium est, abesse à nostra ætate Homericã, non paucioribus annis bis mille quadringentis, cum & Plinius scribat ante se illum fuisse annis prope. M. Hoc bellum est, quod idem Plinius prodidit, Appionem Grammaticum euocasse umbras ad percontandũ Homerũ qua patria quibusq; parentibus genitus esset, non tamen ausum profiteri quid respondisset. Nos igitur feramus æquo animo ignorationes in hac quasi caligine antiquitatis. De nomine quidẽ & ipso cõtrouersia est, qua de caussa impositũ huic uideatur Herodotus à fluuio Melete Melesigenẽ primũ, mox Homerũ, quo lingua Cumęa cęcus significetur, appellatum scribit. Ad hanc caussam Grãmatici etiã originẽ nominis accomodarũt, & fecerũt ὅμηρον quasi μὴ ὁρῶν per metathesin. Alij datũ obsidẽ fuisse, cũ bellũ esset Smyrnæis cum Colophonijs, obsides aũt Græce ὅμηροι sunt.

Lib. 7. ca. 16.

Lib. 30. ca. 2.

Iam &

Iam & hoc traditum, Homerum in Aegypto de quadã sacerdote, Mercurio patre, genitum à primis incunabulis hirsutum femur habuisse, qua nota insignis cum esset, obtinuisse de indicatione nomen putatur, cum propter admirationem ὁ μηρὸς id est femur appellaretur, Vt apud Latinos Suræ & capitones, dicti fuere. Cæcum alij natum, alij factum morbi ui tradidere, Neq; defuerunt qui haud reuera cæcum fuisse crederent, sed hanc famam extitisse de mirifica continentia & moderatione homins, qui nullis cupiditatibus se uinci pateretur, quæ soleant per oculos penetrare ad animos mortalium. Mortuum quidem animi dolore prodidere, cum griphum piscatorium dissoluere non potuisset. Quod & Philetæ accidisse scribunt, quærenti neq; inuenienti explicationem argumenti cuiusdam ex ijs quæ ψευδόμενα uocantur. Hoc Herodotus falsum esse & morbo illum interijsse scribit. Sed de his quod quantumq; uolet assumere quisq;, quod credat, poterit. Eius sepulchro epigramma appositum huius sententiæ.

Ex Aethiopico 3. Heliod.

Condit humus caput hæc sacrum, qui uersibus arma
Fortia diuinis heroum ornauit, Homerum.

De eodem nos quondam adolescentes hoc Distichon lusimus.

Flumina qui magni & ditem miratur Homeri
Venam, de fluuio cogitet esse patre.

Fuere & Grammatici hoc nomine duo, unus Byzantius, alter cognomento Sellius. Ab hoc autẽ nostro putantur ὁμηρίδαι denominati posteritas huius Poetæ in Chio. uel qui illius poemata agerent. quod uerbum est in Ione Platonis. Sed iam de autore finem dicendi, & de genere scripti uerba faciamus.

DE GENERE SCRIPTI.

EOrum quæ oratione exponi solent, una est diuisio compositionis. Nam aut numeris, qui Grece ῥυθμοὶ sunt, cōcinnata illa ita est, ut μέτρα sint, qui uersus dicuntur, Aut soluta hac lege fertur libera, quæ dicitur prosa oratio, propterea quod procedētem nulla compositionis necessitas retorqueat & conuertat. Alia est diuisio generalior Platonica illa, cum dicimus omnem expositionem uel esse Narrationem, ipse ἁπλῆν διήγησιν uel δι' ἀπαγγελίας τοῦ ποιητοῦ nominat, uel Actionē, uel mistam. Atq; hæc est certior & absolutior quàm quę à Rhetoribus traditur. Narratio est enim omnis oratio, qua aliquid esse aut non esse, quaq;, quid ac quale sit uel nō sit, refertur, ut omnes disputationes & historiæ siue rerum gestarum seu fictarum. In hoc genere nulla agnoscitur nisi autoris persona. Actio autem tota est in Imitatione, cum autor sermonem omnem in personas cōfert à quibus res agi uideantur, non narrari. Vbi uero autor suam etiam personam admiscet, ibi genus mistum est, seu δι' ἀμφοτέρων. Exempla primi generis poterunt esse hæc: Vrbem Rhomam, sicut ego accepi, condidere atq; habuere initio Troiani, qui Aenea duce profugi uagabantur. Item

Rusticus expectat dum defluat amnis, at idem
Labitur & labetur in omne uolubilis æuum. Item,

Poeta cum primum animum ad scribendum appulit, & cætera, sunt enim nota. Item poema Virgilianum, cuius initium

Sicelides Musæ paulo maiora canamus.

Secundi autem generis poema Virgilianum.

Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi. Et istud:

Cur non Mopse boni quoniam conuenimus ambo. (diæ.

Ciceronis Cato & Lælius. Omnes tragœdię & Comœ Tertij generis exemplũ, carmen Horatianũ cuius initiũ

Pastor cum traheret per freta nauibus

Item hoc Maronis:

Formosum pastor Corydon ardebat Alexin.

Libri Ciceronis de finibus. Item de natura Deorum. Aeneis Virgiliana. Atque huius etiam generis Homerica est Poesis, composita uersibus, hoc est certa dimensione pedum, Græci μέτρα uocant. Quorum cum formæ seu species sint uarię, perfectissima hæc habetur Dactylica senaria id est ἑξάμετρος, senis enim pedibus exprimitur æqualium partium, dactylo & spondeo, promiscue illis quidem positis, sic tamen ut dactylus quintum semper locum occupet. Quod si quid reperitur aliter factitatum, hoc ut singulare & licenter usurpatum à Poeta, annotari solet, quemadmodum uersus qui dicuntur σπονδειάζοντες.

τὸν δ' ἐπικερτομέων προσέφης πατρόκλεις ἱππεῦ. ἰλ. π

Aut leues ocreas lento ducunt argento. Aen. 7

Item qui ὑπέρμετροι & ὑπερκατάληκτοι, longiores una syllaba, quę solet plærumque insidere in sequentis uersus initialem uocalem, ut

τρῶας ἀπώσασθαι καὶ ἐρυκέμεν εὐρύοπα ζῆν' ἰλ. θ
αὐτοῦ. Aliter.

τοῦ φέρον ἐμπλήσας ἀσκὸν μέγαν, ἐν δὲ καὶ ᾖα ὀδ. μ
κωρύκῳ.

τρεῖς γάρ τ' ἐκ κρόνου εἰμὲν ἀδελφεοὶ οὓς τέκετο ῥέα ἰλ. ο

Iactemur doceas, ignari hominumque locorumque Aeneid. 1
Erramus

Quin

Aeneid. 6 *Quin protinus omnia*
Pellegerent oculis.

Item qui λαγαροὶ uocantur quasi elumbes, cum in medio neglecta pedum obseruantia uidetur, Vt

ἰλ. ε ἡ δὲ μέγ' ἰάχουσα ἀπὸ ἕο κάββαλεν υἱόν.
ὀδ. η φαιήκων, μηδ' οὕτω φίλον δ' ἤ παρὶ γένοιτο.
Georg. 2 *Muneribus tibi pampineo grauidus autumno.*
Aeneid. 11 *Consilium ipse pater & magna incepta Latinus.*

Itemque ἀκέφαλοι μείουροι qui initio ac fine deficiunt.

ἰλ. ψ Vt ἐπειδὴ νῆας τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκανε.
ὀδ. π φθινύθουσιν νύκτας τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
ἰλ. μ Τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν.

Fluuiorum rex Eridanus, ἀκέφαλος est.

μείουροι adducuntur de Liuio à Terentiano.

Balteus & reuocet uolucres in pectore sinus.
Dirige odorisequos ad certa cubilia canes.

Et ipse Homericum ita uertit:

Attoniti Troes uiso serpente pauitant.

Genera quidem metrorũ & singulatim dactylicas formas exponere, nimis longum fuerit, & illa passim inueniuntur à Grammaticis collecta, has etiam persequi fructum habiturum non uidetur.

Heroicos autem uersus dixere, hoc genus longorũ uersuum, ut Ennius uocauit, quod conueniret historiæ magnorũ & fortium uirorũ, hoc est τῶν ἡρώων, ut Horatius:

Res gestæ regumque ducumque & tristia bella,
Carmine quo possint scribi monstrauit Homerus.

Dicuntur & ἔπη à cõsequentia, ut Etymologicis placet, ὅτι τὰ ἐφεξῆς τοῖς πρώτοις ἕπεται, uel à contextu uerborum. Dicuntur & πύθιοι, quia origo refertur horum ad oraculum Apollinis Delphici, quo primus omnium hic

hic uersus æditus fuerit.

συμφέρετε πτερὰ οἰωνοὶ ἄνθη δὲ μέλισσαι.

Est autem hoc genus carminum eorum quæ dicuntur, κατὰ στίχον, uel ἀμετάβολα, quod sequentes præcedentibus similes sint, neque carminis modus mutetur.

Carmen quidem Latinis ᾠδὴ Græcis est, generalis appellatio, à canẽdo, sicut & camœnæ, quæ fuere quondam casmœnę, & carmẽtis ac camilla quæ priscis essent casmentis & casmilla. Sed ᾠδὰς & carmina proprie nominarunt ea quæ Græcis sunt μέλη, à suauitate cantus, & λυρικὰ, quia fidibus accinerentur, & χορικὰ, quod chorus caneret. χορὸς autem ἀπὸ τῆς χαρᾶς dictus, ut Platoni uidetur. νόμων. β.

Est igitur Homericorum librorum genus orationis metricæ, id est carmen, & quidem formæ dactylicæ, mistæ cuiusdam rationis ἐκ διηγήσεως καὶ δράματος.

DE TITVLO OPERIS.

ποιητὴς proprie dicitur faber quidã Musarum, nam uox est appellatiua, κατ' ἐξοχὴν igitur poetæ sunt Musici opifices qui uersus faciunt & carmina componunt, incitati diuino quodã impetu animorum. ποίησις totum poetæ opus, ut Ilias, Aeneis. ποιήματα particulæ quædam operis. Homeri igitur poesis cõplectitur duo opera, unum cui titulus ἰλιὰς, alterum cui ὀδυσσεία. Sed nos Iliados interpretationem promulgauimus. Hoc igitur nomẽ factũ patronymica forma, in significatione possessiui æolensium more, ab Ilio quæ appellatio urbis esset Troianę, ab Illo patre Laomedõtis, cuius est nomen apud Homerum fœmininum, ut ἴλιος ἱρή. Nam gram- ιλ. ζ.
matici confixerunt apud eundem ἴλιον αἰπὺ ἑλοιεν. ιλ. ο.

E Sed

Sed memorantur etiam alia poemata quorú autor Homerus fuisse dicatur. Vt Amphiarai expeditio. Aniazoma. Ilias minor. Reditus. ἐπικίχλιδες, quod nomen factum uolunt à mercede quam acciperet à pueris pro illis uersibus, fuisse autem turdos. Pugna ranarú cum muribus. Pugna aranearum. Pugna gruum. Margites. Hymni. De quibus relinquamus dubitationes grammaticis, maxime cum præter ὕμνους quosdam & βατραχομυομαχίαν, nullum nunc quidem illorum superfit, & Homerica tamen hæc quoq; credi absq; illius infamia; ut opinor, possint, quemadmodú culex & alia ludicra Maronis. Thebaidos etiam quoddã scriptum propter præstantiam suam aliqui ad hunc retulerunt, & uersus Cyprios, quos Herodotus arguit non esse Homericos. Inter quædã autem parua illius poematia, quæ ab Herodoto cõmemorãtur, unum perelegans placet, cui nomen εἰρεσιώνη, recitare. Nam & aliqua ex parte cú moribus præsentibus ille ad quem accomodati illi uersus sunt, conuenire uisus, & nos admodum humanissime ueterum consuetudinis cogitatio oblectauit. Nam collectis pueris fertur carmen ad ædes locupletorum accinuisse, cum preferretur ramus oleę lemniscatus. Ipse aút præcinere soleret uersus quos nunc memorabo.

ἐντέρπῃ

Εἰρεσιώνη ὁμήρου ποιημάτιον.

Δῶμα προσετραπόμεσθ' ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο
ὃς μέγα μὲν δύναται, μέγα δὲ βρέμει ὄλβιος αἰεί.
αὐτὰρ ἀνακλίνεσθε θύραι, πλοῦτος γὰρ ἔπεισι
πολλός, σὺν πλούτῳ δὲ καὶ εὐφροσύνη τε θάλεια,
εἰρήνη τ' ἀγαθή, ὅσα δ' ἄγγεα μεστὰ μὲν εἴη.
* κυρβαίη δ' αἰεὶ κατὰ κάρδοπον ἕρπεο μάζα,
* νῦν μὲν κριθαίην εὐώπιδα σησαμόεσσαν.

τοῦ

τοῦ παιδὸς δὲ γυνὴ κατὰ δίφρακα βήσεται ὔμμιν,
ἡμίονοι δ᾽ ἄξουσι κρατάιποδες ἐς τόδε δῶμα,
αὐτὴ δ᾽ ἱστὸν ὑφαίνοι ἐπ᾽ ἠλέκτρῳ βεβαυῖα.
νεῦμαι τοι νεῦμ᾽ ἂν ἐνιαύσιος, ἔστε χελιδὼν
ἕστηκ᾽ ἐν προθύροις ψιλὴ πόδας. ἀλλὰ φέρ᾽ αἶψα.
* πάτερ σοί τῷ δ᾽ ἀπόλλων᾽ ἀγυιεῖ τι δός.
κεἰ μὲν τι δώσεις, εἰδὲ μὴ, οὐχ ἑστήξομεν,
οὐ γὰρ συνοικήσοντες ἐνθάδ᾽ ἤλθομεν.

Quod autem mentio fit hirundinis, eo pertinet, quia ſub illius auiculæ aduentum quaſi lætiore tempore ueris, hæc cum carminibus circulationes hilarius agitabantur. Cuius rei & mentio fit ab Atheneo libro octauo, ubi & iambici uerſus exponuntur, quæ à pueris cantarentur, quorum ultimi

ἄνοιγ᾽ ἄνοιγε τὴν θύραν χελιδόνι,
οὐ γάρ γέροντές ἐσμεν ἀλλὰ παιδία.

Atq; ipſum etiam ramum qui præferretur, ut diximus, hirundinem dixiſſe, de his uidetur intelligi poſſe. Sed nos etiam Homericos uerſus translatos in Latinum recitabimus.

LEMNISCI POEMATIVM
Homeri.

Haſce uiri inprimis opulenti aduenimus ædes
Qui locuples multumq; poteſt uiuitq; beatus.
Hoſtia nunc pateant, accedit copia diues
Gaudia quam, dulcisq; quies comitantur euntem.
Omnia uaſa bonis multis cumulata redundent.
Pollineæ ſemper iaceant in corbe placentæ.
Hordea ſed nobis nitidam & nunc ſeſama reddant.
Pulchra nurus molli recubet ſubnixa ſedili.

Quiq; uehant hanc mula trahat ualidungula currus.
Ipsa per ingrediens electrum stamina ducat.
Annuus ecce tibi redeo annuus, interea istic
Vestibulum exilis posita ante resistet Hirundo.
Nunc age si quid das age nunc astantibus affer.
O pater Apollinem uialem munere
Afficito, nos tibi gratias habebimus.
Sin das nihil, nos hic tamen non stabimus,
Neq; tecum enim ut habitemus huc aduenimus.

DE CONSILIO AVTORIS.

COnsiliũ autoris atq; uoluntas fuit, exemplũ quodam singulare fortitudinis hoc opere suo proponere, & Græcos ornare atq; insectari, planeq; infamare barbaros. Deniq; celebrare prędicatione sua res Gręciæ. Qua de caussa plurimum commendationis Homericis scriptis accessisse Isocrates putat, atq; ideo institutum à maioribus, ut huius poetæ carmina adolescentes lectitarent, ut & ad odio prosequendã barbariam, & imitandam uirtutem suorum popularium incitarẽtur. Atq; ob hanc etiam uoluntatem, non solum ob prę stantiã Musicæ siue artis, siue potius furoris ἐνθέου, à Platone appellari Homerus ἄριστος καὶ θειότατος τῶν ποιητῶν mihi uidetur, sed de hoc atq; etiam Platonica reiectione uel magis seductione huius poetæ, alias differemus.

πανηγυρικῷ.

OPERIS DISTINCTIO.

SEquitur operis distinctio. Hoc igiť libris uiginti quatuor absoluiť, insignibus literarũ Gręcarũ notis. Nõ quidẽ ab ipso autore ita æditis, sed primũ à Pisistrato cõquisitis, & deinde ab Aristarcho uel Zenodoto ordinatis,

tis. Cicero quidẽ utrumq; Pisistrato attribuit his uerbis. Quis doctior ijsdem illis tẽporibus aut cuius eloquentia literis instructior fuisse traditur quàm Pisistrati? Qui primum Homeri libros, confusos antea, sic disposuisse dicitur, ut nũc habemus. Tradidere hoc Græcorum alij multi & Epigramma ea de re fertur. de orat. 3.

Plato scribit Hipparchum filium maiorẽ natu Pisistrati, quem Harmonius & Aristogiton interemere, cũ alia eruditione instruxisse ciues suos, tum Homeri poemata primum in Atticam deportasse & curauisse ut in festiuitate panathenaica à cantoribus, qui ῥαψωδοὶ dicebantur, alternis illa concinerentur. Ante hæc igitur tẽpora dispersa in Græcia carmina fuere huius poetæ, ut ipse diuersis in locis aliquam partem illorum ediderat. Neq; ego existimo Homerum tam egestatem ad illos perpetuos errores, ut multi perhibent, adegisse, quã Cupiditatem & studium cognoscendæ & totius Græciæ, quam suis carminibus illustrare cogitaret, & historiæ quoq; belli Troiani quod argumentum tractare proposuisset. Viguisse autem adhuc memoriam illarum rerũ oportet, Siquidem non fuit hic, ut fere conuenit, posterior quàm annis siue xxiiij, siue uigintiseptẽ, siue etiam sexaginta supra centum. Addit Philostratus de rebus gestis ad Troiam, consuluisse umbram Vlyssis profectum Ithacam in Psychomantium, atq; de illo omnia cõperisse quæ postea fuerit complexus uersibus, Cum quidẽ pactus esset Vlysses mercedem commemorationis suæ, laudem & celebrationem famæ atq; nominis sui. Sed hoc ille sane confinxerit, siue uerũ attulerit, quid enim refert? Id quidem obseruauit Appion Grãmaticus, primi uersus Iliados syllabam primam, duas literas com- MH

ὑππάρχῳ

prehendere, quibus numerus quadraginta & octo designaretur, atq; eo probare uoluit post omnes Rapsodias confectas, hunc uersum proposuisse Homerum Iliados operi, ut numerum suorum poematum definiret atq; exprimeret. Quæ quidem est perexilis notatio, ita ut aliæ aliorum multę. Nam infinita quędam Grammaticorum turba in huius autoris scriptis suam sapientiam conata est ostendere, unde & hoc natum, cum illi audacissime interdum scripturam mutarent, eos Homeri libros esse castigatissimos, qui essent incastigatissimi. Sed similiter & hoc notatum subtiliter, Iliados uersum primum & ultimum parem esse numero syllabarũ, primo & ultimo Odysseæ. Sed hæc curiosis relinquant. Cum autẽ nominatim in superioribus Rapsodias Homericos libros, Ne ignoretur uocabuli significatio placet & hoc addere. ῥαψῳδοὺς dictos quondam eos, qui aliena carmina in publicis cõuentibus accinerẽt. Quod cantiones quasi suerent concinnatione mutua, seu quia collectos aliorũ uersus consarcinarent. Sophocles Oedipo Tyr. ὅθ' ἡ ῥαψῳδὸς ἐνθάδ' ἦν κύων. quam & paulo ante ποικιλῳδὸν uocarat. ῥαψῳδία carmen. & ῥαψῳδεῖν uerbum. Sunt qui deducant à uirgula ὅτι ῥαβδοῦχοι ἠγωνίζοντο. Est autem ψ duplex non minus βς quàm πς, ut ἄραψ. Plato in Ione τὸν ῥαψῳδὸν ait esse interpretem poetæ, qui audientibus uoluntatẽ & sententiam illius explicet, quapropter non modo elegantem pronunciationem uersuum ab hoc, sed etiam enucleationẽ poematum requiri solere. Et quia potissimum horum studium circa Homerica carmina uersaretur, ideo ὁμηριστὰς dictos accepimus, à uerbo ὁμηρίζω, quod Homericum studium significat.

Argu-

Argumenta autem hoc est summę librorũ & ut Græci uocant περιοχαί, ante explanationem singulorum rectissime exponentur. Quæ tamen qui separatim uolet cognoscere, de Ausonio poterit sumere, qui utriusq; operis Homerici periochas oratione soluta descripsit. Et nos de Iliade uersus Græcos, argumenti loco propositos, singulis libris singulos Latine factos subiecimus.

A. *Alpha preces Chrysæ, pestis mala, iurgia Regum.*
B. *Somnia Beta refert. cœtum populiq;. ratesq;.*
Γ. *Gamma simul pugnat pro coniuge uterq; maritus.*
Δ. *Delta Deum fora. Læsa fides. Primordia pugnæ.*
E. *Ei Venerem & Martem Diomedis tela cruentant.*
Z. *Colloquium Hectoreum narrat cum coniuge Zeta.*
H. *Ita unus contra uim solus it Hectoris Aiax.*
Θ. *Concio Theta Deum. Troum uis. Hectoris ausa.*
I. *Frustra ad Peliden legatio uenit Iota.*
K. *Cappa exploratum castra egrediuntur utrinq;.*
Λ. *Labda duces Danaum profligat Troica pubes.*
M. *Ardua. My. Graium subuertunt mœnia Teucri.*
N. *Clam Ioue. Ny. Danaos Neptunus uiribus auget.*
Ξ. *Iuno soporifero. Xi. fratrem fallit amore.*
O. *Sentit. O. Neptunus Iunoq; grauem Iouis iram.*
Π. *Pi. Marte insignem necat Hectoris hasta Patroclum.*
P. *Rho Danai cumlant & Troes Marte cadauer.*
Σ. *Sigma Thetis nato Vulcania detulit arma.*
T. *Tau ruit in pugnas atq; iram fingit Achilles.*
Y. *Hy superum exoritur bellum. Vincuntq; pelasgi.*
Φ. *Prælia. Phi. ripas ad fluminis urget Achilles.*
X. *Chi fugiens muros ter circum, cæditur Hector.*
Ψ. *Psi ludos Danais funebres præbet Achilles.*

Ω O *Patri Aeacidæ placato redditur Hector.*

His igitur breuiter expositis, ad explanationem ipsam accedamus. Quo loco sciendũ antiquissimos Poetas suos uersus ad modos secundum quos accinerentur cõposuisse. Itaq; minus exquisita esse syllabarum tempora, cum uox conuenienter omnia modularetur. Quod posteriores qui ad artem respicerent non fecere. Neque nunc omnino fieri uel debeat uel possit, nisi alicubi hoc ornamento antiquitatis assumpto, in qua parte præcipue Maro laudem meritus est. Neq; etiam hæc temere esse facta à Veteribus crediderim, quamuis Plutarchus eos, præ cura rerum, elocutionem minus curasse existimet, adeo ut nõ cauerit Homerus quo minus primum statim uersum ἄμετρον efferret. De quo quidem ipse uiderit quam ἄμετρον, nam nos illi nequaquam assentimur, Quippe cum studiose consuetos numeros sæpe illum mutasse compertum habeamus. Nam quid fuerat negocij hunc uersum,

ἐκ δ' ἡμῶν ῥίγη περίε:

Τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν.

Ita facere ὅπως ὄφιν αἰόλον εἶδον: Nisi ratione & iudicio uellet illa nouitate numerorum mirificam et terribilem speciem anguis designare? Similiter & alijs in locis plurimis correctiones fuerint perfaciles, quibus etiam dubium non est, quin audacia Grammaticorũ multa quasi augusta loca antiquitatis profanauerit. Sed nunc libri primi Iliados argumentum narrabimus.

Prius tamen lubet indicare nomina nonnullorũ interpretum, quæ quidem paucissima de plurimis collecta sciendum est. Sed ne horum quidem ipsorum quisquam nunc extat, prçter Eustathiũ, qui nondum etiã ad nos peruenit, ut nobis etiam non extare uideatur. De

hoc igitur

hoc igitur, & ueterũ studia atq; assiduitas circa hunc autorem intelligi poterit, & nostri conatus potius q̃ elaborationes boni consulẽtur, cũ nulla magnopere adiuuentur re, nisi uoluntatis honestate & promptitudine.

DE INTERPRETIBVS *Homericis.*

ZEnodotum igitur primũ tradunt, potiente rerum in Aegypto Ptolemęo Philadelpho, Homericos libros collegisse & correxisse. Qui & autor fuerit bibliothecæ Alexandriæ instituendæ, & curator etiam illius. Hic Philetam Criticũ, postea sunt Grammatici uocati, genus autem ipsum ab Aristotele exortum esse perhibetur. Et Cicero Dolobellæ sic. Ego tanq; Criticus antiquus iudicaturus sum, Philetam igitur Zenodotus audierat, quo magistro Ptolemæus uteretur. Huic paulo inferior Callimachus, & qui in Ptolemaica illa tempora incidunt, Sosybius, Eratosthenes, Euphorion, Timarchus, quorũ Sosybius Lacon, dictus fuit λυτικὸς, quod solutis & disiectis uerbis solueret ea quæ in speciẽ difficiliora uiderẽtur. Eratosthenes aũt πένταθλος, & Quintũ Ptolemęũ attigit. Euphorion in Syria cũ Antiocho fuit.

Aristophanes Zenodotum & Callimachum audiuit, alterũ quidem puer adhuc, alterum iam adolescens, audiuit & Eratosthenem.

Apollonius & ipse Callimachum audiuit, & Eratostheni successit in curatione bibliothecæ Alexandrinæ. Fuit enim singulare studium & eximia uolũtas Regum Alexandrinorum erga doctos & bonas artes, Itaq; nullis sumptibus in conducẽdis illis & his augẽdis ac amplificandis pepercerunt. Quæ honestissima cupiditas

quasi hæreditate una cũ regno peruenit ad omnes, usq; ad septimum Ptolemęum, quem ob immanitatem rapinarum & cædiũ κακεργέτην uocarunt Aegyptij. Cuius metu multi docti in omni genere scientiarũ in exilium concessere, & Gręcis retulere suas artes atq; disciplinas, quæ iam bellis & seditionibus cõtinuis propemodum extinctæ fuerant. Sed redeo ad Grammaticos.

Aristophanẽ audiuit Aristarchus celeberrimus omnium qui in Homero interpretando emendandoq; operam posuere, hic multos uersus ὠβέλισε hoc est cõfixit, quos nõ agnosceret pro Homericis, ipse νόθους uocabat.

Huius auditor fuit Dionysius Thracicæ originis, unde & Thrax nuncupatus, & Apollodorus. Eodem tempore floruit Crates Philosophus Stoicus, qui Homericus appellaretur. Composuit libros nouem correctionum utriusq; operis Homerici. Sed nũc deinceps aliorũ promiscue nomina ædemus, quos elaborasse in scriptis Homericis explicandis cõperimus. Ac primũ Ptolomęus secundus rex Aegypti, qui Euergetes diceretur, correctiones Homericas ædidisse traditur.

Ante hunc etiam Zeno Cittiensis composuisse commentarios in utrumq; opus Homericũ, & insuper Margiten. Itemq; huius discipulus Persęus explanasse scripta Homerica fertur. Deinde Aristoteles non ille Stagirites sed alius quispiam. Aliorum uero interpretum hæc nomina inuenimus.

Aristonicus, in Homerum libros sex.

Agathocles grammaticus.

Ammonianus.

Apollonius pater Herodiani dyscolus, de Homericis schematis.

Archebius

Archebius Alexandrinus.

Apollonius Archebij. F. de uocibus Homericis secundum ordinem literarum.

Asclepiades Myrleanus.

Alexander Cosytæus cognomento πολυμαθὴς.

Appion cognomento μόχθος.

Aratus Solensis.

Artemio clazomenius.

Alexander Milesius πολυΐστωρ. Item alius Myndius, alius Aetolus.

Archimedes Trallianus, scripsit in Homerum cōmentarios.

Dion Prusensis, qui defendit Homerum contra Platonem. extat huius laudatiuncula Homeri.

Demetrius cognomento Ixion.

Didymus cognomento χαλκέντερος, quasi ærea intestina haberet, quod esset illius admirabile studium & assiduitas legendi ac scribendi. ædidisse ter. M. quingentos libros traditur. Fuere etiam alij hoc nomine grammatici posteriores hoc.

Demosthenes Thrax, qui soluta oratione Iliada explicauit.

Dioscurides, de institutis apud Homerum.

Epaphroditus Cheronensis, auditor Archebij.

Hippias Eleus, qui ut Plato ait Iliada docuit præstare odysseæ, & intoduci ab Homero ἀχιλλέα μὲν ἄνδρα ἄριστον, νέστορα δὲ σοφώτατον, ὀδυσσέα δὲ πολυτροπώτατον. Hippias.

Heracleon Aegyptius.

Heraclides Ponticus auditor Didymi, de ætate Homeri & Hesiodi.

Heraclides Cilix.
Herodianus Apoll.F.
Hæphestion Alexandrinus.
Hellanicus grammaticus.
Longinus magister Porphyrij, cognomento Cassius, quæstiones scripsit Homericas. Vtrum Philosophus fuerit Homerus. Problematum Homericorũ libros duos. De uocib. Homericis multarũ significationũ.
Maximus Tyrius. De Prisca in Homero philosophia.
Meleager Gradarensis.
Mnasea Berytius.
Metaclides.
Nestor Lycius pater Pisandri poetæ, composuit Iliada In cuius singulis Rhapsodijs non reperiretur litera illius Rhapsodiæ nota. Ad quem modum Tryphiodorus & odysseam confecit.
Naucrates Erythræus, commentarios in Homerum.
Philoxenus de glossis Homericis, hoc est reconditis uocibus. Item commentarios in odysseam.
Plutarchus μελέτας ὁμηρικάς.
Porphyrius Tyrius. De philosophia Homerica. De antro nympharum in odyssea. Quam reges capere utilitatem possint de lectione librorum Homeri. Libros decem, de omissis nominibus ab Homero.
Parthenius Nicaësis, Dionysij Thracis. F. Fit & alterius Parthenij Chij mentio, qui genus ab Homero ducere crederetur.
Posidonius nescio quis, an forte plures, nam pluribus hoc nomen fuit. Sed & Panætium in Homericis interpretationibus uersatum esse traditur.
Ptolemæus Alexandrinus, auditor Aristarchi, cognomento

mĕto Pindation. Scripsit libros tres Homericorum exemplorum. De forma orationis Homericæ. De Vtide Homerico & Asteropæo.

Pigres frater Artemisiæ reginæ Cariæ, à Suida traditur, quasi explanans Iliada singulis uersibus subiecisse Pentametrum. ut post οὐλομένην.

Μοῦσα σὺ γὰρ πάσης πείρατ' ἔχεις σοφίης.

Ptolemæus sectator Aristarchi. Commentarios in Odysseam. Librum de Vlyssis plagis.

Ptolemæus Aristonici Filius in Homerum libros quinquaginta.

Ptolemæus Alexandrinus, Hephæstionis, ut opinor, filius, scripsit Anthomerum, opus librorum XXIIII.

Ptolemæus Ascalonites de accentibus Homericis. De correctione Odysseæ Aristarchi,

Proclus auditor Syriani Commentarios in Homerum. Atq; Platonici fere in hunc aliquid Poetã composuere.

Seleucus Alexandrinus cognomento Homericus.

Syrianus problemata Homerica. Commentariorum in Homerum libros VII.

Soterides Epidaurius scripsit quæstiones Homericas.

Theagenes de Homero.

Tyraunio Phœnix de Homericis accentibus. Dissentire poetas recentiores ab Homero. Correctiones Homericas.

Tryphiodorus, Comparationum Homericarum explicationem.

Trypho de dialectis apud Homerum.

Hunc tantum poetam ex ueteribus Xenophanes Colophonius non dubitauit insectari & reprĕhĕdere. Cui fertur aliquando Hiero Gelonis F. Tyrannus Siculo- *Plutarchus ἀποφθ. στρα.*

tum, quęrenti quod ægre duos seruulos alere posset, festiue respondisse, Cur igitur Homero obtrectaret, qui plus mille hominum pasceret, idq; mortuus. Eundem & derisit atq; maledictis incessit, Deorum quoq; cōtemptor Daphidas Telmisẽsis. Zoilus uero Amphipolites non male dixit solum Homero, sed illius etiā statuam uerberibus afficere solitus fuisse legitur, Quamobrem & ὁμηρομάστιξ appellatus fuit. Vterq; quidem dignum factis exitium inuenit. Nam & Daphidam Attalus rex excruciatū necari iussit, Et Zoilum Gręcorum Olympia concio, de rupe Scironide persecuta prę cipitem ęgit.

Præfationis finis.

ARGVMENTVM PRIMI
libri Iliados Homeri.

ACERDOS Apollinis Chryses, qui expugnatis Thebis amisisset filiam, uenit in castra Grecorum redemptũ illam, quę Chryseis patronymica uoce dicitur, sicut & Bryseis, quarum propria nomina traduntur fuisse Astynome & Hippodamia. Sed non solum non impetrat ab Agamemnone ut filiã sibi reddat, uerum minis insuper etiã repellitur. Itaq; ad Dei sui opem confugit, qui motus sacerdotis precibus pestilentiam infligit Græcis, qua sæuiente, Achilles in concionem aduocatis Grecis, sententiam proponit de inquirendo atque auertendo caussam mali, Qua prodita à Calchante, cõtentio inter Duces oritur. Et paulo post remissa sacerdoti filia, eripit Agamemno Briseida Achilli quam Lyrneso capta extra sortem acceperat. Ita ille iratus Gręcis suadente matre Thetide à pręlijs abstinet. Thetis autem Iouem exorat, ut iniurias nati sui ulciscatur Troianorũ uictorijs. Quod animaduertẽs Iuno iurgijs Iouem adoritur, Gliscente autem contentione, Vulcanus claudicatione sua risum Dijs mouet & matrem cõsolatur, Inde Musæ in conuiuio canunt, & fidibus Apollo ludit, et de reliquo die hilariter epulati, noctu dormitum quisq; ad se discedunt.

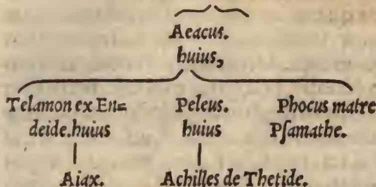
HVNC

HVnc primum librum Iliados & nonum ac ſecundum, utilem maxime & admirabilem eſſe cenſet Fabius. Et ſunt profecto exempla inſignia contentionū & eius orationis quæ eſt apta iudicijs & litibus, ubi animi commouentur, incitantur, ardent. Sed non minus utile eſt exemplum uitæ, de leuiſſima re tantas iras tantarum cladium extitiſſe, hoc igitur cognoſcere, & ſicut Horatius ait ſtultorum Regum & populorum perſpicere iras, ut præuideamus atq; caueamus, utile. Atq; id quidem præcipuū in hoc libro. Reliqua autem quæ & ipſa mirificam complectuntur inſtructionẽ uitæ & præcepta uirtutis, ſuis locis rectiſſime notabimus. In hoc primo libro Homerico nulla cōparatio, id eſt, παραβολὴ ineſt.

Μῆνιν ἄειδε.

Protagoras repræhendit hunc uerſum, quod Homerus eſſet imperandi forma uſus uerbi in propoſito precum. Iubere enim facere aliquid aut omittere, imperare eſt. Sed ut indicationis forma in uerbis non ſolum demonſtrat, ſed etiam definit, interrogat, reſpondet, ſtatuit, affirmat, negat, Ita aliæ etiā formæ ſeu modi ab una aliqua ſignificatione nominantur, quamuis plures habeant, cum omnino nomine carere non oporteat, quas tamẽ ad decem uſq; appellationes aliqui, ſine quidem cauſſa, extenderunt. In hoc uerſu in dimenſione numerorum, ηι in πηληϊάδεω, una ſyllaba, ut diphthongus impropria eſſe uideatur, pronuntiabimus. Voce deducta à proprio nomine πηλεύς, πηλέως, πηλεΐδης, & ecta ſi πηληΐδης, & Ionica παρεκτάσει, πηληϊάδης, & συνιζήσει, ſeu συναιρέσει, πηληάδης. Sicut νηρεΐδες, νηρηΐδες, νηρῇδες, niſi malimus eſſe συνίζησιν τοῦ εω ut χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ.

GENVS ACHILLIS.

ἀχιλλεύς autem in uersu unum. λ. amittit. Dictus uel quod Iliensium dolor, hoc est ἄχος ἰλίου futurus esset, uel de facto appellatus quod infantum cibum non attigerit, quasi ἄχιλος τὶς ὢν, nam tradunt lac non gustasse, sed enutritum à Chirone medulla leonina, uel hinnuleorum medullis atq; fauis.

Hoc loco obseruandum Homeri quidem opus hoc Iliados, proponere narrationẽ rerum gestarũ anno. x. belli Troiani, sed passim intexi expositionem aliorum ferme omniũ quæ nouem annis præteritis acta essent. Quod fit laudabiliter & artificio quodam οἰκονομικῷ, quemadmodum & Horatius ait.

Ordinis hæc uirtus erit & uenus, aut ego fallor,
Vt iam nunc dicat iam nunc debentia dici,
Pleraq; differat & præsens in tempus omittat
Hoc amet hoc spernat, promißi carminis autor.

Hæc dispositio & in odyssea mirabilis cernitur, & Imitationis summa arte expressa à Marone est. Nam ille orsus à septimo anno errorum Aeneæ, enarrationem omniũ quæ accidissent, post euersum Ilium, atq; huius

quoq;

quoq; expugnationem elegantissima serie pertexuit.

ἄειδε θεὰ.

Inuocat numen Musarum, hoc enim ex re facile intelligi potest, quia canere illam uult. Musæ autem cantatrices deæ. Et unius mentione inuocat uniuersas, uel Calliopen κατ' ἐξοχὴν designat. Fertur autem Rhiani ueteris poetæ uersus, quo dicitur si una Musa uocata sit exaudire omnes.

πᾶσαι δ' εἰσαΐουσι μιᾶς ὅτε τοῦνομα λέξῃς.

Quod Maro etiam uidetur sensisse, cum sic fecit.

Vos ô Calliope precor aspirate canenti.

οὐλομένην.

Exitiosam, cuius adiectionis caussam mox subdit, quod innumerabilia mala, hoc est ingẽtem cladem inflixerit Græcis, Qui nunc Achæi dicuntur συνεκδοχικῶς. Nam Achęi pelasgi in Thessalia, proprie ita dicti fuere, Ab Achæo filio Xuthi Aeolidæ, ut in Catalogo.

μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ ἕλληνες καὶ ἀχαιοί.

Πολλὰς δ' ἰφθ.

Ad hunc uersum referri Virgiliana hæc possunt.

Iuuenum primos tot miserit Orco. & Aeneid. 9.
Multa uirum uolitans dat fortia corpora leto. Aeneid. 10.

Homerus autem dicit demissas orco animas Heroũ. Dixit autem ipsos Heroas cibum fuisse auium, sentiens corpora, à quibus iam uita, hoc est anima recessisset. ἄϊδι aũt iam fecit, ut πάρειδι à nominatiuo ἄϊς, ἰάπτω mitto & προϊάπτω quasi ante tẽpus emitto, ut intelligamus diutius in pace illos uiuere potuisse. ἑλώρια prędas.

οἰωνοῖσί τε.

Libro primo. Zenodotus sic scriptum ædidit, ut Athenæus annotauit, οἰωνοῖσί τε δαῖτα. Sed perperam ut idem ait. δαῖτα enim Homerum uocasse hominum non bestiarum cibos, ab æquali distributione, unde & δαιτρὸς qui carnes assaret, ἀπὸ τοῦ δαίειν, id est à dispertiendo. Vnde & δαῖτα ἐΐσην sæpe dixit. ὀδ. υ.

Μοίρας δασσάμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα.

Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.

Ad illam uoluntatem & consilium referendum, de quo dicetur postea, quod ceperit Iuppiter, ut ulcisceretur iniurias Achillis cæde Græcorum & Troianorũ uictorijs, sicut se facturum esse Thetidi promiserat. Aliqui simpliciter Διὸς βουλὴν accepere fatum, iuxta illud. Sic fata Deum rex sortitur. & Hesiod. μεγάλου δὲ Διὸς νόος ἐξετέλειτο. Alij consilium fuisse Iouis bello moto exonerare grauatam terram hominum multitudine, quod etsi dixit Euripides quoq;, Tamen huic loco non uidetur conuenire, cum certe tam longo tempore belli ante quoq; multi interierint, & Homerus ordiatur, ut dictũ est, à rebus gestis ultimo anno. Versus Euripidis ex Helena sunt.

πόλεμον γὰρ εἰσήνεγκεν ἑλλήνων χθονί
καὶ φρυγὶ δυστήνοισιν, ὡς ὄχλου βροτῶν
πλήθους τε κουφίσειε μητέρα χθόνα.

De his quinq; uersibus festiue lusit Palladas in Grammaticos, qui ordirentur ab Homero doctrinam suam, epigrammate composito huius sententiæ.

Grammaticæ sunt quinq; artis primordia diræ,
Vnde opus incipiens explicat illa suum.

Quinq;

Quinq; canunt istas de libro principe uersus
Prima furor quarum est, altera pernicies.
Tum post perniciem Danaum mala multa sequuntur.
Sed fortes animas tertia condit humo.
Quarta canes & præda canum. Mox quinta uolucres
Continet, irati est consiliumq; Iouis.
Grammaticos igitur quinq; inter tanta necesse est
Esse mala, & casus flebile quinq; genus.

ἐξ οὗ

Ex quo, intelligitur auté tempore, ut ἐν βραχεῖ breui. τὰ πρῶτα aduerbialiter. Neutris uero singulariter & pluraliter in aduerbiorum significatione utuntur, & additur uel omittitur articulus sine discrimine. Pluto.

περὶ τούτου σφῶν ἐθέλω δοῦναι λόγον τὸ πρῶτον.

Et Euripides.

πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος.

Oedipo Tyr. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον.

Sed horum exempla passim obuia. Latini etiam sunt sæpe neutris aduerbialiter usi. multum. facile. perfidū ridens Venus. Sed & pluraliter Horatius

Insanire putes solennia me neq; rides. Et

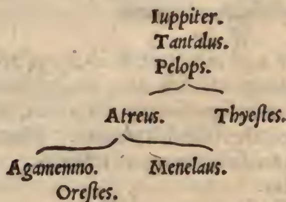
Stabat acerba fremens. Διαστήτην.

Dissidij uox Latinis hoc significat. Et est usus duali numero, qnem sunt qui tum primum inuentū esse perhibeant. Atriden autem, Agamemnona dicit Atrei filium, qui est secundum alios Plisthenis, qui fuit frater Atrei. Sex enim ut Pindarus ait Principes de Hippodamia suscepit Pelops, horum nomina exponuntur ita: Atreus, Thyestes, Portheus, Alcathous, Plisthenes. Chrysippus. Ἀτρείδης τε ἄναξ.

Homerus Agamemnonem et Menelaum Atridas fa

cit. Aliqui tradidere Plisthenis, Atrei filios fuisse, mortuo patre relictos apud auum qui illos eduxerit pro filijs, unde & filios Atrei creditos. Sed hoc receptum, fuisse filios illius ex Aerope matre Cretica, ut ait Euripides, Oreste.

Generis series talis.

Ἄναξ ἀνδρῶν, celebritatis epithetum, neque ἄνδρες nūc sexum, sed præstantiam sexus significat. Vt

Inter se coijsse uiros & cernere ferro.

Καὶ δῖος ἀχιλλεύς.

Sicut & διογενὴς λαερτιάδης: Iuxta illud Hesiodium. ἐκ δὲ διὸς βασιλῆες.

Τίς τ' ἄρ.

Coniuncta cum superioribus. Nam & hoc petit explicari carmine diuino, Quodnam illos numen commiserit, & tantum certamen excitarit. hactenus propositio. Sequitur nunc deinceps narratio seu διήγησις.

Λητοῦς καὶ Διός.

Periphrasis Apollinis. Et est in sequentib. ὁ. pro ἐκεῖνος in significatione pronominis, Attice. Quo loco sciendum

ſciendum ueterem dialectum Ionicam plane eſſe Atticam, Sed poſtea ſecundum loca in quæ coloniæ deductæ eſſent, mutatam fuiſſe. hac eſt, ut præcipua, uſus imprimis Homerus, ſunt & alij ueteres, ut Heſiodus, Archilochus &c.

Νοῦσον ἀνά.

Παρένθεσις Ionica pro νόσον. Κακὴν autē dixit ſicut mala uenena et mala peſtis efficiēs mali. Sed quomodo autor fuerit cladiū & cędis Gręcorū Apollo, dicit, Quia de peſtilentia immiſſa ab Apolline alienatio regum extitit. Ita remotiorem cauſſam malorum re ipſa, ſed uſitato uerbo proximam commemorauit.

Λαοί.

Λαοὺς dictos ἀπὸ τῶν λάων, hoc eſt lapidibus, non ſolum Grammatici ſed Pindarus etiam dixit. ὀλυμ. θ.
κτησάσθαν λίθινον γόνον, λαοὶ δ' ὀνόμασθεν. Iuxta hoc,

Quo tempore primum
Deucalion uacuum lapides iactauit in orbem,
Vnde homines nati durum genus.

Fertur & de hac re hic uerſus,

ἐκ δὲ λίθων ἐγένοντο βροτοὶ λαοὶ δὲ καλεῦνται.

Fabulam Ouid. copioſe Metamor. lib. 1. deſcripſit. Alij appellationis hanc cauſſam tradidere. Cecropa regem Atticæ, cupijſſe multitudinē ciuiū cognoſcere, & iuſſiſſe ſingulos unū lapidem certum in locum deponere, quibus numeratis, inueniſſe xx. milia hominū complere ciuitatem ſuam. Atque inde λαοὺς de congeſtis ſaxis Atticos appellatos fuiſſe. οὕνεκα Ionicū pro ἐπειδή. cauſalis coniunctio, propterea quod. ἀρητῆρα autem ſacerdotem dixit, quaſi precatorem. Quod hoc genus rebus diuinis & precibus ac uotis curare ſoleat. ἀραὶ

preces

preces. ἰλ. ο. ἀράων ἀΐων Νηληϊάδαο γέροντος.

ἀπερείσι' ἄποινα.

Ingentem mercedem ſeu precium maximum. Grammatici faciunt ἄποινα quaſi ἄφοινα precium quod pro interfecto pendi ſoleat. Sed ita nominarunt quicquid pro alterius libertate ac capite ſolueretur. Herodotus ἐρατοῖ. ἄποινα δέ ἐστι Πελοποννησίοισι δύο μνέαι τεταγμέναι κατ' ἄνδρα αἰχμάλωτον ἐκτίνειν.

In Oratione contra Ariſtocratem dicitur ueteres ſic uocaſſe pecuniam, unde uerbum eſſe deductum ἀποινᾶσθαι id eſt, pecuniam exigere.

στέμματα.

Legunt aliqui ſic, στέμματα ἀπόλλωνος ut peculiaris corona illius intelligatur id eſt laurea. Alij ornatus templi & ſimulacri Apollinis.

χρυσέῳ.

Craſis, pronunciandum enim χρυσῷ. σκῆπτρον ſcipionem ſignificat, quos Reges geſtarẽt auratos & eburatos. Vt mox. σκῆπτρον χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον.
Et Virg. Sceptroq; innixus eburneo.

Eſt autem ita dictum ab innitendo quod uerbum eſt σκηρίπτεσθαι & σκήπτεσθαι. ὀδ. ρ. σκηρίπτεσθ' ἐπεὶ ἦ φατ' ἀρισφαλὲ ἔμμεναι οὐδόν. Et paulo poſt πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον, ἠδὲ γέροντι σκηπτόμενον.

κοσμήτορε.

κοσμεῖν & κόσμος ornamentum & decorare ſignificat. Quid autem ordine pulchrius? trãsfertur igitur hęc

uox

uox ad significationem τάξεως & administrationis. ὡς τοὺς ἡγεμόνας διεκόσμεον ἔνθα καὶ ἔνθα. & κόσμῳ πράξεταν ἂν ἔλαχες. & ἀκοσμοῦντες turbulenti. Philocteta. οἱ δ' ἀκοσμοῦντες βροτῶν διδασκάλων λόγοισι γίνονται κακοί.

ἀτρεῖδαι.

Pluralis numerus etiam dualem complectitur. Recte igitur de duobus plurali uti poterimus, sed non è contrario etiam de pluribus duali. Nam hac forma duo de pluralitate secernuntur, quæ tamen hæc necessario continet. Atque dehinc iam interponuntur τὰ ἀμοιβαῖα, id est expositio in personas spargitur.

ὑμῖν μὲν θεοί.

Quàm breuiter, quàm artificiose beneuolentiam captat uoto illius exitus quem maxime cupiebant.

πριάμοιο πόλιν, Troiam περιφραστικῶς dixit. Simul etiam hoc de affectuum arte expressum, quod ait εὖ δ' οἴκαδ' ἱκέσθαι. Ita enim memoriam renouat coniugum & liberorum ipsorum, ita in impetranda sua, benignioribus utitur uniuersis extra Agamemnonẽ, cuius animus esset à suis, ꝓpter amorẽ Chryseidos, alienior.

ἐυκνημίδες, proceri & eleganti corpore συνεκδοχικῶς, ut ῥοδοδάκτυλος ἠώς. Vel armis conspicui, ἀπὸ τῶν κνημίδων. ὀλύμπια δώματα, cœlestes sedes. Iuxta illud γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ πάντων καὶ μακρὸς ὄλυμπος. Etymologi faciunt ὄλυμπον quasi ὅλον λαμπρὸν, & οὐρανὸν, ὁρανὸν à luce. λύσατε, ἔκτασις. ἰλ. β. λύσασθ' ὑπ' ὀχέων.

ἐπευφήμησαν.

Hoc est, religioso silentio approbauerũt petitionem sacerdotis. εὐφημεῖν enim significat quod latinis faue

H te linguis

re linguis. Et ἴσχειν εὐφημίαν Sophocli silere est, Trachinijs. Alij fecerunt, acclamarunt. ut ἀνευφημεῖν cum ululatu exclamare, in phædone.

Κρατερὸν δ' ἐπὶ.

Et dura insuper dicta dedit. ἐπέτελλε increpuit, ingessit, extulit.

Πρίν μιν.

Sicut. ἰλ. ο. πρίν γ' ἠὲ κατακτάμεν. Negat priusquã interimant ipsi hostes, aut Ilium capiatur, eminus pugnandum, hoc est nullum prorsus esse finem pugnæ futurum ante uictoriã alterius utrius partis. & ἰλ. σ. οὐδέ ποτ' ἐκ πέρσει πρίν μιν κύνες ἀργοὶ ἔδονται. Ita nunc dicit se liberam Chryseiada a missurum esse nunquam.

Ἐν ἄργει.

Mycenis fuisse regiam Agamemnonis tradũt, ut ipse Mycenæus magnorum ductor Achiuum. Et sic fecit Sophoc. ἠλέκτρα. Et nunc ἐν ἄργει, In Peloponeso accipiunt. Euripid. Oreste tamen & ipse Argos urbem Peloponesi sedem regiam Agamemnonis fecit. Grãmatici ambas urbes utraq; appellatione fuisse dictas aiunt.

ἱστὸν ἐποιχομένην.

Obeuntem telam, hoc est texentem, & sternentem cubile, aut curantem, aut assistentem ad lectum. Ita & apud Aethiopas in sacris adest Neptunus, ἀντιόων ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἑκατόμβης. & τηλόθι πάτρης, ἀπὸ πάτρης.

Ἀλλ' ἴθι.

Ῥητορικῶς exasperat petitionem leniss. sacerdotis, quasi eiusmodi fuerit qua cõmoueri possit. σαώτερος aũt pro σῶς, ut senior, senex. & frater eius ad rem est attentior.

tentior. Et, *Tristior & lacrimis oculos suffusa nitentes.*

Βῆ δ' ἀκέων.

Tacite, aut mussitans. ἡ δ' ἀκέουσα καθῆστο, paulo post. & ἰλ. θ. ἤτοι ἀθηναίη ἀκέων ἦν. ἀπὸ τῆς ἀκῆς quod significat perculsionem & immobilitatem. ἀκὴν δ' ἐγένοντο σιωπῇ. πολύφλοισβον, undisonum mare dixit πεποιημένως.

Πολλὰ δ' ἔπειτ'.

Tum deinde solus uehementer deprecatus est Apollinem. Quare imprecatur malum Græcis, qui approbarant petitionem illius? Quia exercitum odit totū ut autorem orbitatis suæ. Et innuitur hoc loco egregie Hesiodi sententia: *Sæpe uiri peccata luunt totæ unius urbes.*

ὃς χρύσην ἀμφ.

Locorum sunt hæc nomina, quibus presideret Apollo. σμινθεῦ gentile ἀπὸ τῆς σμίνθης. Fuere autem omnia hæc in Troade, & poetis de gentibus & urbibus dicatis Dijs illorum compellare nomina usitatum.

Dij patrij indigetes & Romule Vestaq; mater,
Quæ Tuscum, Tyberim, & Romana palatia seruas. Et,
O Venus regina Gnidi Paphiq;.

Apud Macrobium est σμινθεὺς ὅτι ζεῖ θέων. & ἀμφιβέβηκας, tenes. ὀδ. δ. μέσον οὐρανὸν ἀμφιβέβηκε.

εἴ ποτε.

Forma communium precum. Quoties enim habent quasi meritorum suorum fiduciam, ueluti debitam gratiam audacter repetere consueuerunt, ut & illud εἴποτε δή τι ἢ ἔπει ὤνησας κραδίην Διὸς ἠὲ καὶ ἔργῳ. Virgilius.

Si qua tuis unquam pro me pater Hirtacus aris
Dona tulit. Si qua ipsa meis uenatibus auxi
Suspendiue tolo, aut sacra ad fastigia fixi.

κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα, id est, κατέκαυσα πίονα μηρία ἀλλ' ἐς ἔρεψα, si inquit sartum tectum prestiti templũ tuum, quod tibi gratissimum est. Sic etiam Plato apud quem est huius loci paraphrasis in tertio πολιτ. ἢ ἀπαιτῶν εἴ τι πώποτε ἢ ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν ἢ ἐν ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένον δωρήσαιτο &c. Significat uerbum & redimire & coronare, Oedipo coloneo. ὧν κρᾶτ' ἐρέψον ἤ λαβὼν ἀμφισόμους.

Κατὰ πίονα.

Nam coxas contectas adipe aris imponebant, atq; illę erant partes Deorum, quod ab eo obseruatum, quod Hesiodus scribit ad hunc modum partitum esse hostiam cum Ioue Prometheum.

Ἐκ τοῦ δ' ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων
Καίουσ' ὀστέα λευκὰ θυηέντων ἐπὶ βωμῶν.

Ita paulo post.

Μηροὺς τ' ἐξέταμον κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν.

Κρήηνον, ἐπέκτασις. κρῆνον νῦν καὶ ἐμοί· ὀδ. υ. ἀπὸ τοῦ κραίνω.

Τοῦ δ' ἔκλυε.

Φοῖβος traditur dictus à splendore & puritate luminis, ἀπὸ τῆς φοίβης. quæ est auia materna illius apud Hesiodum. Apollinis nomen Plato uarie deduxit, ἀπὸ τῆς πολήσεως ἀπὸ τῶν βολῶν. fecit ἀπολοῦντα & ἀπολλύοντα. Plutarchus περὶ τοῦ ε. ἐν δελφοῖς, Apollinis nomina ad unitatẽ refert. ἀπόλλων οἷον εἰ ἀρνούμενος τὰ πολλά. ἰήιος, ἴος ἤγουν μόνος. φοῖβος δὲ ἁγνὸς καὶ καθαρὸς ὡς οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζον. Et collegit Macrobius multarum appellationum huius Dei caussas, quæ omnia solarem uim & effectionem innuere uidentur.

Non autem est dubium quin sol uitæ autor sit & conseruator, dum igitur radios suos immittit in terras per aera subtilem & purum omnia salutari luce complentur. Illis uero in aeris spissi ueneno quasi tinctis, morbi omnis generis & maxime uehementes illi, pestilentię, excitantur. Ideoq; Homerus dicit grassatum Apollinem similem nocti, & coniecisse telum piceum in Græcos. Neque non uerum est huiusmodi in aere læthiferam crassitudinem de terra euaporari ad calorem & æstum solis. Ideoq; & canes & iumenta prius sentire Homerus facit quàm homines. & λοιμικαὶ καταστάσεις, ut uocant Gręci, post caniculam fere incidunt, quo tempore quasi cõceptos ęstus terra exhalat. De pestilentia ista, hæc ferme in Troicis Philostrati leguntur, siue uera seu ficta ab illo ut alia plæraq;. Cum lupi de Ida monte lixas & calones dilacerarent atq; inuaderent iumenta quæ circũ castra pascerentur, censuit Vlysses armis exagitandas feras. Sed Palamedi hoc non placuit, qui diceret Apollinem lupos produxisse quasi primordia quædam pestilentiæ, quos quidem soleret ut inter homines canes & mulas configere sagittis suis, prius tamen immittere, beneuolentia motũ, hominibus, ut admonerentur futuri mali. Proinde uota nuncupãda Apollini Phyxio & Lycio (quæ nomina sunt facta à fuga & uel lupis, uel luce) ut ipse conuertat sua tela in bestias & morbos in capras. Nos uero, o socij inquit, magna cum diligentia ualetudinem nostram curemus. Conuenit autem ad uitandam pestilentiam uictus tenuis, & frequens motus atq; uehemẽs. Medicinæ quidem artem ego non didici, sed sapientia complectitur uniuersas. Hæc locutus, carnes uendi in castris uetat, & cibos militares interdicit: fructi

busq; & oleribus uesci milites iubet. Neq; illi quisquam refragabatur, quod illius uocem omnes sibi audiẽdam tanquam diuinam oraculi arbitrarentur. Atq; illa quidem pestilentia inuasisse de Ponto dicitur in oppida Hellesponti, & Troianos etiam attigisse. Grecos autem non lęsit. His addit & naualia certamina, quibus & imprimis cõseruarint sanitatem corporis. Sed hæc utrum ipse confinxerit, an aliunde sumpserit, dicere non possum. Pestilentiam uero extitisse in bello nihil mirum, cum propter uictus nonnunquam inopiam & difficultatem, tum periodico etiã illa impetu potuit ingruere.

βῆ δὲ κατ' οὐλ.

De olympi uerticibus, uel ad olympi uertices. κάρηνα enim uertices & ardua loca & arces dicuntur. Vergit autẽ sol ad uertices cœli qui uocãtur Poli, Vnde & Plato ἀπόλλωνα quasi ὁμοπολοῦντα apellatũ ait. Ad illos igitur ab Aequinoctiali circulo deflectens sursum & infra sol abire cernitur. Et, graditur nunc iratus hoc est infestus & exitiosus Græcis. κῆρ Crasi de κέαρ. Acharnensibus. ἐγ' ὠδ' ἐφ' ὧγε τὸ κέαρ εὐφράνθην ἰδών.

τόξ' ὤμοισιν.

Arcum, sed pluraliter τὰ τόξα fere dicunt Græci. Sagittator autẽ est Apollo propter radiorum solis penetrabilitatem.

ἔκλαγξαν δ' ἄρ.

Vel communi σωματοποιΐα infecti syderis damna exponit. Vel intelligẽdũ in tali aeris statu fragores quoq; & tempestates existere. Itaq; tum uidemus creberr. esse mutationes cœli, ipsum etiam arcum argenteum facit

propter

propter retusiorem & albescentem tali tempore aciem luminis. Macrobius generalis appellationis hanc causam reddit, quod sol enascens per summum orbis ambitum uelut arcus quidā figuretur alba & argentea specie, ex quo arcu radij in modum emicent sagittarum.

ἀπάνευθε νεῶν. Ita significatur pestilentiæ immissio in Grecos. Apollo eñ de cœlo se cōtra naues in insidijs collocat. Μετὰ aduerbialiter, post. βιοῖο arcus uel sane neruus, hoc quidē loco arcus accipiendus, sed βίοιο esset uitæ. hæc forma genitiui Ionici non ignota est.

οὐρῆας à nominatiuo ὀρεύς. Ionice significantur Mulæ. ἀργοὺς κύνας à celeritate, uel nitidos. Vnde & ἀργῆτι κεραυνῷ & ἀργέτι δημῷ. & ὀδ. αἰετὸς ἀργὴν χῆνα φέρων.

αὐτοῖσι

Ipsis nimirum Græcis aut hominibus. Et crebris arsisse dicit rogis mortuorū corpora. Hi enim apud ueteres fuere ritus funerum. Et nunc iusta quidem faciunt socijs, licet enim, neq; prelia obstant, postea uero dum pugnatur non nisi pactis inducijs hoc facere cōceditur. Tum igit̃ illi interea heroes, ut initio dixit, à canibus & uolucribus dilaniantur.

ἐννῆμαρ.

Pestilentiā seuijsse dicit dies. ix, quo numero dierum potuit intelligere Achilles de doctrina Chironis esse malū nō leue sed stabile, cū post tēpus horarū CLXXX. quibus luna quadrantem signiferi peragrat, nihil remitteret pestilentia, sed iam de nono die plane confirmaretur, qui est numerus eximius, nam & compositus impar

impar, & in prima schemata diuiditur, et primus de imparibus existit Tetragonus στερεός numerus inque cubum triplicatur & luna tum in conficiendo triente uersatur. Itaque morborum iudicia fieri solent septimo, nono & decimoseptimo die. Sed τῇ δεκάτῃ Intelligendum ἀμέρας.

τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσί.

ἤραν ἀέρα esse uolunt. Et Plato significasse nominatorem primum id ipsum putat, hocque posse ita intelligi si quis sæpe pronunciet illud uocabulum ἤρα, ἤρα. Sed mihi dubium non est postquam sententiam legi apud Herodotũ quã subscribam, quin & hæc & alia ferè mentio omnis numinum referẽda sit ad astrologicam rationem, & eam quidem Aegyptiorum, quã Græci maxime probarunt. Quæ à nobis quibus illa scientia barbarie & superstitione prope tota erepta fuit, quamque nunc uestigantes uix adhuc è longinquo quasi per nebulam conspicimus. hæc igitur à nobis plane intelligi atque cognosci non possunt, præsertim cum illa ratio, amissis Græcorum scriptis, penitus ignoretur. Etsi alicubi ita sunt illa manifesta ut cęcus etiã διακρίνειε ἀμφαφόων ut hic Poeta ait. Quale est adulteriũ Martis. & genesis Herculana, & nonnulla alia de quib. fortasse alias disputabimus. Huc referẽda igitur illa cura Iunonis & studiũ erga Gręcos, similiter & aliorum numinũ quæ Gręcis fauent, itemque eorum quæ faciunt cum Troianis. Necnon & heroici partus, qui essent aut Deorum aut Dearum filij. Est enim illa uis effectionũ cœlestium aut mascula aut fœminina. Sed hęc non admiscebimus huic loco. Sententia autem, de qua dixi, Herodoti hæc est. Euter.

καὶ

Καὶ τάδε ἄλλα αἰγυπτίοισίν ἐσι ἐξευρημένα, μεὶς τε ϗ ἡμέρη ἑκάση θεῶν ὅτευ ἐσί. καὶ τῇ ἕκασος ἡμέρῃ γενόμενος ὁτέοισι ἐγκυρήσει, καὶ ὅκως τελευτήσει, καὶ ὁκοῖός τις ἔσαι, ϗ τούτοισι τῶν ἑλλήνων οἱ ἐν ποιήσει γενόμενοι ἐχρήσαντο. Quæ ita conuertimus. Sunt preterea & hæc inuenta Aegyptiorum. Primum, quorum numinum quiq; mensis atq; dies proprius sit. Deinde, quæ fata de certis diebus partus exceptura genitos, qui finis uitæ, qui mores futuri sint. Atq; hæc Græci poetæ ab illis sumpserunt & usurparunt. Nihil potuisset dici manifestius quàm Græcos poetas similiter ut Aegyptij fecissent, naturæ scientiā fabulis inuoluisse, neq; prophanare uoluisse sanctissimā doctrinam, qui mos ueterum sapientum proprius fuit. Atq; utinam libuisset Platoni magis interpretari & exponere hæc, quàm uerbis ostentare & proclamare inexplicata tanq; mysteria. Sed progredimur, ut sentio, longius cupiditate diuinæ scientiæ, cuius neglectio & contemptus maximū crimen barbariȩ & inhumanitatis inustura est sȩculo nostro. Redeo igit̃ ad rē. λευκώλενον ἥρην formosam dixit synecdochice. candidis lacertis.

Τοῖσι δ' ἀνίς.

Tum surgēs Achilles ita dixit. Est autem deliberatio. Ideoq; cōpellat Agamemnonem Imperatorem consulens in mediū, quo facto opus esse uideatur. Et Homerus quidē facit ipsos Reges quoq; stantes agere cum populo. At Virgil. sic. *Solio Rex infit ab alto.*

Παλιμπλαγχθέντας formandum à πλάγγω, ad similitudinem τοῦ τέγγω. Vnde & πλαγκταὶ rupes. & ὀδ. φ. πλαγκτέ. inter conuicia dictum. Erro. Nunc esse igitur periculum ait, ne reiecti in reditu erroribus agitentur. Quod autem dicit πάλιν, referri potest ad difficul-

tatem nauigationis, uix enim tandem post uarios errores ad Troiam classis Græcorum appulsa fuisse fertur.

Μάντιν.

Vel est hæc ἐπεξήγησις, quod dicit sacrificum aut somniatorem consulendum, ut hæc duo genera diuinationum proponi intelligantur. Vel tria memorantur. Μαντεία augurium, ἱεροσκοπία sacrificia uel extispicina. & ὀνειροκριτική, id est, uisa somniorum. Hippocrates quidem plane μάντιν appellat aruspicem, his uerbis. ὅτι καὶ οἱ μάντιες τὸν αὐτὸν ὄρνιθα εἰ μὲν ἀριστερὸς ἔῃ ἀγαθὸν εἶναι νομίζουσιν, εἰ δὲ δεξιὸς, κακόν. Secundum igit' húc & antiquissima & Ionica dialecto usum, interpretari Homericas uoces rectissime poterimus. Nam quod Plato facit μαντικὴν quasi μανικὴν, & οἰωνιστικὴν quasi οἰονοηστικὴν, lusit ut solet. Plane enim factam esse dictionem apparet ἀπὸ τῶν οἰωνῶν, quæ sunt ὄρνις, uel simpliciter, uel ut aliqui malunt, grandiores, id est præpetes. Vnde & Homerica uox τῶν οἰωνοπολῶν. Verum ut Latinis auspicium quæcunque obseruatio, & ariolari prædicere atque præcognoscere de quacunque significatione intelligitur, Ita οἰωνίζειν & οἰωνὸς & ὄρνις notat quaslibet diuinationes. Vt ἰλ. ω.

ἀ. περὶ διαίτης ὀξέων νόσων.

Phædro.

μηδέ μοι αὐτὴ
ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλεν.

Euripides. Oreste de lacrimatione.

οὐκ οὖν ὄντος οἰωνὸς μέγας.

Et Phœnissis.

οἰωνὸν ἔθεμην καλλίνικα σὰ στέφη.

Aristophanes ὄρνισι.

ἐσμὲν δ' ὑμῖν ἄμμων, δελφοὶ, δωδώνη, φοῖβος ἀπόλλων.

ἐλθόντες

ἐλθόντες γὰρ πρῶτον ἐπ' ὄρνις, οὕτω πρὸς ἅπαντα τρέπεσθε
πρὸς τ' ἐμπορίαν καὶ πρὸς βιότου κτῆσιν, καὶ πρὸς γάμον
ἀνδρὸς
ὄρνιν τε νομίζετε πάνθ' ὅσα περ περὶ μαντείας διακρίνει,
φήμη γ' ὑμῖν ὄρνις ἐστὶ πταρμὸν τ' ὄρνιθα καλεῖτε,
ξύμβολον ὄρνιν. φωνὴν ὄρνιν. θεράποντ' ὄρνιν. ὄνον ὄρνιν.

Quamuis autem non improbem accipi μάντιν in significatione οἰωνιστοῦ, quo genere maxime uterentur & confiderent, Tamen nihil uetat quo minus appellatiue positam uocem sequentia interpretentur, ut ἰλ. quoque ω.

ἢ οἳ μάντιές εἰσι θυοσκόοι ἢ ἱερῆες.

Sed ἱερῆα uocat nunc qui alio nomine θύτης dicitur, qui extis cæsarum pecudum inspectis futura prædiceret, aut occulta aperiret.

εἴτ' ἄρ ὅγ'.

Vtrum ob uotum neglectum, aut sacrificium non rite factum succenseat, & an placari posse uideatur. Caussam igitur quærit mali & opem. Solent autem in sæuitia pestilentiæ desperantes, ab humano auxilio confugere ad Deorum implorationem, à quibus etiam hæc mala immitti & puniri humana scelera arbitrantur. De hecatomba, & pecudes quæ essent mutilæ, aut uitiosæ, mactari Dijs nefas fuisse, cum alibi, tum in Trachinijs diximus.

ἀντιάσας.

Quia exuri cum adipe ossa à ueteribus cõsueuissent, quo nidore quasi pascerentur numina, quibus res diuina fieret. ἰλ. δ.

οὐ γάρ μοί ποτε βωμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης
λοιβῆς τε κνίσης τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς.

Ex his lusit Aristophanes ὄρνισι, cum dicit illas fame Deos facile necaturas, si non patiantur euaporari τῶν μηρίων τὴν κνίσαν.

Τοῖσι δ᾽ἀν.

Tum in medium illorum progressus est Calchas, uel ἐπὶ τοῖσι hoc est μετὰ ταῦτα. Sed κάλχαντα dictū uolunt de cogitationum & consiliorū profunditate, ἀπὸ τῆς κάλχης quæ sit concha purpurę & in profundo mari degat, Sed emersa suauissimū colorem tingendis uestibus suppeditet.

ὄχ᾽ ἄριστος per aphæresin ἔξοχα. ὀδ. ο. ὅσ κ᾽ ἔξοχα μὲν φιλέῃσιν ἔξοχα δ᾽ ἐχθαίρῃσιν. Dixerunt autem & Latini nimium pro admodum. Calchantis genus hoc traditur. ὁ κάλχας τοῦ θέστορος, τοῦ ἴδμονος καὶ λαοθόης. τοῦ ἀπόλλωνος καὶ ἀστερίας τῆς κορώνου.

ὅσ ᾔδη.

Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox uentura trahantur.

σὺ δὲ σύνθεο.

Vel audi, uel uide, hoc est complectere animo tuo, ut ὀδ. ρ. ἔμφρο δὲ σύνθεο μῦθον. uel fidem da. unde & συνθῆκαι conuenta.

ἦ μὲν.

Particula affirmationis, usitatius est ἦ μὴν, quod in iureiurando & alijs asseuerationibus ponere consueuerunt.

Κρείσσων γάρ.

Memorabiles sententiæ κατ᾽ ἐξοχὴν γνῶμαι uocantur. Quæ sunt eiusmodi ut omnium iudicio & assensione comprobentur, propterea in argumentationibus demonstrationum loco assumuntur. καταπέψῃ Metaphoricos

phoricos concoxerit. Et significat χόλος indignationis furorem. κότος acerbitatem & amarulentiam. ὑπὲρ ζηλόν. θεοπρόπιον uaticinium.

οὔτις ἐμεῦ.

Hoc omnes qui eloquentiæ studuerunt semper obseruarunt, ut idem aliis uerbis dicerent uel explicantes dictum uel augentes rem, uel etiam exornantes hac copia orationem. In quo præcipua facundiæ laus inesse solet. Atque hæ sunt illæ ἐξηγήσεις & ἐπεξηγήσεις & αὐξήσεις ut Grammatici nominibus designant, magna cum cura obseruandæ & exprimendæ studiosis eloquentiæ. Sed de his nunc non est disserédi tempus: Visum tamen locum notare. βαρείας infestas uel uiolentas manus afferet. & est δερκομένοιο dum aspiciam uel aspiciar.

οὐδ᾽ ἦν ἄγαμ.

Et hæc figura est excellentiæ, id est, τῆς ἐξοχῆς. Sed Agamemnona Plato dictum uult à manendo & perdurando, propter longum illud obsidionis Troianę tempus. ἑλικωπίδα κούρην, nigris oculis decorá puellam, aiunt enim ἕλικα nigrum significare. πεπίθοιμεν, forte mouerimus placatum animum illius, aut placato illo spem conceperimus. Vt Ιλ. ξ.

τεῦχος μοῦ γὰρ δὴ κατερήριπεν ᾧ ἐπεπίθμεν.

hoc est, quo freti fuimus.

ἥρως ἀτρείδης.

Plato ἥρωας ἀπὸ τοῦ ἔρωτος deducit quod progenies esset Deorum Deatum ue amore captarum mortalium. Vel quasi εἴρωας esse uult, id est ῥήτορας eloquentes & oratores. Atrea uero ἀπὸ τῆς ἄτης, quã originatio-

nem cum historijs illius congruere ait.

ἀμφιμέλαιναι.

Commotos animos, nigros uocat, ut mare nigrescit de atris nubibus tempestatum. Vt ὀδ. μ.

σὰν δ' ἐνεφέεσσι κάλυψε γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον.

Et Virgilius. *Ponto nox incubat atra.*

Contra autem tranquillum mare albidum uidetur. Vt ὀδ. κ. λευκὴ δ' ἦν ἀμφὶ γαλήνη.

Pyth. δ' Significant & μέλαιναι φρένες Homero constantē atq; grauem animum, cuius contrarium improbum & leuem Pindarus appellatione albedinis notauit. Translatione ducta ab imis fluctibus & supernatante spumea albedine. Deinde dicit micantibus & quasi inflāmatis oculis acerbe intuentem in Calchanta, dixisse Agamēn. Tale & Virgilianum hoc, libro xij.

Totoq; ardentis ab ore
Scintillæ absistunt, oculis micat acribus ignis.

Μάντι κακῶν.

Vocat per summū conuiciū uatē sceleratū. qui odio sui, non amore ueritatis illa prodiderit. hæc figura solet cōmuniter ἐνάρθρως efferri ut Σωκράτης ὁ ἀγαθῶν. i. ἀγαθὸς σωκράτης. Sed Poetæ sæpe ad hunc modū protulere. Sopho. Philoct. τοῖσι σώφροσι βροτῶν. Et Antig. οὐδ' εἰς φίλων στενάζει. Nec non etiā Thucyd. β. τοὺς βοηθήσαντας λοκρῶν μάχῃ ἐκράτησε.

τὸ κρήγυον.

Verum, idoneum. οὐδὲ κρήγυοι διδάσκαλοί εἰσι τούτων. Plato, Alcib. α. Neq; idonei doctores sunt. hoc est uere dicere nequeunt. προβέβουλα pluris hanc, inquit facio, quàm Clytemnestram, dotatam coniugem. Sic enim

enim dixere μνηστὰς & κουριδίας ἀλόχους quæ filiæ familiarū legitime uiris desposę essent. Dicitur & ἀνὴρ κουρίδιος. Legitimus maritus. Itaq; Herodotus coniūxit in quinto, παλλακὰς καὶ τὰς κουριδίας γυναῖκας.

βούλομ᾽ ἐγὼ.

Alij aliter explicuere hunc locum, sed dupliciter fere. ut dicat Agamemnon se cupere suo interitu redimere salutem exercitus. Ita ἢ positum fuerit pro καὶ, Quasi sic loquatur. Se uiuere nolle, aut pręstare incolumes suos. vel ut hic sensus sit: Malo ego certe saluos esse meos quàm perire. quod & uerius. Sic enim etiam posuit, ἰλ. ρ.

ἡμῖν δὲ Ζεὺς μοῦ πολὺ βούλεται ἢ Δαναοῖσι.

Et ὀδ. μ.

βούλομ᾽ ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι,
ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ.

Et illud uulgatum,

θέλω τύχης σταλαγμὸν ἢ φρενῶν πίθον.

ἀλλὰ καὶ ὧς.

Sed quamuis ita sit, nihilo tamen minus illam remittere uolo. Et deinde λεύσσετε uel est: Date igitur operā uniuersi, ut aliunde præmium mihi comparetur. Vel, Videbitis enim aliunde mihi præmium inuentum iri, ἀπειλητικῶς. Verum ὅ μοι uolunt esse per Apocopen ὅτι μοι.

Ἀτρείδη κύ.

Hæc sunt primordia iurgiorum, quæ procedente cōtentione gliscunt, donec furore quodam, ut solet, concluduntur. κύδιστον uocat ut imperatorem. φιλοκτεανώτατον ut notās & reprehendēs auaritiā ipsius.

Sed

Sed huius orationis caput est æquum. Quamuis de nouo diuidi collata præda possit, tamen fieri non oportere, quod iniquum esse uideatur, cogi in commune referre singulos quæ sorte illis obuenerint.

ξυνήια.

ξυνά, communia id est nondum distributa. ξυνὰ & dieresi atque ectasi ξυνήια.

τὰ δέδασαι.

ἔκδυα, illa, distributa sunt. δαΐζω, δεδάϊσαι & δέδασαι.

λαοὺς δ' οὐκ.

Iniquum est postulare multitudinē referre à se quæ dudum sortito acceperint.

θεοείκελ' ἀχιλλεῦ.

Veteres epithetis laudis quasi proprijs usi sunt. Itaque ne inimicos quidem atque adeo hostes suos illis fraudarunt, ut alibi quoque monuimus. θεοείκελος autem cum Dis comparandum notat, uel forma uel etiam uirtute, utraque enim re præstantem facile reliquis omnibus Achillem Homerus introduxit.

κλέπτε νόῳ,

Ne, inquit, fallere te posse me speres. κλέπτειν enim tegere quasi καλύπτειν significat, unde & κλέπται qui clam alienas res auferūt, qui et φῶρες. Sed ut figura hęc sermonis melius perspiciatur, aliquot similes ascribam. Trachinijs. εἰ μὴ συμφοραί κλέπτουσί με, id est, fallunt me. ἠλέκτρα. δόλοισι κλέψαι χέρας ἐνδίκους σφαγάς. Iustam cædem fraudibus tegere. Et mox. ὅπως λόγῳ κλέπτοντες ἡδεῖαν φάτιν φέροιμεν αὐτοῖς. ut oratione simulata

ſimulata ſeu ficta, lætum illis nuntium afferamus. Pindarus πυθίων. δ'. κλέπτων δὲ θυμῷ δεῖμα, occultans metum animo. Sic igitur & hoc loco. Nihil, inquit, dolo agas, non enim me falles. παρελεύσεαι, hoc eſt non præteribis, ſed depræhendere in fallacia tua. Vel, non uinces me in hoc ſtadio. qui enim à tergo relinquunt alios curſores, palmam obtinent.

ἦε θέλεις.

εἰρωνικῶς. Scilicet hoc tibi placet te frui tuo præmio, at me ſpoliatum meo, ſic inanem reſidere ad naues. Irridet enim Achillis ſententiam hoc nomine, quod ſibi ille conſuluiſſe uideretur, neq; laboraret quid alijs accideret, ſi ipſe modo ſuam retineret Briſeida.

ἀλλ' εἰ μέν.

Oratio eſt imperfecta, attice deficiente fine, quod uocant ἀναντα πόδοτον. Tale eſt apud Ariſtoph. Pluto

κἂν ἀποφήνω μόνην
ἀγαθῶν ἁπάντων οὖσαν αἰτίαν ἐμὲ
ὑμῖν, δι' ἐμέ τε ζῶντας ὑμᾶς:

Intelligitur em̃, miſſam me facite, aut uicero. Et Thucididem lib. 3. καὶ ἢν μὲν συμβῇ ἡ πεῖρα. εἰ δὲ μή, Μιτυληναίοις εἰπεῖν, ναῦς τε παραδοῦναι καὶ τείχη καθελεῖν, hoc eſt. Si quidem proceſſiſſet inceptum, Intelligendum, futurum ut uellent. Sin aliter iubere Mitylenaeos, naues tradere, & muros demoliri. Tale eſt & hoc, Si quidem dederint aliud præmiũ hoc non uilius Græci, ego quidẽ nihil præterea acturus ſum, aut facile ego quidem patiar. Sin nullũ dederint, At ego ipſe ſumam. Regia hæc uox eſt. Cum uolentibus nolentibus illis, habiturum ſe aliam amicam dicit.

K ἢ τεὸν

ἢ τέον ἢ αἴαντος.

Aiacis quidẽ Tegmessam fuisse, & Achillis Briseida, notum est. Vlyssis etiam traditur Laodice Cygni filia.

ἐπιτηδὲς ἀγείρ.

Apte legamus remiges, id est, aptos & idoneos. ἀγείρομεν autem pro ἀγείρωμεν aut ἀγείρωμεν, mutato modo. Vt ἰλ. θ. τῶδε δὲ νῶϊ

Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἰθύσομεν. Et.

Νηυσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσιν ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα.

ἂν δὲ καὶ.

Interrupta est compositio, & ἂν pro ἀνὰ dorica apocopa. ut παρά. πάρ. πάρ δέ μοι αὐτὴ στῆθι. ut sit uerbum ἀναβήσομεν.

ἐκπαγλότατ'.

Peruicacissime, aut uehementissimi animi. Nam in utramque partem uehementia hac uoce significatur. ἰλ. γ. ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα.

ὄφρ' ἡμῖν.

Ironicos & hoc dici uidetur. sentit enim illam totam indicationem caussæ morbi, esse compositã & falsam. ἑκαεργὸν aũt dixit Apollinem, Vel qui ad se accedentes, de procul repellat, ἀπὸ τοῦ πόῤῥωθεν εἴργειν, non enim fert sensus illam tantam uim flammæ. Vel, quod uerius, idem ualet hæc uox quod illa τοῦ ἑκηβόλου, cuius opera in longinquitatẽ exercerentur. Superne enim sol radios suos in terras immittens, illas fouet & calefacit ignea ui sua.

Τὸν δ' ἄρ ὑπόδρα.

Frequens dictio apud Homerum, significat contorsionem

ſionem oculorum in eum cui iraſcimur. hũc igitur torꝛ uum intuitus, ſic alloquitur Achilles.

Et impudentia plenum, & auaro animo eſſe dicit Agamemnonem, quorum eſt utrumq; magnum conꝛ uicium atq; Imperatori in primis, quem nihil magis deꝛ cet quàm grauitas & liberalitas. Indutum impudentia eſſe ait, hoc eſt totum impudentem, ſicut feræ quædam forma hominum indutæ.

πῶς τίς τοι.

Τοι pro σοῦ, Tuis uerbis, hoc eſt iuſſis & imperio. Talia multa ſunt paſſim in ſcriptis ueterum, ut hoc ἐσθίεται μοι οἶκος. & ἰλ. ὀ. θέμισι δὲ καλλιπαρήῳ δέκτο δέπας, hoc eſt παρὰ τῆς θέμιδος. Atq; huiuſmodi alia qui uolet de ſcriptis autorum utriuſq; linguæ colligere poterit. Tale enim eſt & hoc Ciceronianum. Quæ mihi ſunt incluſa medullis, id eſt, incluſa medullis meꝛ is. Et hoc pro Quintio. Ei miſero, abſenti, ignaro forꝛ tunarum ſuarum, omnia uitæ ornamenta, per ſumꝛ mum dedecus & ignominiam diripi conuenire. pro, eius. Atti.5.

ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι.

Obire deſtinatum iter. uel ad occupandum aliquem locum, uel agendam prædam, uel obſidendum oppiꝛ dum hoſtium, uel deniq; inſidias faciendas.

οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων.

Cùr nemo Agamemnoni, ſi ſic agat, parere uolet?

Quia illum esse dicit secutos se, & hāc operam dare ipsi ac fratri, gratia illorum non odio Troianorū excitatos. Itaq; ipsorum iniurijs alienatos, nequaquam futuros esse ait simili uoluntatis promptitudine & obsequio.

αἰχμητάων bellicosorum συνεκδοχικῶς. αἰχμὴ enim cuspis dicitur hastæ· ut ἰλ. θ. πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς αἰχμὴ χαλκείη.

οὐ γάρ πώποτε.

Bellorum caussas commemorat, quæ sunt uastationes agrorum, abactionesq; pecorum & armentorum.

αἴτιοι. Nihil est cur illos accusem. à culpa omni erga me absunt. αἰτία enim significat crimen quidē potius quàm facinus. & αἴτιος in quem crimen aliquod confertur. Sed & caussam αἰτία simpliciter, & αἴτιος autorem notat, id est, qui in caussa esse dicatur, cur aliquid acciderit. Plato πολιτ. β. οὐδὲ ἄρα ὁ θεὸς ἐπειδὴ ἀγαθὸς πάντων ἂν εἴη αἴτιος, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος, πολὺ γὰρ ἐλάττω τἀγαθὰ τῶν κακῶν ἡμῖν. Proinde cum bonus sit Deus, non potest ad illum uere caussa omnium referri, ut uulgo faciunt. Sed non quidem multorum in rebus humanis autorem esse illum perhibebimus, multorū autem caussas ab eo remouebimus, Multo enim certe pauciora sunt bona in terris quàm mala.

φθίαν appellat ἐριβώλακα, id est, fertilem à pinguibus glebis. & βωτιάνειραν quæ alat uiros, id est, fœcūda sit. Fuit autem Phthia Thessalica urbs maritima, patria Achillis.

ἐπειὴ μάλα·

Nam inter uicinos, maxime bella & contentiones oriuntur

oriuntur, his de caussis quæ dictę sunt. Hāc sententiam expressit alicubi in tristibus Naso his uersibus.

Innumeri montes inter me teq́;, uiæq́;,
Fluminaq́; & campi, nec freta pauca iacent.

Et Cicero Philipp. xiij. Sed si maria, montes, regionum magnitudines interessent, odisses eum quem non uideres.

τιμὴν ἀρνύμενοι.

Vendicantes tuum honorem à Troianis, siue ultionem expetentes à Troianis, & pœnas quas persoluant Menelao & tibi. ὀδ. α.

ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων.

Dum suam uitam asserit & reditum parat socijs. Trachinijs. ὧν ἐγὼ μεθύστερον ὅτ' οὐκέτ' ἀρκεῖ τὴν μάθησιν ἄρνυμαι. horum nunc intellectum comparo, id est, nunc demum intelligo cum nihil prodest. Plato νόμων. ζωὴν αἰσχρὰν ἀρνύμενον. unde & uerbum compositum μισθαρνεῖν mercedē capere, quod duabus uocibus Plato dixit πολιτ. α. τὸν μισθὸν ἀρνυμένους. τιμὴ autem τὴν τιμωρίαν hoc est, pœnam quoq; significat. Vt ἰλ. γ

τιμὴν δ' ἀργείοις ἀποτινέμεν ὡς ἐπέοικεν.

τῶν οὔτι.

Referendum ad illud quod dixerat ἀλλὰ σοὶ ὦ μέγ' ἀναιδὲς ἐπισπόμεθα. Neq; enim inusitatum est, ut singuli de se loquentes, plurali numero utantur, Nos te sumus secuti & nunc contemnimur neq; respicimur.

καὶ δή μοι.

Hoc est caput irarum Achillis, quod ab Agamemnone ita parui fieret, ut non dubitaret hic illi minari, se ipsi-

as rem esse ui erepturum. Vt igitur Briseida nõ tanti fa-
ceret. Posset ne ferre hanc tam superbam iniuriã fortissi
mus heros & uirtutis tantũ laude celebris? Tales enim
simpliciter & furenter irascuntur, atq; facilius mortem
quàm contumelias tolerare possunt.

ᾧ ἔπι.

ἀναστροφὴ, ἐφ' ᾧ, pro quo multum laboris pertuli.
υἷες ἀχαιῶν, περίφρασις, id est, Græci. Vt παῖδες
ἰατρῶν, Medici. Et ὀδ. λ.

παῖδες δὲ τρώων δίκασαν. Iudices autem
Troiani erant.

πολυάϊκος πολ.

A uerbo ἀΐσσω quod significat impetum & turbulen-
tiam. τοίδε σκιαὶ ἀΐσσουσι, impetu feruntur, seu temere fe
runtur. bellum dixit turbulentum.

Νῦν δ' εἶμι.

Nunc eo. sed intelligitur futurum, discessurum enim
se minatur domum. Naues autem κορωνίδας dixit, uel
rostratas, ἀπὸ τῆς κορώνης, uel nigras ut aiunt, ἀπὸ τοῦ
κόρου nigro. Vnde & κόρην pupillam deducunt.

ἐνθάδ' ἄτιμος ἐών.

Mutatus est casus, ut sit, uel nominatiuus pro geniti-
uo. Vt illud:

ἄμφω δ' ἑζομένω γεραρώτερος ἦεν ὀδυσσεύς. ἰλ. γ
id est, ἀμφοῖν ἑζομένοιν. uel, quod mihi magis arridet,
pro accusatiuo. Quale est illud ἰλ. ζ.

ὁ δὲ ἀγλαΐηφι πεποιθὼς ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει. id est:

τὸν δὲ πεποιθότα. Ex hoc loco ἀτιμον ἐόντα. Non arbitror, inquit, te opes magnas comparaturum relictum desertione mea inglorium. Est autem cognatio inter hos casus, unde & in duali numero & in neutris semper, & apud Latinos alicubi, in plurali numero una illorum forma est, ut τὼ λόγω. τὰ ξύλα. fortes uiri, & fortes uiros. Similiter & genitiui cum datiuo uidetur esse affinitas, quorum & ipsorum casuum una est in duali numero terminatio. Vt τοῖν λόγοιν.

Simile est, ἰλ. β.

φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα κρονίωνα
ἀστράπτων ἐπιδέξια. Et Aristophanis hoc:
Nebulis. τοὺς κριτὰς ἃ κερδανοῦσιν ἤν τι τόνδε τὸν χορὸν
ὠφελῶσ᾽ ἐκ τῶν δικαίων βουλόμεσθ᾽ ὑμῖν φράσαι.

Et ὀδ. α.

μητέρα δ᾽ εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι
ἂψ ἴτω εἰς μέγαρον πατρός. pro eo quod est κριταί & μητήρ.

ἄφενος ἦ.

Volunt esse ἄφενος Grammatici annuos reditus: Vel quantum in unum annū satis sit copiarū atq; facultatis. Sed Hesiodus pro copia & bonis simpliciter uidetur posuisse. εἰς ἄφενον σπεύδοντα.

Itemq; ἰλ. ψ.

μέγα γάρ οἱ ἔδωκε ζεὺς ἄφενος. id est, magnas opes. Et est geminatio ista, de qua dixi, uocum, ἐξηγητικὴ ueteribus usitata, ut tales differentias exquirere uel potius inuitis uerbis extorquere, nihil necesse esse uideatur.

φεῦγε

φεῦγε μάλα.

Quantopere nunc irritatum iri Achillem existimã-dum, cum non discedere, sed fugere illum Agamemno iubet, ut non modo se discessionem illius nihil morari, sed formidinem ipsi exprobare uideatur? Non enim deserere sese sed hostes fugere. Quæ autem sequntur à superbo & à Rege dicuntur. Cicero hinc quædam aptissime inseruit epistolę cuidam ad Appium. hoc modo. Tu autem si id agis, ut minus mea causa, dum ego absum, debere uidearis, quàm ego tua laborarim, libero te ista cura, πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι οἵ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα ζεύς. In hoc autem μητίετα ζεύς casum aliqui mutatum aiunt, ut illud: αὐτὰρ ὁ αὖτε θυέστ' ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι. aliqui Bœoticam esse dialectum, secundum quam nominatiuus hoc modo profertur, ut ποιητής, Poeta.

εἰ μάλα καρτερός.

Non enim sunt hæc τῶν ἐπαινετῶν quæ nostro studio, opera, labore, non acquirũtur bona, secundum Peripateticos. Quid igitur, inquit, te uires superbum faciũt, diuinum donum, non bonum proprium?

ἀπειλήσω.

Mutatum tempus, nam in præsentia minatur, sed significat se persecuturum interminationem. Ita mox ἄγω pro ἄξω dixit. Hæc autem sunt ἐλλειπτικῶς posita. & intelligenda comparationis particula οὕτως, id est, Sic auferam tibi tuam, ut Apollo mihi meam aufert. Et est παρεντεθὲν

τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι.

πέμψω. Vt totum tale quasi fuerit.

ἀπειλῶ δέ τοι ὧδε ποιήσειν, ὥστε ἀπάξειν τὴν σὴν βρισηΐδα

οὕτως

οὕτως, ὥσπερ ἀφαιρεῖται τὴν ἐμὴν χρυσηΐδα ὁ ἀπόλλων, ἣν δὴ ἐκείνῳ προπέμψω ἐν τε τῇ ἐμῇ νηῒ καὶ σὺν ἐμοῖς ἑταίροις. Iam τὸ σὸν γέρας appositum est ad βρισηΐδα.

στήθεσιν λασίοισι.

Et πατροκλῆος λάσιον κῆρ. Hirsuti enim animosi putantur. uel uirile hoc est, esse hirto pectore.

ἢ ὅγε.

An ipse, pro αὐτὸς, quod & mox πλεονάζει repetitũ ὁ δ᾽ ἀτρείδην, id est, ἀτρείδην δὲ. χόλος & χολὴ bilis, cui ira, furor, omnisq; acerbitas commotionum ascribitur. ἕως, συνίζησις, una enim syllaba pronunciáda, ut, sceptroq; innisus eburneo.

κατὰ φρένα καὶ.

Φρένα mentem, θυμὸν animum cõmotum, interpretantur. Sed uidetur idem bis dixisse ἐξηγητικῶς. Non enim dubium est, quin Homerus mentem, cogitationem, consilia, rationem, in pectore collocarit. Quanq; qui hanc uim, ut Plato fecit, in capite constitutam probare de Homericis etiam uersibus uoluere, usi hoc loco maxime sunt. Mineruam enim ideo aiunt, appræhendentem capillum huius, introduci ab Homero, quod senserit rationem, ἡγεμονικὸν uocant, in cerebro reside re. Et fieri sane potest, ut uel Platoni, uel ante hunc Pythagoræ hinc occasio data sit istius dogmatis. Sed non sunt ista huius loci, præsertim cum breuiter explicari ne queát, itaq; fortasse alias à nobis tractabũtur copiosius.

ἕλκετο δ᾽ ἐκ.

Iamq; ensem educebat de uagina, cum Minerua aduenit. significatio actiua uerbi medij. Et est δὲ coniun

ctio superuacua παραπληρωματικῶς. uel ἀντὶ τοῦ δή. Quæ. dialectus attica est.

πρὸ γὰρ ἧκε.

Τμῆσις, προῆκε γάρ. Istæ Numinũ σωματοποιΐαι, aut ἠθικῆς, aut ἀστρονομικῆς, aut quod mihi quidẽ uidetur, utriusq; considerationis siue allegoriæ sunt.

φιλέουσά τε κηδομένη.

Incongrua constructio, quales apud autores ueteres passim occurrunt. Vt Virgilianum hoc.

Nec ueterum memini, lætorúe malorum.

Non em̃ dicitur κήδομαι σέ, sed σοῦ, neq; lętor malorum.

ξανθῆς δὲ κόμης.

Facit enim formosiss. quoq; Achillem, non solũ fortiss. Vt, Νιρεὺς ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθεν τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα: Nam quod innui quidã uolũt τὸ τοῦ ἥρωος ξανθόχολον, probet sane & ipsum, quamuis, ut uidetur, nimis exquisitum.

παλλάδ' ἀθηναίην.

ἀθήνη Minerua, & ἀθηνᾶ & ἀθηναία, quoniam non sit nutricibus usa. Vt γαλαθηνὸς qui lac sugit. Nam cũ Μῆτις, qua uoce consiliũ significatur, grauida esset, deuorata à Ioue traditur, atq; ita postea grandis uirgo de ipsius capite cum armis erupisse. Verum Plato facit in Cratylo ἀθηνᾶν quasi θεονόην uel ἠθονόην. Minerua aũt quę minaretur uel minueret, ut ait Cicero, epithetum magis interpretari uidet τῆς παλλάδος, ἀπὸ τοῦ πάλλειν, quod uibrari significat, ut bellicus gestus intelligatur. Cognoscit aũt numen de fulgore eximio oculorum, qui etiam maxime illustres in corpore sunt. ἰλ. ν. Aiax Oilei F. Numen de gressu noscitat. Sed omnino, ut ibi dicitur, ἀρίγνωτοι δὲ θεοί περ. Mox. ἔπεα πτερόεντα, uelocia dicta.

μεταλήψε

μεγαλήνῳ. magna est enim celeritas uolucriũ, iuxta, hoc Volat irreuocabile uerbum.

αἰγιόχοιο.

Qui ægidem teneat. Quo scuto poetæ Iouem armãt, fabricato à Vulcano. ἰλ. ο. ἔχε δ' αἰγίδα θοῦριν δεινὴν ἀμφιδάσειαν ἀριπρεπέ', ἣν ἄρα χαλκεὺς ἥφαιστος Διῒ δῶκε, φορήμεναι ἐς φόβον ἀνδρῶν. Merito aũt Iouem fulminantẽ & tonantem armat ἥφαιστος ὁ τοῦ φάεος ἵστωρ, ut Plato ait. Et quidem princeps atq; dux, hoc enim ualet ἠ crassum, ut intelligatur ille Deus Mulciber ἠγουσῖ φαιστός τις ὤν. Quid enim illorum sine ui ignea fieri posset? Et reuera αἰγὶς significat turbulentiam tempestatũ, unde & καταιγὶς procella grãdinosa, ἀπὸ τοῦ ἀΐσσω. Vnde & αἲξ saltatrix bestia uidetur deducta. Sed fabulam ita exposuere. Cum esset Iuppiter consilio Rheæ seruatus, quæ pro eo saxum obiecerat deuorandum patri Saturno, defertur tum in Cretam, & traditur educandus Themidi & capræ Amaltheę. Insidiabantur aũt Dij Saturnini, qui Titanes uocantur, Ioui puero, Sed fatali quadã illis formidini erat Amalthea. Cũ aũt iam manifestũ bellũ suscepissent aduersus Iouem, suasu Themidis detractã Amaltheę pellem scuto obduxit Iuppiter, ita territis cõspectu & uictis Titanib. Aegiochus perhibetur appellatus. εἰλήλουθας Ionice protulit pro ἐλήλυθας. producta prima & penultima per παρένθεσιν. quale est ξεῖνος & μοῦνος, κεινὸς, νοῦσος.

ἧς ὑπεροπλίῃσι.

Ταῖς αὐτοῦ, pro ἑαῖς Ionice. significat autem ὑπεροπλία poetica uox, fastum & superbiã & immanitatem.

Τεὸν μένος.

Hãc uoce animositas, hoc est uis animi significatur.

ἰλ. ζ. ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει.
Maro uiolentiam uidetur dixisse.

Talibus exarsit dictis uiolentia Turni.

λῆγ' ἔριδος.

Talia Horatiana hæc lib. 2. Carm. Desine mollium Tandem querelarũ. &. 3. Mox ubi lusit satis, abstineto Dixit irarum.

ὥς ἔσεται.

ὅπως ἔσαι δὴ τοῦτο. Verbis, inquit, ut lubet, contẽde. Vtcunq; hoc abiturũ, id est, qualecunq; tandem futurũ hoc est. δὶς τόσα. Sic propemodũ dixit Plautus: pseudolo. Quasi mihi non sexcenta tanta soli soleãt crediet.

Εἰρύσσασθαι.

Custodire, & ἐρύματα munitiones. Firma igitur & ualida oportere dicit apud omnes Deorũ iussa, sibiq; adeo quãuis irato capessenda esse. & addit caussam, eos esse Dijs caros, qui ipsis libenter obediant. χεῖρα βαρεῖαν nunc ingentem aut robustam.

ἀταρτηροῖς.

Compellauit rursum Atridem cõtumeliosis seu atrocibus dictis. Interposita enim est hæc deliberatio, in qua consilium potius illi diuinum fuit rationis, impetu iræ. Sed ad iurgia tamen redit.

οἰνοβαρές.

Ingentia conuicia præsertim in regem, quem & sobrium & grauem & animosum esse maxime decet. Dixit aũt nunc pluribus, quod paulo ante una uoce, κυνῶπα, κυνὸς ὄμματ' ἔχων. Ceruum aũt formidolosiss. animal esse omnibus notum. οἰνοβαρὲς, uel ebriũ uel ebriosum uocat. Sic autem & ipse Agamemno, cum iam pœniteret huius facti, loquitur. ἰλ. ι.

ἀλλ' ἐπεὶ

ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας,
ἢ οἴνῳ μεθύων ἤ μ᾽ ἔβλαψαν θεοὶ αὐτοί.

Nam ita pronunciasse traditur hunc locum Dioscurides auditor Isocratis. Vbi hoc preclarum quod nullum sit inter ebrietatem & insaniam discrimen, ut Atheneus ait libro primo.

τὸ δέ τοι κήρ.

Cum acutum tonum habet hęc uox, Mortem significat, circumflexa Cor, id est κέαρ. Morte, inquit, peius times periculum adire hostes, uel cum illis acie decertando, uel locandis insidijs.

ἦ πολύ.

Nimirum multo est hoc satius. εἰρωνικῶς. & ὅστις intelligitur eius qui contra uoluntatem tuam aliquid loqui ausus fuerit.

δημοβόρος.

Acerbe & seditiose hoc dicit, exercitui exprobrando ignauiam, aliorum quoque animos aduersus Agamemnonem studens concitare. Illa autem uox significat peculatorem & uexatorem Reipublicæ, quique subditos bonis euertat. ἦ γὰρ, affirmatiua particula. certe enim, inquit, si esset in illis, quorum tu imperium usurpas, ulla uirtus, nunc postrema hac iniuria tua afficeremur.

ἐκ τοι ἐρέω

τμῆσις. ἐξερεῖν autem Poetæ confirmare seu affirmare significat. Similiter & ἐπομοῦμαι coniungendum est. Sed ναὶ μὰ pleonasmus pro eo quod esset νὴ τὸ

δέ σκῆπτρον: Virgiliana quidem interpretatio est notā libro duodecimo:

Vt sceptrum hoc dextra, sceptrum nam forte gerebat,
Nunquam fronde leui fundet uirgulta nec umbras,
Cum semel in syluis imo de stirpe recisum
Matre caret, posuitq; comas & brachia ferro.
Olim arbos, nunc artificis manus ære decoro
Inclusit, patribusq; dedit gestare Latinis.

τομὴν ἐν ὄρ.

περιφραστικῶς. id est, postquam in montibus cæsum fuit. Et mox, περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα τε καὶ φλοιόν. Tmesis. περιέλεψε γὰρ αὐτὸ χαλκὸς κατά τε φύλλα καὶ φλοιόν. id est, Aes nudauit folijs & cortice. Aeramentis enim antiquiss. non ferramentis utebantur. Quare & in Virgiliana interpretatione illud dignū notatu, quod ferro secerit. λέπος autem testā aut corticē significat. Vnde λεπὶς squamam. Et Herodotus de ouis crocodilorum in secundo ἐκλέπειν dixit, id est, nudare testa in cubando.

πρὸς Διὸς εἰρύαται·

Ionice, εἰρύαται, custodiūt. Sanctissimo sensu antiquitatis facit legitima imperia diuini iuris.

ἦ ποτε.

Hoc iureiurando affirmat futurum ut requiratur opera sua in bello. & dixit ἀχιλλῆος, ἐμφατικῶς. Vt illud

Aeneæ magni dextra cadis. Et
Nulla mora in Turno est.

σὺ δ' ἔνδοθι θυμόν:

Conficietur intus animus tuus & discerpetur dolore & in-

& indignatione, ob cõtemptũ fortissimi uiri. rursumq́ se significat in ueritate atq; etiam ira gloriose loquens.

ποτὶ δὲ.

Dorica præpositio & est τμῆσις. προσέβαλε τῇ γῇ τὸ σκῆπτρον. Inflixit terræ.

ἀνόρουσε.

Vt in re magna & periculosa, non placide assurgentem facit, sed prorumpentem senem quoq;. Et est hæc eximia oratoris imago dulcis quidẽ illius & lenis, hoc enim ætati Nestoris conueniebat.

τῷ δ' ἤδη δύο.

Cum Hercules cœpisset Pylum patriã Nestoris, qui illo tempore adolescens esset, ut Ouidius quoq; metamorphos. xij. cecinit, interfectis senibus & uiris, duæ ætates perierant hominum, ita tertiæ relictorum pueorum Nestor princeps fuit. Sed Ouidius fecit eo libro quem indicaui, ætatem annorum centum, sic enim illum loquentem introducit. Vixi

Annos bis centum, iam tertia uiuitur ætas.

Herodotus autem libro secundo ita scribit: Γενεαὶ γὰρ τρεῖς ἀνδρῶν, ἑκατόν ἔτεά ἐστι. Quod non multum discrepat ab eorum sententia, qui ætatem faciunt annorum XXX. Atq; ita intelligetur Nestorem ea tum fuisse ætate, ut excederet aliquantum annos LXIII. μέροπας autem homines dictos uolunt propter diuersarum gentium distinctum ab alijs sermonem.

οἵ οἱ πρόσθεν.

Hoc quo magis uerisimile uideatur, sic dissoluerunt inter-

interpretantes Grammatici, οἱ ἅμα διεξράφησαν, ἠ δὲ οἱ πρόσθεν ἐγένοντο. Vt sit quosdam ante interijsse, & quosdam deinde qui una cum Nestore adoleuissent, Sed nos simpliciter accipimus ut positum est. τρίτατοισι forma est superlatiui, sed nihil nisi tria significat.

ὢ πόποι.

σχετλιαστικὸν, quale hoc: Dij immortales. Aut, Heu mihi. ἀχαιΐδα γαῖαν, figura quam Rhetores ὑπαλλαγὴν uocant, quia quasi summutantur uerba pro uerbis, Grammatici μετωνυμίαν, ut Cicero ait. Vt

Africa terribili tremit horrida terra tumultu.

εἰ σφωῒν τάδε.

Id est, περὶ σφῶν μαρναμένοιν, Ionice enim utrunque ἐκ τέτακται. Et ἀρείοσιν ἠ ὑμῖν idē quod ἀρείοσιν ὑμῶν Constructio enim comparatiui est aut cū genitiuo aut coniunctione quàm.

ἀθέριζον.

Neque unquam illi me neglexerunt aut spreuerunt. Apollonius cum genitiuo posuit.

οὐδέ μιν οὐδὲ βίην κρατερόφρονος ἡρακλῆος
πευθόμεθ' αἰσονίδαο λιλαιομένου ἀθερίξαι.

διον πειρίθοον.

Pirithous filius Ixionis de Dia Eeionei filia, cum centauris cognatus, qui & ipsi essent procreati ab Ixione de simulacro Iunonis, Lapitharum fuit rex, populorum in Thessalia, quos ita dictos perhibēt à Lapitha, uel Apollinis & Stilbes nymphę, uel Periphantis filio. Quorum

proceres

proceres hoc loco aliquot nominantur. Gessere autem bellum cum uicinis & propinquitate generis adiunctis Centauris, orta rixa inter pocula in nuptijs Pirithoi, cũ duxisset domum suam Hippodamiã, Butadæ siue Adrasti filiam. Hoc crimen uesanæ ebrietatis in Eurytionem contulit Homerus. ὀδ. φ.

οἶνος σε τρώει μελιηδής, ὅς τε καὶ ἄλλους
βλάπτει ὅς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ μηδ᾽ αἴσιμα πίνῃ.
οἶνος καὶ κένταυρον ἀγακλυτὸν εὐρυτίωνα
ἄασεν ἐν μεγάρῳ μεγαθύμου πειριθόοιο
ἐς λαπίθας ἐλθόντ᾽. ὁ δ᾽ ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἴνῳ
μαινόμενος κάκ᾽ ἔρεξε δόμον κατὰ πειριθόοιο.
ἥρωας δ᾽ ἄχος εἷλε, διὲκ προθύρου δὲ θύραζε
ἕλκον ἀναΐξαντες, ἀπ᾽ οὔατα νηλέι χαλκῷ
ῥῖνάς τ᾽ ἀμήσαντες. ὁ δὲ φρεσὶν ᾗσιν ἀασθεὶς
ἤιεν ἣν ἄτην ὀχέων ἀεσίφρονι θυμῷ.
ἐξ οὗ κενταύροισι καὶ ἀνδράσι νεῖκος ἐτύχθη.
οἷ τ᾽ αὐτῷ πρώτῳ κακὸν εὕρετο οἰνοβαρείων.

Quorum uersuum hic sensus est.

Scilicet instigare mero, solet omnibus illud
Immodice & nulla potum ratione nocere.
Vinum inter cunctos quondam Eurytiona bimembres
Eximium, scelera & uesanas egit in iras
Pirithoi acceptum Lapitharum principis æde.
Non tamen Heroes furias impune tulere
Insultusq; feri, magno incensiq; dolore
Protraxere foras uno simul impete cuncti
Vesanum, mox ære metunt cum naribus aures.
Nec tulit Eurytion tacitus mala tanta, suoq;
Insuper illa animo exagitans augensq; querelis

Aeternum exciuitq; suo generi atq; uirorum
Bellum, ac ebrius ipse malum sibi flebile primo.

Hinc occasione data, poetæ posteriores pugnam illã copiose descripsere, ut Ouidius quoq; lib. xij. φῆρας autem uolunt centauros dictos, id est feros, quasi θῆρας per μετάληψιν siue ἀντίθεσιν. Pindarus Pythiorũ quarto. φὴρ δέ με θεῖος ἰάσονα κικλήσκων προσηύδα. De Chirone. ὀρεσκώους autem poetica uoce ὀρεινοὺς syluestres dixit. ποιμένα λαῶν. Sic translata uoce à custodibus pecorũ appellare reges & principes Homerus solet, significans illorũ officium idem esse quod pastorum. Nam ut illi de pabulis prospiciunt pecudibus, ut curant atq; enutriunt, ut omnẽ uim ab illis propulsant: Ita principũ officiũ est, omnibus cõmoditatibus augere subditos, & ab omnibus iniurijs defendere. ἐκπάγλως audacissime & atrociter. ἐξ ἀπίης γαίης de longinquo. Fuit enim Nestor Peloponesius, illi uero Thessali. Itaq; nõnulli ἀπίας uoce significari Peloponesum hoc quoq; loco putarunt. Ita quidem dictam ab Apide Phoronei filio. Sic etiam ἰλ. γ. ἐξ ἀπίης γαίης potest intelligi de Peloponeso. Sed terra longinqua est ὀδ. η.

καὶ γὰρ ἐγὼ ξεῖνος ταλαπείριος ἐνθάδ' ἱκάνω
τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης.

κατ' ἐμαυτόν.

Pro mea uirili. Neq; est omniũ quisq; eorum, qui hodie uiuunt, qui cum illis auderet manus conserere. Atq; illi meis consilijs obtemperarunt. Ita exemplo præstantissimorum uirorum istos quoq; sibi recte monenti obsequi uult, ne hoc inhonestũ ducant. Et addit etiam mentionẽ utilitatis, cum ait multo satius esse parere eos con-

filio suo, quàm scilicet illud repudiate. πηλείδη θέλε uel πηλείδ᾽ ἤθελε. Crasi, pro πηλείδα ἔθελε.

ὥτε ζεὺς κῦδος.

Dupliciter accipi hoc potest. uel generaliter, ut omne regnum diuini muneris esse intelligatur & gloria præstans. Vel, illud tantum præstare honore, quod diuinitus collatum sit in aliquem: quasi teneant aliqui non acceptum à Deo regnum, ut occupatum ui & oppressione ciuium, iuriq; & legibus contrarium. Sed prior sententia & uerior est, & ὁμηρικωτέρα.

κατὰ μοῖραν.

Ita ut res est, pro uera parte locutus es. Significat hæc uox: quod res, uerum, debitum est. significat officium ut Trachinijs, ἀνὴρ ὅδ᾽ ὡς ἔοικεν οὐ νέμειν γ᾽ ἐμοὶ θανόντι μοῖραν. non uidetur, inquit, facturus officium neq; beneficium daturus mihi quod peto. Significat & fatum κατ᾽ ἐξοχὴν, intelligitur enim pars diuinitus destinata. Quod totum Herodotus dixit τὴν πεπρωμένην μοῖραν οὐκ ἐστὶν ἀποφυγέειν οὐδὲ θεῷ. lib. 1.

θεοὶ αἰὲν ἐόντες.

Id est ἀθάνατοι. Dij immortales. Et est sententia. Ideo ne si diuino beneficio bellator est, conuicia etiã ad maledicendum suppetunt, hoc est procacem & contumeliosum esse oportet.

ὑποβλήδην.

Interpellato Agamemnone. Hoc est, Ad hæc subito responsionem ille subijciens, ita inquit. Sic dixit ἰλ. τ. οὐδ᾽ ἔοικεν ὑββάλλειν, id est, ὑποβάλλειν dorice. Non oportet interpellare dicentem.

σήμαινε.

Noli imperium posthac usurpare in me. ἰλ. β.

M 2 Τοῖσιν

Τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω οἷσίπερ ἄρχει.
Quorum quisque dux est ijs imperet quid facere oporteat. ὄντε τῶ, attice τινί.

Χερσὶν μὲν.

Non decertabo manibus, hoc est non tecum manus conseram ob puellam.

εἰ δ᾽ ἄγε μὴν,

Hortantiũ uoces, atque ita irati solent ferociter prouocare uerbis aduersarios. Age inquit fac periculũ. Ut hoc, ἆσσον ἴθ᾽ ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ᾽ ἵκηαι. ἰλ. ζ.
ἐρωήσει manabit. & mox ἀνστήτην ἀναστήτην dualiter, dorica præpositionis apocopa.

νῆας ἐΐσας·

Consentiente ratione operis ædificatas æquales naues uocat.

ἐς δ᾽ ἐρέτας.

Vel ἐλλειπτικῶς præpositiones accipiendæ sunt, ut sit ἐς δ᾽ αὐτὴν τὴν νῆα & ἀνὰ αὐτήν. uel coniungẽdę cum uerbis, ut fiat ἐσέκρινε & ἐσέβησε & ἀνῆσε:

καὶ εἰς ἅλα λύματα.

Mos fuit ueteribus in pestilẽtię, & famis, & squalidis temporibus, usurpare certos ritus ad auertẽdũ malum. καθάρσεις & καθάρματα & καθαρμοί dicebantur, atque etiam περιψήματα, quæ nunc λύματα.
Qua uoce in significatione sordium simpliciter usus est ἰλ. ξ. λύματα πάντ᾽ ἐκάθηρε. In quos ritus aliquando ea superstitio inuasit, ut hominem talari ueste indutum & obuolutum iugularent, & in mare abijcerent.
Nam

Nam ut est apud Euripidem Iphig. Taurica, θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά. Hominum uniuersa scelera diluit mare. Apud Roman. quoque uiui homines terra defossi simili opinione leguntur, nisi fortasse λύματα lustrales uictimas uocat, Vt & concio Atheniensiũ cæso porcello lustrari solita traditur, quod ipsum κάθαρμα nominabatur, ut Acharnensibus.

ὡς ἂμ ἐντὸς ἦτε τοῦ καθάρματος quia sanguis uictimę circum subsellia spargeretur.

ἀτρυγέτοιο:

Vel immensi maris, uel indefessi, uel sterilis, uel stridentis. Horum enim omnium ἔτυμα in uoce reperire possunt. ἀπὸ τοῦ τρύω τοῦ καταπονῶ. ἀπὸ τοῦ τρύγητοῦ καὶ α στερητικοῦ. ἀπὸ τοῦ τρύζειν καὶ α αὐξητικοῦ.

κνίσση.

Nidorem nunc significat qui de adipe euaporatur cum adoletur. Sed πένοντο elaborabant. Vnde seruitia Thessalorum πενέσται, laboratores dicti. ὀτρηρῶ, seduli. δυνικῶς.

χειρὸς ἑλόντ' ἀγέμεν.

Vel est attico more infinitiuum in significatione imperatiui. Quale & hoc, ἰλ. β.

πάντα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορευέμεν.

Nihil est omnino hoc apud Græcos usitatius, Prisciano quidem ἐλλειπτικῶς dici uidetur, ut desit uerbum finitum, iubeo, uolo, impero. Sed potest etiam sic accipi, ut infinitiuus apponatur ad uerbum finitum ἔρχεσθον ἀγέμεν, Ite ducere. sicut hoc paulo post. δῶκε δ' ἄγειν. Et simili figura Terent. Hecyra. introijt uidere.

Et in tantis inimicitijs illum tamen honoris præfatio ne non fraudat, ea est magnitudo excelsorum animorum, ut uerbis iniurias ulcisci non uelint. Hoc in Homero ubiq; animaduerti potest, ut alibi diximus copiosius.

ἐν βένθεσιν.

In imis locis pelagi apud senem parentem, id est Nerea. huius enim quinquaginta filiæ numerantur ab Hesiodo susceptæ ex Doride, filia Oceani. Quarum præcipua nomina etiam ponuntur ἰλ. σ. Vocant autem senem οὕνεκα νημερτής τε καὶ ἤπιος, ut ait Hesiodus.

χειρὶ κατέρεξεν.

Contigit, blandius attrectauit, & nominatim compellauit. εἴδομεν. mutatus modus pro ἵνα εἰδῶμεν.

ᾠχόμεθ᾽ ἐς θήβην.

Thebas nũc dicit Cilicias, quę et hypoplaciæ, ubi rex Eetion fuit, pater Andromaches. Hanc esse urbem quę postea dicta sit Adramyttion seu Attamyttiõ, aliqui tradidere. Sed Plinius Adramyttion olim dictã, Pedasum fuisse scripsit & in Troade collocat. Fuit autem iuxta & Chrysa, ubi sacerdotio fungeretur Chryses, uel, ingruente bello, cum suis Thebas, inmunitiorem uidelicet urbem, confugerat.

ἐπασσύτεροι.

Accumulata fuisse dicit funeribus funera. ὃ δή. ἐκ τοῦ στενοῦ ἤδη. Vel ὅσ δή, liquescente. σ. Vt,

ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ᾽ αἶαν. ἰλ. θ

Et κλῦθι ἄναξ ὅτις ἐσσί. ὀδ. ε. ἑλίκωπες, Nigris oculis conspicui. δῶρα ἄγοντι, uictimas Apollini afferunt quibus mactatis illius ira placari possit. Regem autem Apollinem proprie dixere. Quid enim lumine

mine solis excellentius. Vt illud ὦ ἄνα λητοῦς υἱέ, & φοῖβε ἄναξ, apud Theognidem.

περίεχε παιδός.

Suscipe curam filij. ἑῆος uel est ἑαυτῆς, id est, tui filij, uel ἑῆος præstãtis & chari, ut accipiũt ἰλ. τ. τέκνον ἐμὸν δὴ πάμπαν ἀποίχεαι ἀνδρὸς ἑῆος. uel etiam unici meta plasmo ab εἷς ἑνὸς

πολλάκι γάρ σεο.

σεο adiungendum ad εὐχομένης, ut sit, patris mei in ædibus audiui. Hoc enim ita solet ferè intelligi, cum pa ter aut mater tantum dicitur. Vt, Tum patris pudor. Et, Tum matrem me ex ea te aut uxorem in culpa inuen- turum arbitror.

παλλὰς ἀθήνη.

Pro hoc annotatur in aliquibus Homericis exemplis lectum ὁ φοῖβος ἀπόλλων, quod sane siue quis ad fabu lam, siue etiam allegoriam referat, uidetur esse aptius.

ὃν βριάρεων.

Apud Homerum quæ διώνυμα reperiuntur, eorum quod ad Deorum appellationem nomen refertur, anti quius putandum, recentius autem quod ad hominum. Vt ὃν ξάνθον καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ σκάμανδρον ἰλ. υ. αἰγαίων autẽ Poeta ipse etymon exponit à pręstan tia uirtutis & gloria, ut sit ἀεὶ incremẽti uel ἀεὶ γαίων, id est γαυριῶν. Hesiodus autẽ Briareum, Cotton, Gygen, terræ & cœli filios facit. τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἐπ' ὤμων ἀΐσσοντο ἄπλαστοι, κεφαλαὶ δ' ἑκάστῳ πεντήκοντα. Hos

δέ σκῆπτρον. Virgiliana quidem interpretatio est nota libro duodecimo:

Vt sceptrum hoc dextra, sceptrum nam forte gerebat,
Nunquam fronde leui fundet uirgulta nec umbras,
Cum semel in syluis imo de stirpe recisum
Matre caret, posuitq; comas & brachia ferro.
Olim arbos, nunc artificis manus ære decoro
Inclusit, patribusq; dedit gestare Latinis.

τομὴν ἐν ὄρεσι.

περιφραστικῶς. id est, postquam in montibus cæsum fuit. Et mox, περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα τε καὶ φλοιόν. Tmesis. περιέλεψε γὰρ αὐτὸ χαλκὸς κατά τε φύλλα καὶ φλοιόν. id est, Aes nudauit folijs & cortice. Aeramentis enim antiquiss. non ferramentis utebantur. Quare & in Virgiliana interpretatione illud dignũ notatu, quod ferro fecerit. λέπος autem testã aut corticẽ significat. Vnde λεπὶς squamam. Et Herodotus de ouis crocodilorum in secundo ἐκλέπειν dixit, id est, nudare testa in cubando.

πρὸς Διὸς εἰρύαται·

Ionice, εἰρύαται, custodiũt. Sanctissimo sensu antiquitatis facit legitima imperia diuini iuris.

ἦ ποτε.

Hoc iureiurando affirmat futurum ut requiratur opera sua in bello. & dixit ἀχιλλῆος, ἐμφατικῶς. Vt illud

Aeneæ magni dextra cadis. Et
Nulla mora in Turno est.

σὺ δ' ἔνδοθι θυμόν.

Conficietur intus animus tuus & discerpetur dolore & in-

& indignatione, ob cõtemptũ fortissimi uiri. rursumq́ se significat in ueritate atq; etiam ira gloriose loquens.

πολὶ δὲ.

Dorica præpositio & est τμῆσις. προσέβαλε τῇ γῇ τὸ σκῆπτρον. Inflixit terrę.

ἀνόρουσε.

Vt in re magna & periculosa, non placide assurgentem facit, sed prorumpentem senem quoq;. Et est hęc eximia oratoris imago dulcis quidẽ illius & lenis, hoc enim ætati Nestoris conueniebat.

τῷ δ᾽ ἤδη δύο.

Cum Hercules cœpisset Pylum patriã Nestoris, qui illo tempore adolescens esset, ut Ouidius quoq; metamorphos. xij. cecinit, interfectis senibus & uiris, duæ ætates perierant hominum, ita tertiæ relictorum puerorum Nestor princeps fuit. Sed Ouidius fecit eo libro quem indicaui, ætatem annorum centum, sic enim illum loquentem introducit. Vixi

Annos bis centum, iam tertia uiuitur ætas.

Herodotus autem libro secundo ita scribit: Γενεαὶ γὰρ τρεῖς ἀνδρῶν, ἑκατόν ἔτεά ἐστι. Quod non multum discrepat ab eorum sententia, qui ætatem faciunt annorum XXX. Atq; ita intelligetur Nestorem ea tum fuisse ætate, ut excederet aliquantum annos LXIII. μέροπας autem homines dictos uolunt propter diuersarum gentium distinctum ab alijs sermonem.

οἳ οἱ πρόσθεν.

Hoc quo magis uerisimile uideatur, sic dissoluerunt inter-

interpretantes Grammatici, οἱ ἅμα οἱ ἐτράφησαν, ἢ οἱ πρόσθεν ἐγένοντο. Vt sit quosdam ante interijsse, & quosdam deinde qui una cum Nestore adoleuissent, Sed nos simpliciter accipimus ut positum est. τριτάτοισι forma est superlatiui, sed nihil nisi tria significat.

ὢ πόποι.

σχετλιαστικόν, quale hoc: Dij immortales. Aut, Heu mihi. ἀχαιΐδα γαῖαν, figura quam Rhetores ὑπαλλαγὴν uocant, quia quasi summutantur uerba pro uerbis, Grammatici μετωνυμίαν, ut Cicero ait. Vt

Africa terribili tremit horrida terra tumultu.

εἰ σφωΐν τάδε.

Id est, περὶ σφῶν μαρναμένοιν, Ionice enim utrunque ἐκτείνεται. Et ἀρείοσιν ἢ ὑμῖν idē quod ἀρείοσιν ὑμῶν Constructio enim comparatiui est aut cū genitiuo aut coniunctione quàm.

ἀθέριζον.

Neque unquam illi me neglexerunt aut spreuerunt. Apollonius cum genitiuo posuit.

οὐδέ μιν οὐδὲ βίην κρατερόφρονος ἡρακλῆος
πευθόμεθ' αἰσονίδαο λιλαιομένου ἀθερίξαι.

οἷον πειρίθοον.

Pirithous filius Ixionis de Dia Eeionei filia, cum centauris cognatus, qui & ipsi essent procreati ab Ixione de simulacro Iunonis, Lapitharum fuit rex, populorum in Thessalia, quos ita dictos perhibēt à Lapitha, uel Apollinis & Stilbes nymphę, uel Periphantis filio. Quorum proceres

proceres hoc loco aliquot nominantur. Gessere autem bellum cum uicinis & propinquitate generis adiunctis Centauris, orta rixa inter pocula in nuptijs Pirithoi, cũ duxisset domum suam Hippodamiã, Butadæ siue Adrasti filiam. Hoc crimen uesanæ ebrietatis in Eurytionem contulit Homerus. ὀδ. φ.

οἶνός σε τρώει μελιηδὴς, ὅς τε καὶ ἄλλους
βλάπτει ὅς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ μηδ' αἴσιμα πίνει.
οἶνος καὶ κένταυρον ἀγακλυτὸν εὐρυτίωνα
ἄασεν ἐν μεγάρῳ μεγαθύμου πειριθόοιο
ἐς λαπίθας ἐλθόντ'. ὁ δ' ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἴνῳ
μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κατὰ πειριθόοιο.
ἥρωας δ' ἄχος εἷλε, διὲκ προθύρου δὲ θύραζε
ἕλκον ἀναΐξαντες, ἀπ' οὔατα νηλέϊ χαλκῷ
ῥῖνάς τ' ἀμήσαντες. ὁ δὲ φρεσὶν ᾗσιν ἀασθεὶς
ἤιε ἣν ἄτην ὀχέων ἀεσίφρονι θυμῷ.
ἐξ οὗ κενταύροισι καὶ ἀνδράσι νεῖκος ἐτύχθη.
οἷ τ' αὐτῷ πρώτῳ κακὸν εὕρετο οἰνοβαρείων.

Quorum uersuum hic sensus est.

Scilicet instigare mero, solet omnibus illud
Immodice & nulla potum ratione nocere.
Vinum inter cunctos quondam Eurytiona bimembres
Eximium, scelera & uesanas egit in iras
Pirithoi acceptum Lapitharum principis æde.
Non tamen Heroes furias impune tulere
Insultusq; feri, magno incensiq; dolore
Protraxere foras uno simul impete cuncti
Vesanum, mox ære metunt cum naribus aures.
Nec tulit Eurytion tacitus mala tanta, suoq;
Insuper illa animo exagitans augensq; querelis

Aeternum exciuitq; suo generi atq; uirorum
Bellum, ac ebrius ipse malum sibi flebile primo.

Hinc occasione data, poetæ posteriores pugnam illã copiose descripsere, ut Ouidius quoqꝫ lib. xij. φῆρας autem uolunt centauros dictos, id est feros, quasi θῆρας per μετάληψιν siue ἀντίθεσιν. Pindarus Pythiorũ quarto. φηρ δέ με θεῖος ἰάσονα κικλήσκων προσηύδα. De Chirone. ὀρεσκώοις autem poetica uoce ὀρεινοὺς syluestres dixit. ποιμένα λαῶν. Sic translata uoce à custodibus pecorũ appellare reges & principes Homerus solet, significans illorũ officium idem esse quod pastorum. Nam ut illi de pabulis prospiciunt pecudibus, ut curant atqꝫ enutriunt, ut omnẽ uim ab illis propulsant: Ita principũ officiũ est, omnibus cõmoditatibus augere subditos, & ab omnibus iniurijs defendere. ἐκπάγλως audacissime & atrociter. ἐξ ἀπίης γαίης de longinquo. Fuit enim Nestor Peloponesius, illi uero Thessali. Itaqꝫ nõnulli ἀπίας uoce significari Peloponesum hoc quoqꝫ loco putarunt. Ita quidem dictam ab Apide Phoronei filio. Sic etiam ἰλ. γ. ἐξ ἀπίης γαίης potest intelligi de Peloponeso. Sed terra longinqua est ὀδ. η.

καὶ γὰρ ἐγὼ ξεῖνος ταλαπείριος ἐνθάδ' ἱκάνω
τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης.

κατ' ἔμαυτόν.

Pro mea uirili. Neqꝫ est omniũ quisqꝫ eorum, qui hodie uiuunt, qui cum illis auderet manus conserere. Atqꝫ illi meis consilijs obtemperarunt. Ita exemplo præstantissimorum uirorum istos quoqꝫ sibi recte monenti obsequi uult, ne hoc inhonestũ ducant. Et addit etiam mentionẽ utilitatis, cum ait multo satius esse parere eos consilio

filio suo, quàm scilicet illud repudiare. πηλεΐδη θέλε uel πηλεΐδ᾽ ἤθελε. Crasi, pro πηλεΐδα ἔθελε.

ᾧτε ζεὺς κῦδος.

Dupliciter accipi hoc potest. uel generaliter, ut omne regnum diuini muneris esse intelligatur & gloria præstans. Vel, illud tantum præstare honore, quod diuinitus collatum sit in aliquem: quasi teneant aliqui non acceptum à Deo regnum, ut occupatum ui & oppressione ciuium, iuriq; & legibus contrarium. Sed prior sententia & uerior est, & ὁμηρικωτέρα.

κατὰ μοῖραν.

Ita ut res est, pro uera parte locutus es. Significat hæc uox: quod res, uerum, debitum est. significat officium ut Trachiniis, ἀνὴρ ὅδ᾽ ὡς ἔοικεν οὐ νέμειν γ᾽ ἐμοὶ θανόντι μοῖραν. non uidetur, inquit, facturus officium neq; beneficium daturus mihi quod peto. Significat & fatum κατ᾽ ἐξοχὴν, intelligitur enim pars diuinitus destinata. Quod totum Herodotus dixit τὴν πεπρωμένην μοῖραν οὐκ ἐστὶν ἀποφυγέειν οὐδὲ θεῷ. lib. 1.

θεοὶ αἰὲν ἐόντες.

Id est ἀθάνατοι. Dij immortales. Et est sententia. Ideo ne si diuino beneficio bellator est, conuicia etiã ad maledicendum suppetunt, hoc est procacem & contumeliosum esse oportet.

ὑποβλήδην.

Interpellato Agamemnone. Hoc est, Ad hæc subito responsionem ille subijciens, ita inquit. Sic dixit ἰλ. τ. οὐδ᾽ ἔοικεν ὑββάλλειν, id est, ὑποβάλλειν dorice. Non oportet interpellare dicentem.

σήμαινε.

Noli imperium posthac usurpare in me. ἰλ. β.

Τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω οἷσίπερ ἄρχει.

Quorum quisq; dux est ijs imperet quid facere oportet. ὅυτε τῷ, attice τινί.

Χερσὶν μὲν.

Non decertabo manibus, hoc est non tecum manus conferam ob puellam.

εἰ δ' ἄγε μὴν,

Hortantiũ uoces, atq; ita irati solent ferociter prouocare uerbis aduersarios. Age inquit fac periculũ. Vt hoc, ἄσσον ἴθ' ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείρατ' ἵκηαι. ἰλ. ζ. ἐρωήσει manabit. & mox ἀνστήτην ἀναστήτην dualiter, dorica præpositionis apocopa.

νῆας ἐίσας.

Consentiente ratione operis ædificatas æquales naues uocat.

ἐς δ' ἐρέτας.

Vel ἐλλειπτικῶς præpositiones accipiendæ sunt, ut sit ἐς δ' αὐτὴν τὴν νῆα & ἀνὰ αὐτήν. uel coniungédęcum uerbis, ut fiat ἐσέκρινε & ἐσέβησε & ἀνέστε:

καὶ εἰς ἅλα λύματα.

Mos fuit ueteribus in pestilétię, & famis, & squalidis temporibus, usurpare certos ritus ad auertẽdũ malum. καθάρσεις & καθάρματα & καθαρμοί dicebantur, atq; etiam περίψήματα, quæ nunc λύματα.

Qua uoce in significatione sordium simpliciter usus est ἰλ. ξ. λύματα πάντ' ἐκάθηρε. In quos ritus aliquando ea superstitio inuasit, ut hominem talari ueste indutum & obuolutum iugularent, & in mare abijcerent.

Nam

Nam ut est apud Euripidem Iphig. Taurica, θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά. Hominum uniuersa scelera diluit mare. Apud Roman. quoq; uiui homines terra defossi simili opinione leguntur, nisi fortasse λύματα lustrales uictimas uocat, Vt & concio Atheniensiú cæso porcello lustrari solita traditur, quod ipsum κάθαρμα nominabatur, ut Acharnensibus.

ὡς ἀμύντος ἤτε τοῦ καθάρματος quia sanguis uictimę circum subsellia spargeretur.

ἀτρυγέτοιο:

Vel immensi maris, uel indefessi, uel sterilis, uel stridentis. Horum enim omnium ἔτυμα in uoce reperire possunt. ἀπὸ τοῦ τρύω τοῦ καταπονῶ. ἀπὸ τοῦ τρύγητοῦ καὶ στερητικοῦ. ἀπὸ τοῦ τρύζειν καὶ α αὐξητικοῦ.

κνίσση·

Nidorem nunc significat qui de adipe euaporatur cum adoletur. Sed πένοντο elaborabant. Vnde seruitia Thessalorum πενέσαι, laboratores dicti. ὀτρηρῶ, seduli. δυνικῶς.

χρύσεος ἑλόντ' ἀγέμεν.

Vel est attico more infinitiuum in significatione imperatiui. Quale & hoc, ἰλ. β.

πάντα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορευέμεν.

Nihil est omnino hoc apud Græcos usitatius, Prisciano quidem ἐλλειπτικῶς dici uidetur, ut desit uerbum finitum, iubeo, uolo, impero. Sed potest etiam sic accipi, ut infinitiuus apponatur ad uerbum finitum ἔρχεσθον ἀγέμεν, Ite ducere. sicut hoc paulo post. δῶκε δ' ἄγειν. Et simili figura Terent. Hecyra. introijt uidere.

Et Phormione. Vultis eamus uisere. Vsitatior est posterior supini uox in hac forma Latinis, ut fieret illud, eamus uisum. ἔρχεσθον κλισίην pro κλισίηνδε ad tabernaculum.

οὐδ' ἄρα τώγε.

ἀντίφρασιν uocant hanc figuram Græci.

Nec uero Alciden me sum lætatus euntem
Accepisse lacu. Significatur enim summus dolor.

χαίρετε κήρυκες.

Præconum genus sacrosanctum habetur, quos uiolari nefas putatur omnium gentium, id est ipsius naturæ, iudicio. Neq; hi solum humanarum, sed etiam diuinarum quondam rerum interpretes & promulgatores erant. Ob eam magis caussam poeta nūtios Iouis & hominum apellat, quàm quod genus illorum referretur ad κήρυκα quendam filium Mercurij, susceptum è Pandroso Cecropide, Iouis nepotem. Est autem oratio Achillis elegans & diserta. Iam enim ira resederat & redierat mens atq; ratio ad sese. Itaq; non accusat præcones, neq; ministerium sibi tristiss. illorum iniquo animo fert, ut in furore Hercules Licham in pelagus & petras intorquet inclamās, ut est apud Ouidium,

Tu ne Licha feralia dona tulisti.

Sed benigne compellat & ultro tradi iubet puellam quam abductum uenerant, testesq; illos facit de ui & iniuria Agamemnonis. μάρτυροι ut φύλακοι, pro μάρτυρες φύλακες mutatione Ionica.

τοῖς ἄλλοις.

Non enim ipsum curat Regem. ἦ γὰρ ὅγε ὀλοῇσι

φρεσὶ

φρεσὶ θύει. Quippe uesania et furore animi correptum. Versus est de ijs unus qui λαγαροὶ id est elumbes uocantur, in medio enim minus stabiles numeri sunt.

θύει hoc loco furit, unde θυάδες quæ & μαινάδες famulæ Bachicæ.

οὐδέ τι οἶδε.

Periphrasi hac dicit illum desipere, neq; scire consulere Reipublicæ. Nam prudentis est de priorum consyderatione, facere futurorum iudicia. Ita de prudentiss. uiro Alitherse ait: ὀδ. ω.

ὁ γὰρ οἶος ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω.

Et Cicero Cæsari scribens sapienti hanc laudem attribuit, his uerbis: Quem uersum senex Præcilius laudat egregie, & ait posse eundem ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω uidere.

λιασθείς.

Mox, inquit, declinatis socijs, in littore & solitudine consedit prospiciens mare canum, ut canum fluctum Virgilius dixit lib. viij. Pontum οἴνοπα dicit nigricantem, de uini colore cui maxime solet hoc apponere epithetum ut appellet αἴθοπα οἶνον, id est nigricans, ut adusta apparent.

χεῖρας ὀρεγνύς.

Gestus hic enim est obsecrantium maxime Deos, ut manus attollant.

ὀλύμπιος.

Iuppiter cœlestis & tonans. ἐγγυαλίξαι, præstare. ἀπούρας erepta nostra præmia Agamemno possidet.

Et in

Et in tantis inimicitijs illum tamen honoris præfatione non fraudat, ea est magnitudo excelsorum animorum, ut uerbis iniurias ulcisci non uelint. Hoc in Homero ubiq; animaduerti potest, ut alibi diximus copiosius.

ἐν βένθεσιν.

In imis locis pelagi apud senem parentem, id est Nerea. huius enim quinquaginta filiæ numerantur ab Hesiodo susceptæ ex Doride, filia Oceani. Quarum præcipua nomina etiam ponuntur ἰλ. σ. Vocant autem senem οὕνεκα νημερτής τε καὶ ἤπιος, ut ait Hesiodus.

χειρὶ καταῤῥέξεν.

Contigit, blandius attrectauit, & nominatim compellauit. εἴδομεν. mutatus modus pro ἵνα εἰδῶμεν.

ᾠχόμεθ' ἐς θήβην.

Thebas nũc dicit Cilicias, quę et hypoplaciæ, ubi rex Eetion fuit, pater Andromaches. Hanc esse urbem quę postea dicta sit Adramyttion seu Attramyttiõ, aliqui tradidere. Sed Plinius Adramyttion olim dictã, Pedasum fuisse scripsit & in Troade collocat. Fuit autem iuxta & Chrysa, ubi sacerdotio fungeretur Chryses, uel, ingruente bello, cum suis Thebas, immunitiorem uidelicet urbem, confugerat.

ἐπασσύτεροι.

Accumulata fuisse dicit funeribus funera. ὃ δ' ἠ. ἑκάτου στενήδη. Vel ὅσσα δή, liquescente σ. Vt,

ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν. ἰλ. θ

Et κλῦθι ἄναξ ὅτι σ' ἐσσί. ὀδ. ε. ἑλίκωπες, Nigris oculis conspicui. δῶρα ἄνακτι, uictimas Apollini afferunt quibus mactatis illius ira placari possit. Regem autem Apollinem proprie dixere: Quid enim lumine

mine solis excellentius. Vt illud ὦ ἄνα λητοῦς υἱὲ, & φοῖβε ἄναξ, apud Theognidem.

περίεχε παιδός.

Suscipe curam filij. ἐῆος uel est ἑαυτῆς, id est, tui filij, uel ἐῆος præstãtis & chari, ut accipiũt ἰλ. τ. τέκνον ἐμὸν δὴ πάμπαν ἀποίχεαι ἀνδρὸς ἐῆος. uel etiam unici meta plasmo ab εἷς ἕνος

πολλάκι γάρ σεο.

σεο adiungendum ad ἐυχομένης, ut sit, patris mei in ædibus audiui. Hoc enim ita solet ferè intelligi, cum pater aut mater tantum dicitur. Vt, Tum patris pudor. Et, Tum matrem me ex ea re aut uxorem in culpa inuenturum arbitror.

παλλὰς ἀθήνη.

Pro hoc annotatur in aliquibus Homericis exemplis lectum ὁ φοῖβος ἀπόλλων, quod sane siue quis ad fabulam, siue etiam allegoriam referat, uidetur esse aptius.

ὃν βριάρεων.

Apud Homerum quæ διώνυμα reperiuntur, eorum quod ad Deorum appellationem nomen refertur, antiquius putandum, recentius autem quod ad hominum. Vt ὃν ξάνθον καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ σκάμανδρον ἰλ. υ. αἰγαίων autẽ Poeta ipse etymon exponit à præstantia uirtutis & gloria, ut sit αἰ incremẽti uel ἀεὶ γαίων, id est γαυριῶν. Hesiodus autẽ Briareum, Cotton, Gygen, terræ & cœli filios facit. τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἐπ' ὤμων ἀΐσσοντο ἄπλαστοι, κεφαλαὶ δ' ἑκάστῳ πεντήκοντα. Hos

esse illos Deos, aliqui Græcorum tradidere, qui τριτοπάτερες dicerentur, & quibus Athenienses uota nuncu parent in nuptijs, ob sobolis fœlicem prouentum: Insidiatos autem fuisse Ioui Deos, cum occupato regno inclementius in ipsos uteretur, fabulæ quidem tradunt, sed Homerus & hoc ipso quasi inuolucri certe aliquid naturalis historiæ texit atque occultauit, siue de rerum cœlestium contrarijs motibus & actionibus, siue etiam effectionibus in terris. Sed nos de his cogitare possumus, dicere nondum possumus. Pergamus igitur ad alia.

λάβε γούνων.

Supplicum gestus, de quo paulo post copiosius dicemus. ἔλσαι. Intra naues & ad mare cogere morientes Græcos. Apollonius 1. de ouibus:

πρὸ γὰρ αὐτοὶ ἐνὶ σταθμοῖσι νομῆες ἔλσαν. & ἰλ. λ.
ἔλσαν δ' ἐν μέσσοισι μετὰ σφισὶ πῆμα τιθέντες.

ὅτ' ἄριστον, ut perturbatus animo arrogantiã nõ uitat. Vel uult suam uirtutem calamitate aliorũ innotescere, iuxta hoc:

ζωὸν ἀτιμάσαντες, ἀποφθίμενον ποθέουσι. Hoc est: Spernabant uiuum, nunc cassum luce requirunt.

αἶσα μίνυνθα.

Fatum inquit impendit tibi paulo post. Nam fatale erat, post interemptũ Hectorem mortem illum quoque oppetere. Quod tempus hac ira Achillis urgebatur. Iouem uocat τερπικέραυνον, fulgentem, Quique mittendis in terras fulminibus delectetur. Fulmina autem & tonitrua ad autorem Iouem referri, notum.

ἀγάννι-

ἀγάννιφον.

ἀγάννιφον, si est ἄγαν νιφόμενον, niuosum significat. Quomodo auté niuosum dicit nunc olympum, & alibi semper esse serenitate nitidum, neq; uentis concuti, neq; imbribus madescere? Ergo uel unde niues decidát, uel etiam unde niues absint, ut sit ἄνευ νιφετῶν, uel niueum, id est, candidum & splendidum, ut nunc hac appellatione αἰγλήεις, ut alibi dicitur, olympus accipiatur.

Ζεὺς γὰρ ἐπ' ὠκεανόν.

Hic quoq; locus mihi quidem, quin ad Astrologiam referendus sit, ut dubium non est, ita nihil habeo quod ad explicandum illum afferre possim. Obstat aliqua scilicet uis cœlestis uoluntati Achillis, neq; potest statim hic compos reddi uoti sui, Iuppiter quidem illa putanda, sed qui sunt Aethiopes? ad quos etiam remouetur Neptunus è consilio Deorum fauentium saluti Vlyssis. ὀδ. α. Ego quidem, ut dixi, qualia hæc sint ignoro, & Astrologica tamen esse pro certo habeo. Neq; impeditur hæc persuasio mea Platonicorũ interpretatione, qui nescio quas Theologias excudũt de his omnibus. Vt de Aethiopibus aiunt, esse lucem illam diuinitatis, cum se Numẽ ad quędam conuenientia principia recipiat, & in suo intellectu quasi epuletur intellectilia, ubi impleatur eximijs quibusdam & uniformibus bonis. Atq; illum esse Oceanum manantem de fonte intellectus, unde mens illa rerum opifex, omnesq; de hac ueluti pendentes Dij exundent. Quæ quidem, sunt enim mirifica, non contemnimus, sed profecto in hunc Poetam inculcari, non de illo exoriri uidentur. Nobis quidé sunt & erunt hæc semper Astrologica, quamuis, ut aiebam, ignorata &

 obscura.

obſcura. Nunc igitur hæc quaſi in Muſarũ quibuſdam latebris relinquentes, reliqua percurramus. μετὰ δαῦτα dixit, tanquam ἐπὶ δαῦτα. Et mox τότ' ἔπ{ιτα, quaſi πλεοναστικῶς, ut, quid tum poſtea, & tum deinde.

ἐϋζώνοιο γυναικὸς, ſynecdoche, gracilem & pulchrã eum intelligemus, de elegantia eius partis in corpore qua præcingi ſolent, quæ eſt in uirginibus in primis conſpicua.

αὐτὰρ ὁδυσσεὺς

Nunc redit ad ſuperiora, & exponit quid de nauigio illo factum ſit, quo ueheretur Legatus Vlyſſes cũ Chryſeide & donis quæ Apollini offerentur. Dum enim hi nauigant, interea colloquia iſta inter matrem & filium fuere celebrata. Nunc igitur peruenere Chryſam quo miſſi fuerãt. Atq; deinde exponit, ut ſolet, copioſe quid ibi & quo quicque ordine modoq; geſtum ſit. Ornat autem τῷ πολυβενθέος epithetum, portum, Nam in uadoſo hærerent naues. Vela inquit στείλαντο, id eſt, συνέστειλαν, ſimplici uſus pro compoſito, legerunt, id eſt, collegerunt.

ἱστὸν δ' ἱστοδόκῃ.

Reclinaſſe dicit malum, & repoſuiſſe in quendam locum ſuum, ut compoſitum uerbum τῆς ἱστοδόκης indicat, ut ὀδ. α. δουροδόκη, quæ haſtas caperet. ἱστὸς autem textorum telam ſignificat, & malum in naui. ἱστία autẽ uela, quę eadẽ & ἄρμενα. πέλασσαν repoſuere, ut ὀδ. κ. κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσομεν. πρότονοι autẽ ſunt funes quibus utrinq; malus intenditur, ut ὀδ. μ.

ἱστοῦ δὲ προτόνους ἔρρηξ' ἀνέμοιο θύελλα
ἀμφοτέρους.

ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον.

Id est, ἐξέβαλον δὲ τὰς εὐνὰς ἤγουν τὰς ἀγκύρας. Verbum compositũ diſſecuit, quæ τμῆσις dicitur. Sed εὐνὴ ancóram ſignificat, quod ad hanc nauis conſiſtat & cõquieſcat, cum εὐνὴ cubile ſit. ἰλ. ι. σὺ δ' αὐτόθι λέξεο μίμνων εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ. Sunt autem continuæ τμήσεις quatuor in uerſuum principijs.

ῥηγμῖνι.

Littus dicit ſimili ratione qua Cicero de Iuriſconſultorum doctrina tradidit, littus eſſe quod fluctus elideret, à uerbo ῥήττειν quod frangere & allidere ſignificat.

χερνίψαντο.

Facta eſt uox ἀπὸ τῶν χειρῶν καὶ τοῦ νίπτω. Vnde & χέρνιψ aqua quæ manibus affunderetur, ut

χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα.

& χέρνιβος uas ipſum ſiue peluis, ut ἰλ. ω.

χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχοόν θ' ἅμα χερσὶν ἔχουσα.

καὶ οὐλοχύτας.

Hordeum, ut aiunt, ſale cõſperſum, quod ſolebat in hoſtias mactandas conijci, ob memoriam priſci uictus, quum nondum repertis molis integris frugibus ueſcerentur: itaq; uolũt dictas οὐλὰς quaſi σώας id eſt integras, ut, οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε. Interpretatur autem ipſe Homerus ὀδ. μ. ubi dicit decerptas frondes applicuiſſe bobus ſocios Vlyſſis. ὀδ. ω.

οὐ γὰρ ἔχον κρῖ λευκὸν ἐϋσσέλμου παρὰ νηΐ.

Apud Latinos etiã nulla ſacra ſine mola ſalſa, id eſt farre molito, ut interpretantur, peragi moris fuit. Vnde &

uerbum Immolo factũ esse apparet. Virgiliusq; sic fecit:

Eclog. 8. Sparge molam & fragiles incende bitumine lauros,

Et alibi. Mihi sacra parari,

Aeneid. 2. Et salsæ fruges & circum tempora uittæ.

Sunt autem οὐλόχυται, καταχυθεῖσαι οὐλαί. ὀδ. γ.

ἑτέρῃ δ' ἔχεν οὐλάς. Et mox

χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο.

αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο.

Nunc deinceps totius rei diuinæ rationem & peractionem describit, & deinde etiam epulas, omnia percensens atq; explicans, Ita enim facere solet in quarumcũq; rerum expositione hic poeta, ut minuta etiam & exilia persequatur, ut & illustris hæc sit & illarum certa cognitio. αὖ ἔρυσαν. Fuere qui αὖ particulã hocloco nihil significare, sed numeros tantum explere traderent. Sed alij multo rectius ritum mactationis hac innui docuerunt, esse enim ἀνερύειν, ἐνχενίζειν, hoc est ceruicem incidere. Quod & Gellius innuere uidetur, qui ut compositi huius uerbi exemplum istud adducit lib. 15. cap. 3. Et quidem ita factum fuisse anteq̃ iugularent uictimã, planius dicit ὀδ. γ.

πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας αὐχενίους. & deinde.

οἱ μὲν ἔπειτ' ἀνελόντες ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης

ἔσχον, ἀτὰρ σφάξεν πεισίστρατος ὄρχαμος ἀνδρῶν.

Addunt & hoc, consueuisse colla uictimarum retorquere ueteres, ut in cœlum intuerentur, earum quidem quæ mactarentur dis superis, nam quibus manes & inferos placarent, eas depresso capite cædi solitas, id est ἀποδειροτομεῖσθαι. Et hæc ἱερεῖα nominarũt ἔντομα, ut Apol. primo, dicit argonautas Dryopis manes ueneratos cõbussisse ἔντομα μήλων.

Μηρούς

Μηροὺς τ᾽ἐξέταμον.

Coxas, ut diximus, quæ & μῆρα, & μηρία ὀδ. γ. κνίσση autem adipē nunc significat. notatur eodem uerbo & nidor, qui de assatione carniū existit. δίπτυχα, duplicasse adipem siue omentum dicit, ut undiq; ossa contegerentur.

ὠμοθέτησαν.

Exponunt ita, ut aiunt, crudas carnium particulas de singulis membris resectas, imposuisse omento, ut Dijs tota uictima incēdi uideretur. Exta aūt, quæ σπλάγχνα sunt Græco uerbo, de hostia gustare solēne erat, ut apud Plautum, De extis sum intus satur: & Maro. Pœnul.

Vescitur Aeneas simul & Troiana iuuentus Aeneid.8.
Perpetui tergo bouis & lustralibus extis.

Et paulo ante.

Viscera tosta ferunt taurorum.

καῖε δ᾽ἐπὶ σχίζαις.

σχίζας fissa lignorum uocat. πεμπώβολα uolunt certam ueruum formam significare, quorum acies quinæ exirent de manubrio uno. Sed Herodotus in uita Homeri quina uerua interpretatur, & probat hoc etiam argumēti fuisse Aeolensem Homerum, qui soli omnium Græcorum neq; lumbos in sacrificijs comburere, & exta quinis uerubus torrere soleant, πέμπε enim illos dicere, quod alij Græci πέντε. κατὰ μῆρ᾽ ἐκάη, τμῆσις, κατεκάυθησαν οἱ μηρόι. μίσυλλον, ἐμίσυλλον, In frusta secuerunt, hinc enim Maro fecit,

Pars in frusta secant uerubusq; trementia figunt.

Lusit festiue hoc uersu Martialis in ambitiosum quendam & ostentatorem Homericæ lectionis, qui inepte uerbali

uerbali uoce in coco nominando usus esset, quem Mistyllum uocaret, sic enim inquit:

Si tibi Mistyllus cocus Aemiliane uocatur,
Dicetur quare non Taratalla mihi?

αὐτὰρ ἐπεὶ.

Postquam exempta fames epulis mensæq; remotæ,
Crateras magnos statuunt & uina coronant.

ἐπεστέψαντο ποτοῖο, potu compleuerunt, ut uinum in summo poculo quasi orbiculum facere uideretur, uel ut attingeret labra poculi, quæ & στεφάνη: uel reuera coronata frondibus, seu implicita sertis pocula circumlata dicit. δαῖτα aũt ἐΐσην, τὴν ἴσην καὶ ἰσομοίρως διανεμηθεῖσαν. Etiam fuere qui interpretarentur τὴν ἀγαθήν. Cum sit in ἰλ. ί. δαιτὸς μὲν ἐΐσης οὐκ ἐπιδευεῖς, uidetur enim negare Vlysses lautas epulas se requirere. Sed unde Virgilius fecit, Mensæq; remotæ? Quærunt enim Grammatici, utrum ueteribus mensæ de cœna ablatæ fuerint, & plæriq; hoc factũ fuisse non arbitrantur, neq; obstat huic opinioni ferè quicq; apud Homerum, nisi illud ἰλ. ω. ἔσθων καὶ πίνων ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα, quod sonat, quasi nondum ablata mensa fuerit. Sed & huic nodo cuneum repererũt, Nam distincte aiunt hoc legendum, ad hunc modum.

Ath.lib.1. ἔσθων καὶ πίνων ἔτι, καὶ παρέκειτο τράπεζα.

Verum Maro ineptias istas nihil moratus ueterum consuetudinem libere expressit suis uersibus, præsertim astipulante suæ gentis more, Plautus Asinar. ponite pueri mensulam. Et Xenophon quoq; συμποσίῳ plane dixit, ὡς δ᾽ ἀφῃρέθησαν αἱ τράπεζαι. ἐξ ἔρον ἕντο, τμῆσις, & ἔρον τὸν ἔρωτα dixit.

παιήονα.

Hymnus quo Apollo celebrateẽ παιὰν & παιὼν, & hoc loco aucto uerbo παιήων dicitur. Vnde παιανίσαι, quod significat & ante conflictum, clamorem, & fusis hostibus, uictoriꝫ exultationem. Vel ipsum Apollinem, ut Apollonius β. uoce cõposita: καλὸν ἰηπαιήον' ἰηπαιήονα φοῖβον μελπόμενοι.

ἦμος δ' ἠέλιος.

χρονογραφεῖ & noctem & diem, illam enim relinquit sol occidens, hanc reddit exoriens. ἐπὶ κνέφας ἦλθε, καὶ ἐπῆλθε τὸ κνέφας. Caligo noctis, quasi κινοῦν τὰ νέφη. πρυμνήσια rudentes quibus de puppi, quę est πρύμνα, religarentur naues ad terram. De his Ouidius lusisse ista uidetur Fast. 4.

Nox aderat querno religant de stipite funem,
Dantq; leui somno corpora functa cibo.
Lux aderat querno soluunt de stipite funem,
Ante tamen posito tura dedêre foco.

ἠριγένεια.

Auroram roseam uocat. Maro luteam, quæ roseis bigis inueheretur, quo species cœli ante ortum solem illustris significatur. ἠριγένεια autem matutina, quæ uel cũ oriatur, uel id potius quod mane dicimus, gignat. Matutinũ quidem Latini à splendore nominarũt, cũ de tenebris iam lucescit. Matuta enim est his quæ Græcis λευκοθέα.

καὶ τότ' ἔπειτ' ἀνάγοντο.

ἀνήγοντο ἢ ἀνήχθησαν, quod uerbum nauticum est, deq; nauibus ipsis & nautis usurpatum reperitur. Xeno

O phon

phon ἑλληνικῶν. α. ὅτι αἱ τῶν πελοποννησίων νῆες δὲ ἀβύδου ἀνηγμέναι εἰσίν. Id est, ἐπ' αὐτὰς ἀναχθέντες. ἴκμενον οὖρον, secundum uentum. ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν, ἐνέπρησε δ' ἄνεμος, uerbum est πρήθω, τὸ φυσῶ, dicit igitur uelum de uento intumuisse. στεῖραν Carinam quæ firmior sit, quasi στερρὰν dictam uolunt. διαπρήσσουσα κέλευθα, currens per fluctus quæ alibi ὑγρὰ κέλευθα. Verbo autem etiam de equis utitur, ῥίμφα πρήσσοντε κέλευθον. ὑπὸ δ' ἕρματα μακρὰ τάνυσσαν, ὑπετάνυσσαν, ἕρματα autem dicit trabes, quibus fulcirentur erectæ in littore naues.

ὀδ. ι.
ἰλ. ψ.

αὐτὰρ ὁ μήνιε.

Nunc reuertitur ad Achillem & causam ipsius, quam mater apud Iouem ageret, qui & ipse post diē iam duodecimū ab Aethiopibus in cœlum reuertitur. ἀϋτὴν prælium dixit, unde clamores non absint. πτόλεμον autem πλεονασμῷ τοῦ. τ. pro πόλεμον. ἐκ τοῖο pro τούτου, id est, ex eo tempore, hoc est postea. ἠερίη ante lucem, hoc est mane.

πολυδειράδος οὐλύμποιο.

δειρὰς ceruicem significat, & ad eminentia loca transfertur. Quę autem ἐξοχαὶ sunt cœli, quo nihil leuius est? Significare uidetur Homerus distinctionem cœli, & in illas partes signorū duodecim, & fortasse etiam in cingula quæ designantur ijs circulis, quos παραλλήλους uocant. Quibus quidem re ipsa quasi insignitum cœlum non est, ita tamen quasi cœlatam hęc quandam speciem illius nobis repræsentant, unde & latinam appellationem factam esse uerisimile fit.

καὶ

καὶ λάβε γούνων.

γοῦνα, τὰ γόνατα, γόννα, & μεταθέσει γοῦνα, unde & γούνασι. ἀνθερεὼν imum mentum est, quod barba inde efflorescat. Atque hoc loco gestum supplicantium expressit. Nam præhendere genua, hoc est ad genua aduolui solebant supplices, unde & γουνοῦμαι uerbum supplico. Et Plinius dicit religionem his quandam gentium inesse, & causam affert quodam quasi cauo nodo tum in genu spiritus uitæ inesse. Idē & antiquos in supplicando mentum attingere solitos scribit. Quod & de hoc Homeri loco manifestum fit. Sed de genibus alibi sæpe apud hunc. ἰλ.ζ. Lib. 11.c.45.

ἄδρηστος δ' ἄρ ἔπειτα λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων. ἰλ.φ.

οὐδέ οἱ σχεδὸν ἦλθε τεθηπὼς γούνων ἅψασθαι μεμαώς.

Addit & in supplicatione Priami osculū manus, cuius & ipsius Plinius meminit, his uersibus:

ἄγχι δ' ἄρα στὰς,

χερσὶν ἀχιλλῆος λάβε γούνατα καὶ κύσε χεῖρας.

ὀδ.ζ. γουνοῦμαί σε ἄνασσα· Atque ita dicit cum ad conspectum uirginis resistendum, neque tangenda sibi genua illius putasset. Item ὀδ.χ. ἐπεσσύμενος λάβε γούνων, & γουνοῦμαι σ' ὀδυσσεῦ.

τῖσον ὀλύμπιε.

At tu illum ab Agamemnone spretum o Iuppiter honore affice. Et mox dicit quo honore.

ἐπεὶ οὔτοι ἔπι.

Neque enim, inquiunt, quisquam est, cuius formido tibi obstare possit. Quem enim, inquit, metuis? Sed mihi magis εἰρωνεύουσα sic loqui communi quodam usu sermonis uidetur, ut dicat se nihil uereri, neque laborare

etiam si ille suas preces repellat, ne magis dubitare possit se esse omnium Deorum contemptissimam. Et mox μετὰ πᾶσιν, inter omnes Deos, uel, ut alij maluerunt, apud omnes mortales. λοίγια, ἀπὸ τοῦ λοιγοῦ, pernicie & exitio. Est autem oratio significans cum quanto periculo exauditurus illam esset: Profecto, inquit, hoc pessimum est negocium, cum ad inimicitias cum Iunone suscipiendas me impellas. αὔτως, sic etiam, id est, cum quis non irritata sit. Quemadmodum & Latini hac particula sunt usi. νοήσῃ. Ne sentiat te affuisse: ne uideat.

εἰ δ' ἄγε τοι, ut supra, εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι, quasi dicatur: Si lubet, si uis. τέκμωρ, certissimum signum, quod τεκμήριον.

ἦ καὶ κυανέῃσι.

ἦ, inquit: Atticũ, sępissime apud Platonem, ἦν δ' ἐγώ. ἦ δ' ὅς, inquam & inquit. Virgilius:

breuiter

Annuit & totum nutu tremefecit olympum.

διέτμαγον digressi sunt à se. Dij autem aduersum Ioui eunt, uel contra illum resistunt: nam feruntur orbes, qui sunt ἕδη Deorum, contra illam cœli conuersionem, quæ scilicet Iouialis est.

αὐτίκα κερτομίοισι.

ἐλλειπτικῶς, κερτομίοισι ῥήμασιν aut λόγοις, uerbis iratis, immitibus, quasi τὸ κέαρ, id est, animum τέμνουσιν, ut Grammatici ἐτυμολογοῦσι. Significantur & conuitia & maledicta, & irrisiones hoc uerbo. δικαζέμεν, δικάζειν, statuere, decernere.

χαλεποί τοι ἔσονται.

Graues, hoc est, nõ possis sustinere. Et mox ὃν δ' ἂν ἐγὼν et quę sequũtur, habẽt cõstructionis uerborũ incongruitatem

gruitatem, transit enim à masculino, ad neutrum plurale, μή τι συ ταῦτα. Sed huiusmodi apud ueteres, & in hoc poeta in primis, plurima occurrere solét. μετάλλα, sciscitare, curiose exquire. Vnde fortasse magis uerisimile factum esse nomen τὰ μέταλλα, quàm quod, ut Plinius, quemadmodum puto, ait, μετάλληλα esse uideantur. Videtur autem uerbum factum ex eo, quod percontatores unum de alio uestigent atque eliciát. ἕυκηλος, id est ἕκηλος, placide, hoc est, imperturbatus.

δέδοικα κατὰ φρένα, πλεοναστικῶς, ubi enim metuimus nisi animo? Tale est: cogitate cum animis uestris.

παρέιπῃ, blandimentis suis circumuenerit, est enim παρειπεῖν blande colloqui, suadere, denique orationis artibus aliquem aggredi. Vt ἰλ. μ.

παρειπών, ἀγαθὴ δὲ παραίφασις ἐστιν ἑταίρου. & rursus ἰλ. ξ. ἐν δ᾽ ὀαριστὺς πάρφασις.

ἀλλ᾽ ἀπὸ θυμοῦ.

Magis es odiosa mihi futura, id est, alienus erit à te animus meus. Demosthen. κατὰ τιμοκράτους: ἔσαι δὲ τοῦτο οὐκ ἀπὸ τοῦ πράγματος. Trachinijs, καὶ γὰρ οὐκ ἀπὸ γνώμης λέγεις. In his omnibus præpositio abhorrentiam significat. ῥίγιον. Triste, luctuosum. Comparatiua forma, non apparente positiuo, ut ἄλγιον, λῷον, βέλτιον, φέρτερον.

ἀλλ᾽ ἀκέουσα κάθησο.

Nunc fecit quasi fœmininum ab ἀκέων, quod paulo ante posuit de Ioue. Sed & ueluti aduerbialiter hoc eodem est usus, ut ἀλλ᾽ ἀκέων δαίνυσθε καθήμενοι. & ἰλ. θ. ἤτοι ἀθηναίη ἀκέων ἦν. Et paulo ante εἰ δ᾽ οὕτω τοῦτ᾽ ἐστι,

& cætera, superbe dixit: Quid tum postea si ita est, ut scilicet suspicare de Thetide, Mihi quidem certe placiturũ est. Quale hoc, Sic uolo sic iubeo. ἆσσον ἰόντε, congressi mecum. ἀάπτους uiolentas, ad quas offendere exitiale sit. Vt inaccessa regia Circes, quo non sine pernicie accedi posset.

ἐπιγνάμψασα.

Reflectens animum suum, in timore scilicet, qui paulo ante in ferocia exultasset. ὤχθησαν, commoti sunt animis, ingemuere.

ἐπίηρα φέρων.

Gratificans, gratiã inire uolens apud matrem. ὀδ. γ.
αὖτις ἐπ' ἀτρείδῃ ἀγαμέμνονι ἦρα φέροντες.
κολῳὸν ἐλαύνετον. Turbã datis, tumultũ concitatis.

ὀλύμπιος.

Epithetis significatur Iuppiter, ut cum tonans & hominum pater atque Deûm rex, dicitur. Atque is, inquit, si uideatur, funditus facile euerterit omnia. ut sit συφελίξειεν ἄν. Vel te proturbet de sede tua. καθάπτεσθαι ἐπεσι μαλακοῖς, περιφραστικῶς, id est, placato uel delenito uerbis.

δέπας ἀμφικύπελλον.

δέπας Ionicum uerbum poculum significat, ἀμφικύπελλον formam demonstrat, ut illa genus, hac species appellatione indicetur. Est autem & κύπελλον nomen alibi apud Homerum positum. ἰλ. ἰ.
τοὺς μὲν ἄρα χρυσέοισι κυπέλλοις υἷες ἀχαιῶν
δειδέχατ' ἄλλοθεν ἄλλος ἀνασταδόν. Volunt autem dicta ἀπὸ τῆς κυφότητος, quod gibbera essent. Atque idem

intelligendum de composita uoce ἀμφικύπελλον, ut si dicatur κύπελλον & ἀμφίκυπελλον. Alij maluerũt uel ansatum, uel quasi opere & cęlatura redimitum, ut ἀμφίθετον φιάλην. De qua & ipsa dum quærunt Grammatici, quasi in salebris diuersas uias exequuntur. Etiam nos aliquid uel suspicemur, uel si placet somniemus, ut accipiamus ἀμφικύπελλον poculum, quod esset duplex, cuiusq; partes sibi ipsis imponi solerent, ita ut utraq; illarum poculi formam usumq; haberet. Qualia sunt nunc etiã principum & opulentorum & ostentatorũ magnificentiæ.

θεινομένην, uapulantem. ἀργαλέος ἀντιφέρεσθαι. Tenuius dixit, quod sit difficile atq; graue sese Ioui opponere, cum sentiat in re perniciem & malum maximum esse, ut suo mox exemplo probat. Estq; gręca figura, quale hoc. θαῦμα ἰδέσθαι, & γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε & similia plurima. τεταγὼν Ionica forma est præteriti indefiniti secundi, pede inquit uibratum deturbauit de cœlo; sic enim dixit περιφραστικῶς, βηλὸν θεσπέσιον limen diuinum. κάππεσον, κατέπεσον.

κάππεσον ἐν Λήμνῳ.

De casu Vulcani φυσικῶς plęriq; ἀλληγοροῦσι, uolunt enim hunc esse ignem, qui in materia adhęrescere soleat, & ab ætherei ignis integritate longe absit. In Lemnũ autem defertur, ubi fuisse officinæ quondam præclaræ feruntur, in quibus arma bellica potissime excuderentur, de quibus & σίντιας populos aliqui dictos tradunt. Alij malũt colonos Tyrrenorum qui piratę essent, cum Lemnũ occupassent, sic uocatos fuisse, ἀπὸ τοῦ σίνεσθαι, quod nocẽtes essent. Ideoq; & alibi hos appellari ἀγριοφώνους. ὀλίγος δέ τι θυμὸς ἐνῆεν, περιφραστικῶς inquit, ὀδ. θ.

ἐλειποψύχουν,cum iam animo linqueret, affuere in tem pore Sinties qui me refocillarent. Plato etiam ἥφαιστον quasi φαῖστον preposita litera .η. ἐτυμολογεῖ in Cratylo.

ὣς φάτο μείδησε.

Risum Deorum Platonici de alacri & quadam ueluti hilari effectione diuinorum operum, ad conseruationem uniuersitatis rer interũ, pretati sunt. In qua, ueluti propria naturę suæ occupatione, iucundissime uersarentur. Ad quæ Proclus duos uersus adducit, hos.

δάκρυα μὲν σέθεν ἐστὶ πολύτλημον γένος ἀνδρῶν,
μειδήσας δὲ θεῶν ἱερὸν γένος ἐβλάστησεν.

ἐνδέξια.

Ordine, id est dextre, quod inde dicimus quia Græci dextra omnia fausta esse ducebant. Orsus igitur Vulcanus de dextris partibus poculum circumtulit. ὠνοχόει, uerbum significat pincernam agere, hoc est uinum haurire, Vulcanus autem Nectar dis de cratere haurit, Quæ & ipsa uox uini misturam innuit, non enim merum bibebant, sed temperatũ conueniente mistione seu κράσει. Cui rei apta uasa κρατῆρες & Ionice κρητῆρες dicebant. ἄσβεστος γέλως, Immẽsus, translatio ab igne qui ita inualuerit ut restingui nequeat. ποιπνύοντα, ministrantem. Sedulitatem illã Vulcani Dijs risum mouisse dicit. Sed quomodo occidit illis sol? Ad ea hoc quæ nobis accidunt referendum. Nam tum Di in sua quasi domicilia se conferunt, hoc est sydera hominibus queq; de suis locis apparent, quæ interdiu nulla conspicerentur. Iouem autem & Iunonem coniuges, poetæ introducunt, qui consanguinei essent, ambo uno patre &

matre

matre æditi. Narrant autem fabulæ, Iouem amasse Iunonem sororem suam, quam cum sciret esse tetricam atq; sæueram, non fuisse ausum solicitare animũ illius. Tandem hac ratione tentasse: Cũ enim forte esset tempestas atrox nymbis & grandine, mutatum se in formã cuculi obtulisse Iunonis conspectui, madidum & trementem. Cuius misertam Iunonem, statim prę hensum illum gremio fouisse, qua occasione Iuppiter ipsam cõpresserit. Hoc credo inter aniles fabulas ita olim celebratum fuisse. Nam & Theocritus alicubi sic ait:

πάντα γυναῖκες ἴσασι καὶ ὡς ζεὺς ἠγάγεθ' ἥρην·

Habetis explicationem primi libri Iliados Homericæ, ut nostro quoq; iudicio non magni faciendam, ita neq; omnino abijciendam atq; cõtemnendam, ut speramus. Ad quod quidem exemplum, nisi quid nostro studio obstiterit, sequentes etiam libros quàm licebit plurimos uobis & interpretabimur & explicabimus, ac nunc deinceps secundum, cuius lectio & uoluptatem & utilitatem studiosis artium atq; literarum bonarum maximam est allatura.

P YPO-

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ. Α. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΔΙΑΣ.

Χρύσις ἱερεὺς τοῦ ἀπόλλωνος παραγίνεται ἐπὶ τὸν ναύσταθμον τῶν ἑλλήνων, βουλόμενος λυτρώσασθαι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Χρυσηΐδα. οὐκ ἀπολαβὼν δὲ, ἀλλὰ καὶ μεθ' ὕβρεως ἀποδιωχθεὶς ὑπὸ ἀγαμέμνονος, ηὔξατο τῷ ἀπόλλωνι κατὰ τῶν ἑλλήνων. λοιμοῦ δὲ γενομένου καὶ πολλῶν, ὡς εἰκὸς, διαφθειρομένων, ἐκκλησίαν ἀχιλλεὺς συνήγαγε. Κάλχαντος δὲ διασαφήσαντος τὴν ἀληθῆ αἰτίαν, καὶ κελεύσαντος ἀχιλλέως ἐξιλάσκεσθαι τὸν θεὸν, ἀγαμέμνων ὀργισθεὶς, διηνέχθη πρὸς τὸν ἀχιλλέα καὶ αὐτοῦ τὸ γέρας ἀπέσπασε τὴν Βρισηΐδα. ὁ δὲ ὀργίζεται τοῖς ἕλλησι. Θέτις δὲ τοῦ υἱοῦ δεηθέντος εἰς ὄλυμπον ἀνελθοῦσα, ᾐτήσατο παρὰ τοῦ Διὸς, ὅπως τοὺς τρῶας ἐπικρατεστέρους τῶν ἑλλήνων ποιήσῃ. ἥρα δὲ γνοῦσα τοῦτο, διηνέχθη πρὸς τὸν Δία, ἕως αὐτοὺς διέλυσεν ἥφαιστος οἰνοχοήσας ἐν ἐκπώματι χρυσέῳ. οἱ δὲ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας εὐωχηθέντες εἰς ὕπνον τρέπονται.

ΙΛΙΑΔΟΣ. Α. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΔΙΑΣ.

Ἄλφα λιτὰς Χρύσου, λοιμὸν στρατοῦ, ἔχθος ἀνάκτων.

Μῆνιν ἄειδε θεὰ πηληϊάδεω ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρί' ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν.
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δ' ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν,
οἰωνοῖσί τε πᾶσι. διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.
ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
ἀτρείδης τε ἄναξ ἀνδρῶν, καὶ δῖος ἀχιλλεύς,
τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι.
λητοῦς, καὶ διὸς υἱός. ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς
νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν, ὀλέκοντο δὲ λαοί.
οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμησ' ἀρητῆρα
ἀτρείδης. ὁ γὰρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας ἀχαιῶν
λυσόμενός τε θύγατρα, φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου ἀπόλλωνος
χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ ἐλίσσετο πάντας ἀχαιούς,
ἀτρείδα δὲ μάλιστα δύω κοσμήτορε λαῶν.
ἀτρεῖδαί τε καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες ἀχαιοί.
ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἱκέσθαι.
παῖδα δέ μοι λύσατε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθε,
ἀζόμενοι διὸς υἱὸν ἑκηβόλον ἀπόλλωνα.
ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν ἀχαιοί,
αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα.
ἀλλ' οὐκ ἀτρείδῃ ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ,
ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
μή σε γέρον κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω,

ἢ νῦν δηθύνοντ', ἢ ὕστερον αὖτις ἰόντα,
μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον, καὶ στέμμα θεοῖο.
τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω, πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν ἄργεϊ τηλόθι πάτρης
ἱστὸν ἐποιχομένην, καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν.
ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε σαώτερος ὥς κε νέηαι.
Ὣς ἔφατ'. ἔδδεισε δ' ὁ γέρων, καὶ ἐπείθετο μύθῳ.
βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιὼν ἠρᾶθ' ὁ γεραιὸς
ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠΰκομος τέκε λητώ.
κλῦθί μευ ἀργυρότοξ', ὃς χρύσην ἀμφιβέβηκας,
κίλλαν τε ζαθέην, τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις.
σμινθεῦ. εἴποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα
ταύρων, ἠδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ,
τίσειαν δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος. τοῦ δ' ἔκλυε φοῖβος ἀπόλλων
βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ.
τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην.
ἔκλαγξαν δ' ἄρ' οἰστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο
αὐτοῦ κινηθέντος. ὁ δ' ἤϊε νυκτὶ ἐοικώς.
ἕζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἰὸν ἕηκε.
δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο,
οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο, καὶ κύνας ἀργούς.
αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἀφιεὶς,
βάλλ' αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί,
ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο.
τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορὴνδε καλέσσατο λαὸν ἀχιλλεύς.
τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος ἥρη.
κήδετο γὰρ δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο.
οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,

τοῖσι

τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς ἀχιλλεύς.
ἀτρείδη, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὀΐω
ἂψ ἀπονοστήσειν, εἴκεν θάνατόν γε φύγοιμεν,
εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ, καὶ λοιμὸς ἀχαιούς.
ἀλλ' ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν, ἢ ἱερῆα,
ἢ καὶ ὀνειροπόλον· καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν.
ὅς κ' εἴποι ὅτι τόσσον ἐχώσατο φοῖβος ἀπόλλων.
εἴτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, εἴθ' ἑκατόμβης
αἴ κέν πως ἀρνῶν κνίσσης αἰγῶν τε τελείων
βούλεται ἀντιάσας, ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι.
ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα,
καὶ νήεσσ' ἡγήσατ' ἀχαιῶν ἴλιον εἴσω,
ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε φοῖβος ἀπόλλων,
ὅσφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν.
Ω ἀχιλεῦ, κέλεαί με διῒ φίλε μυθήσασθαι
μῆνιν ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος.
τοι γὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο καί μοι ὄμοσσον,
ἦ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν, καὶ χερσὶν ἀρήξειν.
ἦ γὰρ ὀίομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
ἀργείων κρατέει, καί οἱ πείθονται ἀχαιοί.
" Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ
" εἴπερ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
" ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον ὄφρα τελέσσῃ
" ἐν στήθεσσιν ἑοῖσι, σὺ δὲ φράσαι εἴ με σαώσεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς ἀχιλλεύς,
θαρσήσας μάλα εἰπὲ θεοπρόπιον ὅ, τι οἶσθα.
οὐ μὰ γὰρ ἀπόλλωνα διῒ φίλον, ᾧ τε σὺ Κάλχαν
εὐχόμενος δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
οὔτις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο,

Σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει,
συμπάντων δαναῶν, οὐδ' ἢν ἀγαμέμνονα εἴπῃς,
ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος ἐνὶ στρατῷ εὔχεται εἶναι.
καὶ τότε δὴ θάρσησε, καὶ ηὔδα μάντις ἀμύμων.
οὔτ' ἄρ ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, οὔθ' ἑκατόμβης,
ἀλλ' ἕνεκ' ἀρητῆρος ὃν ἠτίμησ' ἀγαμέμνων
οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα, καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα,
τοὔνεκ' ἄρ ἄλγε' ἔδωκεν ἑκηβόλος, ἠδ' ἔτι δώσει.
οὐδ' ὅγε πρὶν λοιμοῖο βαρείας χεῖρας ἀφέξει,
πρίν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην
ἀπριάτην, ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἑκατόμβην
ἐς χρύσην. τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν.
ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ ἕζετο. τοῖσι δ' ἀνέστη
ἥρως ἀτρείδης εὐρυκρείων ἀγαμέμνων
ἀχνύμενος. μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφὶ μέλαιναι
πίμπλαντ', ὄσσε δ' οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην.
κάλχαντα πρώτιστα κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε.
Μάντι κακῶν οὐ πώποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας.
αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι.
ἐσθλὸν δ' οὐδέ τι πω εἶπας ἔπος, οὐδ' ἐτέλεσσας.
καὶ νῦν ἐν δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις,
ὡς δὴ τοῦδ' ἕνεκά σφιν ἑκηβόλος ἄλγεα τεύχει.
οὕνεκ' ἐγὼ κούρης χρυσηΐδος ἀγλά' ἄποινα
οὐκ ἔθελον δέξασθαι. ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
οἴκοι ἔχειν. καὶ γάρ ῥα κλυταιμνήστρης προβέβουλα
κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὔ ἑθέν ἐστι χερείων
οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτε τι ἔργα.
ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τόγ' ἄμεινον
βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι.
αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἑτοιμάσατ', ὄφρα μὴ οἶος
ἀργείων ἀγέραστος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε.

λεύσσετε

λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος ἀχιλλεύς.
ἀτρείδη κύδιστε φιλοκτεανώτατε πάντων,
πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι ἀχαιοί;
οὐδέ τί πω ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά,
ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται.
λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῷ πρόες. αὐτὰρ ἀχαιοί,
τριπλῇ τετραπλῇ τ' ἀποτίσομεν, αἴκε ποθι Ζεὺς
δῷσι πόλιν τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων ἀγαμέμνων,
μὴ δ' οὕτως ἀγαθός περ ἐὼν θεοείκελ' ἀχιλλεῦ,
κλέπτε νόῳ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι, οὐδέ με πείσεις.
ἦ ἐθέλεις ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὔτως
ἧσθαι δευόμενον, κέλεαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι,
ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι ἀχαιοί
ἄρσαντες κατὰ θυμὸν ὅπως ἀντάξιον ἔσται.
εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
ἢ τεὸν, ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ ὀδυσῆος
ἄξω ἑλών· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἵκωμαι,
ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις.
νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν,
ἐς δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἑκατόμβην
θείομεν ἂν δ' αὐτὴν χρυσηΐδα καλλιπάρῃον
βήσομεν. εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω.
ἢ Αἴας, ἢ ἰδομενεύς, ἢ δῖος ὀδυσεύς.
ἠὲ σὺ πηλείδη πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
ὄφρ' ἡμῖν ἑκάεργον ἱλάσεαι ἱερὰ ῥέξας. (λεύς.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς ἀχιλ-
ὤ μοι ἀναιδείην ἐπιειμένε, κερδαλεόφρον,
πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται ἀχαιῶν,

ἢ ὁδὸν

ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι, ἢ ἀνδράσιν ἶφι μάχεσθαι;
οὐ γὰρ ἐγὼ τρώων ἕνεκ' ἤλυθον αἰχμητάων
δεῦρο μαχησόμενος· ἐπεὶ οὔτι μοι αἴτιοι εἰσίν.
οὐ γάρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, οὐδὲ μὲν ἵππους.
οὐδέ ποτ' ἐν φθίῃ ἐριβώλακι βωτιανείρῃ
καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπειὴ μάλα πολλὰ μεταξὺ
οὔρεά τε σκιόεντα θάλασσά τε ἠχήεσσα.
ἀλλὰ σοὶ ὦ μέγ' ἀναιδὲς ἅμ' ἑσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρῃς
τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε κυνῶπα
πρὸς τρώων· τῶν οὔτι μετατρέπῃ, οὐδ' ἀλεγίζεις.
καὶ δή μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς·
ᾧ ἔπι πόλλ' ἐμόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες ἀχαιῶν.
οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' ἀχαιοὶ
τρώων ἐκπέρσωσ' εὖ ναιόμενον πτολίεθρον.
ἀλλὰ μὲν τὸ πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο,
χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ' ἀτὰρ ἤν ποτε δασμὸς ἵκηται
σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας ἐπὴν κεκάμω πολεμίζων·
νῦν δ' εἶμι φθίηνδ' ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
οἴκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ' ὀΐω
ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν, ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν ἀγαμέμνων.
φεῦγε μάλ', εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται· οὐδέ σ' ἔγωγε
λίσσομαι εἵνεκ' ἐμεῖο μένειν· πάρ' ἐμοίγε καὶ ἄλλοι,
οἵ κέ με τιμήσουσι· μάλιστα δὲ μητίετα ζεύς.
ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ διοτρεφέων βασιλήων.
αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε μάχαι τε.
εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τόγ' ἔδωκεν.
οἴκαδ' ἰὼν σὺν νηυσί τε σῇς, καὶ σοῖς ἑτάροισι,
μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε, σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος. ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε,

ὥς ἔμ'

ὥς ἔμ' ἀφαιρεῖται χρυσηΐδα φοῖβος ἀπόλλων.
τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ, καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι
πέμψω. ἐγὼ δέ κ' ἄγω βρισηΐδα καλλιπάρῃον
αὐτὸς ἰὼν κλισίην δὲ τὸ σὸν γέρας, ὄφρ' εὖ εἰδῇς
ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν στυγέῃ δὲ καὶ ἄλλος
ἶσον ἐμοί φάσθαι, καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην.
ὣς φάτο. πηλείωνι δ' ἄχος γένετο. ἐν δέ οἱ ἦτορ
στήθεσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.
ἢ ὅγε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ·
τοὺς μὲν ἀναστήσειεν. ὁ δ' ἀτρείδην ἐναρίζοι,
ἠὲ χόλον παύσειεν, ἐρητύσειέ τε θυμόν.
ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἕλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ' ἀθήνη
οὐρανόθεν, πρὸ γὰρ ἧκε θεὰ λευκώλενος ἥρη,
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.
στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε πηλείωνα
οἴῳ φαινομένη. τῶν δ' ἄλλων οὔ τις ὁρᾶτο.
θάμβησεν δ' ἀχιλλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ' αὐτίκα δ'
παλλάδ' ἀθηναίην, δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν, (ἔγνω
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
τίπτ' αὖτ' αἰγιόχοιο διὸς τέκος εἰλήλουθας.
ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃ ἀγαμέμνονος ἀτρείδαο;
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω. τὸ δὲ, καὶ τετελέσθαι ὀΐω
ᾗς ὑπεροπλίῃσι τάχ' ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη.
ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἴ κε πίθηαι,
οὐρανόθεν. πρὸ δέ μ' ἧκε θεὰ λευκώλενος ἥρη,
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε, κηδομένη τε.
ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἕλκεο χειρί.
ἀλλ' ἤτοι ἔπεσιν μὲν ὀνείδισον ὡς ἔσεταί περ.
ὧδε γὰρ ἐξερέω. τὸ, καὶ τετελεσμένον ἔσται,

Q καὶ

καί ποτέ τοι τρὶς τόσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα
ὕβριος εἵνεκα τῆς δὲ, σὺ δ' ἴσχεο πείθεο δ' ὑμῖν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς ἀχιλλεύς.
χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε θεὰ ἔπος εἰρύσσασθαι
καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον. ὣς γὰρ ἄμεινον.
,, ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ.
ἦ. καὶ ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε χεῖρα βαρεῖαν.
ἂψ δ' ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα ξίφος. οὐδ' ἀπίθησε
μύθῳ ἀθηναίης. ἡ δ' οὔλυμπόν δε βεβήκει,
δώματ' ἐς αἰγιόχοιο διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.
πηλείδης δ' ἐξαῦτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
ἀτρείδην προσέειπε, καὶ οὔπω λῆγε χόλοιο.
οἰνοβαρές. κυνὸς ὄμματ' ἔχων κραδίην δ' ἐλάφοιο,
οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι,
οὔτε λόχον δ' ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν ἀχαιῶν
τέτληκας θυμῷ. τὸ δέ τοι, κὴρ εἴδεται εἶναι.
ἦ πολὺ λώϊόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν ἀχαιῶν
δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἴπῃ.
δημοβόρος βασιλεὺς ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις.
ἦ γὰρ ἂν ἀτρείδη νῦν, ὕστατα λωβήσαιο.
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι.
ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους
φύσει, ἐπειδὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
οὐδ' ἀναθηλήσει. περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε
φύλλα τε καὶ φλοιόν, νῦν αὖτέ μιν υἷες ἀχαιῶν
ἐν παλάμης φορέουσι δικασπόλοι, οἵ τε θέμιστας
πρὸς Διὸς εἰρύαται. ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος.
ἦ ποτ' ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας ἀχαιῶν
ξύμπαντας. τοῖς δ' οὔτι δυνήσεαι ἀχνύμενός περ,
χραισμεῖν. εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
θνήσκοντες πίπτωσι. σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις

χωόμενος

χωόμενος ὅτ' ἄριστον ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.
Ὣς φάτο πηλείδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ
χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον, ἕζετο δ' αὐτός.
ἀτρείδης δ' ἑτέρωθεν ἐμήνιε. τοῖσι δὲ Νέστωρ
ἡδυεπὴς ἀνόρουσε λιγὺς πυλίων ἀγορητής.
τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
τῷ δ' ἤδη δύω μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
ἐφθίαθ' οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
ἐν πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν.
ὅσφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν.
ὦ πόποι, ἦ μέγα πένθος ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει.
ἦ κεν γηθήσαι πρίαμος πριάμοιό τε παῖδες
ἄλλοι τε τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ.
εἰ σφῶϊν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιϊν.
οἳ περὶ μὲν βουλῇ δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ μάχεσθαι.
ἀλλὰ πίθεσθ'. ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.
ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν
ἀνδράσιν ὡμίλησα καὶ οὔποτέ μ' οἵγ' ἀθέριζον.
οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,
οἷον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε ποιμένα λαῶν,
Καινέα τ' ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θησέα τ' αἰγείδην ἐπιείκελον ἀθανάτοισι.
κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν.
κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο,
φηρσὶν ὀρεσκῴοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσσαν.
καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ πύλου ἐλθὼν
τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης, καλέσαντο γὰρ αὐτοί.
καὶ μαχόμην κατ' ἐμαυτὸν ἐγὼ κείνοισι δ' ἂν οὔτις
τῶν οἳ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι μαχέοιτο.
καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιον πείθοντό τε μύθῳ.
ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.

μήτε σὺ τόνδ' ἀγαθός περ ἐὼν ἀποαίρεο κούρην,
ἀλλ' ἔα ὥς οἱ πρῶτα δόσαν γέρας υἷες ἀχαιῶν,
μήτε σὺ πηλείδη ἤθελ' ἐριζέμεναι βασιλῆϊ
ἀντιβίην, ἐπεὶ οὔποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
σκηπτοῦχος βασιλεύς, ᾧ τε ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.
εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ,
ἀλλ' ὅγε φέρτερός ἐστιν ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
ἀτρείδη σὺ δὲ παῦε τεὸν μένος. αὐτὰρ ἔγωγε
λίσσομ' ἀχιλλῆϊ μεθέμεν χόλον, ὃς μέγα πᾶσιν
ἕρκος ἀχαιοῖσι πέλεται πολέμοιο κακοῖο.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων ἀγαμέμνων.
ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα γέρον κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων.
πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἅτιν' οὐ πείσεσθαι ὀΐω.
εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
τοὔνεκά οἱ προθέουσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι.
Τὸν δ' ἄρ ὑποβλήδην ἠμείβετο δῖος ἀχιλλεύς.
ἦ γάρ κεν δειλός τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην,
εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείξομαι ὅττι κεν εἴποις.
ἄλλοισιν δὲ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἔμοιγε
σήμαιν'. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι σοὶ πείσεσθαι ὀΐω.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.
χερσὶ μὲν οὔτι ἔγωγε μαχήσομαι εἵνεκα κούρης
οὔτε σοί, οὔτε τῳ ἄλλῳ, ἐπεί μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες.
τῶν δ' ἄλλων ἅ μοι ἐστὶ θοῇ παρὰ νηῒ μελαίνῃ,
τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν ἀέκοντος ἐμεῖο.
εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι ἵνα γνώωσι καὶ οἵδε.
αἶψά τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί.
Ὣς τώ γ' ἀντιβίοισι μαχεσσαμένω ἐπέεσσιν
ἀνστήτην. λῦσαν δ' ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν ἀχαιῶν.

πηλείδης

πηλεΐδης μὲν ἐπὶ κλισίας καὶ νῆας ἐΐσας
ἤϊε σύν τε μενοιτιάδῃ, καὶ οἷς ἑτάροισιν.
ἀτρεΐδης δ' ἄρα νῆα θοὴν ἅλαδε προέρυσσεν.
ἐς δ' ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν, ἐς δ' ἑκατόμβην
βῆσε θεῷ. ἀνὰ δὲ χρυσηΐδα καλλιπάρῃον
εἷσεν ἄγων. ἐν δ' ἀρχὸς ἔβη πολύμητις ὀδυσσεύς.
οἱ μὲν ἔπειτ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,
λαοὺς δ' ἀτρεΐδης ἀπολυμαίνεσθαι ἄνωγεν.
οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἅλα λύματ' ἔβαλον.
ἔρδον δ' ἀπόλλωνι τεληέσσας ἑκατόμβας,
ταύρων ἠδ' αἰγῶν παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο.
κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ.
ὣς οἱ μὲν τὰ πένοντο κατὰ στρατόν. οὐδ' ἀγαμέμνων
λῆγ' ἔριδος τὴν πρῶτον ἐπηπείλησ' ἀχιλῆϊ,
ἀλλ' ὅγε ταλθύβιόν τε καὶ εὐρυβάτην προσέειπε.
τώ οἱ ἔσαν κήρυκε καὶ ὀτρηρὼ θεράποντε
ἔρχεσθον κλισίην πηληϊάδεω ἀχιλῆος.
χειρὸς ἑλόντ' ἀγέμεν βρισηΐδα καλλιπάρῃον.
εἰ δέ κε μὴ δώῃσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι. τό οἱ καὶ ῥίγιον ἔσται.
Ως εἰπὼν προΐει κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
τὼ δ' ἀέκοντε βάτην παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο.
μυρμιδόνων δ' ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην.
τὸν δ' εὗρον παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
ἥμενον. οὐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν ἀχιλλεύς.
τὼ μὲν ταρβήσαντε, καὶ αἰδομένω βασιλῆα,
στήτην, οὐδέ τι μιν προσεφώνεον, οὐδ' ἐρέοντο.
αὐτὰρ ὃ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσί, φώνησέν τε.
Χαίρετε κήρυκες Διὸς ἄγγελοι, ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν.
ἆσσον ἴτ', οὔτι μοι ὔμμες ἐπαίτιοι, ἀλλ' ἀγαμέμνων.
ὃς σφῶϊ προΐει βρισηΐδος εἵνεκα κούρης.

ἀλλ᾽ ἄγε διογενὲς Πατρόκλεις ἔξαγε κούρην,
καί σφωϊν δὸς ἄγειν, τὼ δ᾽ αὐτὼ μάρτυροι ἔστων,
πρός τε θεῶν μακάρων, πρός τε θνητῶν ἀνθρώπων,
καὶ πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηνέος, εἴποτε δ᾽ αὖτε
χρειὼ ἐμεῖο γένηται ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι
τοῖς ἄλλοις. ἦ γὰρ ὅγ᾽ ὀλοιῇσι φρεσὶ θύει,
οὐδέ τι οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω,
ὅππως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχέοιντο ἀχαιοί.
Ὣς φάτο. Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ᾽ ἑταίρῳ.
ἐκ δ᾽ ἄγαγε κλισίης βρισηΐδα καλλιπάρῃον,
δῶκε δ᾽ ἄγειν. τὼ δ᾽ αὖτις ἴτην παρὰ νῆας ἀχαιῶν.
ἡ δ᾽ ἀέκουσ᾽ ἅμα τοῖσι γυνὴ κίεν. αὐτὰρ ἀχιλλεὺς
δακρύσας ἑτάρων ἄφαρ ἕζετο νόσφι λιασθεὶς,
θῖν᾽ ἐφ᾽ ἁλὸς πολιῆς ὁρόων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο χεῖρας ὀρεγνὺς.
μῆτερ. ἐπεί μ᾽ ἔτεκές γε μινυνθάδιόν περ ἐόντα,
τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι
ζεὺς ὑψιβρεμέτης. νῦν δ᾽ οὐδέ με τυτθὸν ἔτισεν.
ἦ γάρ μ᾽ ἀτρεΐδης εὐρυκρείων ἀγαμέμνων
ἠτίμησεν. ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας.
Ὣς φάτο δακρυχέων. τοῦ δ᾽ ἔκλυε πότνια μήτηρ
ἡμένη ἐν βένθεσιν ἁλὸς παρὰ πατρὶ γέροντι.
καρπαλίμως δ᾽ ἀνέδυ πολιῆς ἁλὸς, ἠΰτ᾽ ὀμίχλη.
καί ῥα πάροιθ᾽ αὐτοῖο καθέζετο δακρυχέοντος.
χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽, ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε.
τέκνον, τί κλαίεις, τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;
ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἄμφω.
Τὴν δὲ βαρυστενάχων προσέφη πόδας ὠκὺς ἀχιλλεύς.
οἶσθα. τί ἤ τοι ταῦτ᾽ εἰδυίῃ πάντ᾽ ἀγορεύω;
ᾠχόμεθ᾽ ἐς θήβην ἱερὴν πόλιν ἠετίωνος.
τὴν δὲ διεπράθομέν τε, καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα.

καὶ

καὶ τὰ μὲν, εὖ δάσσαντο μετὰ σφίσιν υἷες ἀχαιῶν.
ἐκ δ' ἕλον ἀτρείδῃ χρυσηΐδα καλλιπάρῃον.
χρύσης δ' αὖθ' ἱερεὺς ἑκατηβόλου ἀπόλλωνος,
ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
λυσόμενός τε θύγατρα, φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα.
στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου ἀπόλλωνος
χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ ἐλίσσετο πάντας ἀχαιούς.
ἀτρείδα δὲ μάλιστα δύω κοσμήτορε λαῶν.
ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν ἀχαιοὶ,
αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα.
ἀλλ' οὐκ ἀτρείδῃ ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ,
ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
χωόμενος δ' ὁ γέρων, πάλιν ᾤχετο. τοῖο δ' ἀπόλλων
εὐξαμένου ἤκουσεν, ἐπεὶ μάλα οἱ φίλος ἦεν.
ἧκε δ' ἐπ' ἀργείοισι κακὸν βέλος. οἱ δέ νυ λαοὶ
θνῆσκον ἐπασσύτεροι. τὰ δ' ἐπῴχετο κῆλα θεοῖο
πάντῃ ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ἀχαιῶν. ἄμμι δὲ μάντις
εὖ εἰδὼς ἀγόρευε θεοπροπίας ἑκάτοιο.
αὐτίκ' ἐγὼ πρῶτος κελόμην θεὸν ἱλάσκεσθαι.
ἀτρείωνα δ' ἔπειτα χόλος λάβεν. αἶψα δ' ἀναστὰς,
ἠπείλησεν μῦθον, ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστί.
τὴν μὲν, γὰρ σὺν νηῒ θοῇ ἑλίκωπες ἀχαιοὶ
ἐς χρύσην πέμπουσιν, ἄγουσι δὲ δῶρα ἄνακτι.
τὴν δὲ, νέον κλισίηθεν ἔβαν κήρυκες ἄγοντες
κούρην βρισῆος. τήν μοι δόσαν υἷες ἀχαιῶν.
ἀλλὰ σὺ εἰ δύνασαί γε, περίσχεο παιδὸς ἑοῖο.
ἐλθοῦσ' οὔλυμπόνδε, Δία λίσαι, εἴ ποτε δή τι
ἢ ἔπει ὤνησας κραδίην Διὸς, ἠὲ καὶ ἔργῳ.
πολλάκι γάρ σεο πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἄκουσα
εὐχομένης. ὅτ' ἔφησθα κελαινεφέϊ κρονίωνι
οἴη ἐν ἀθανάτοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι,

ὁππότε.

ὁππότε μιν ξυνδῆσαι ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι,
ἥρη τ', ἠδὲ Ποσειδάων, καὶ παλλὰς ἀθήνη.
ἀλλὰ σὺ τόνγ' ἐλθοῦσα θεὰ, ὑπελύσαο δεσμῶν,
ὦχ' ἑκατόγχειρον καλέσασ' ἐς μακρὸν ὄλυμπον,
ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοί, ἄνδρες δέ τε πάντες
Αἰγαίων'. ὁ γὰρ αὖτε βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.
ὅς ῥα παρὰ κρονίωνι καθέζετο κύδεϊ γαίων.
τὸν, καὶ ὑπέδδεισαν μάκαρες θεοί, οὐδέ τ' ἔδησαν.
τῶν νῦν μιν μνήσασα, παρέζεο, καὶ λάβε γούνων.
αἴκεν πως ἐθέλησιν ἐπὶ τρώεσσιν ἀρῆξαι.
τοὺς δὲ, κατὰ πρύμνας τε καὶ ἀμφ' ἅλα ἔλσαι ἀχαιοὺς
κτεινομένους. ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος,
γνῷ δὲ καὶ ἀτρείδης εὐρυκρείων ἀγαμέμνων
ἣν ἄτην. ὅτ' ἄριστον ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισεν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Θέτις κατὰ δάκρυ χέουσα,
ὤ μοι τέκνον ἐμόν. τί νύ σ' ἔτρεφον αἰνὰ τεκοῦσα;
αἴθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος, καὶ ἀπήμων
ἦσθαι. ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ οὔτι μάλα δήν,
νῦν δ' ἅμα τ' ὠκύμορος, καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων
ἔπλεο. τῷ σε κακῇ αἴσῃ τέκον ἐν μεγάροισιν.
τοῦτο δέ τοι ἐρέουσα ἔπος Διῒ τερπικεραύνῳ
εἶμ' αὐτὴ πρὸς ὄλυμπον ἀγάννιφον, αἴκε πίθηται.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισιν,
μήνι' ἀχαιοῖσιν. πολέμου δ' ἀποπαύεο πάμπαν.
Ζεὺς γὰρ ἐπ' ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας αἰθιοπῆας
χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα. θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἕποντο.
δωδεκάτῃ δέ τοι αὖθις ἐλεύσεται οὔλυμπόνδε.
καὶ τότ' ἔπειτά τοι εἶμι Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,
καί μιν γουνάσομαι. καί μιν πείσεσθαι ὀΐω.
Ὣς ἄρα φωνήσασ', ἀπεβήσατο. τὸν δ' ἔλιπ' αὐτοῦ
χωόμενον κατὰ θυμὸν ἐϋζώνοιο γυναικός.

τὴν

τήν, ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων. αὐτὰρ ὀδυσσεὺς,
ἐς χρύσην ἵκανεν ἄγων ἱερὴν ἑκατόμβην.
οἱ δ' ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο,
ἱστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ' ἐν νηὶ μελαίνῃ.
ἱστὸν δ' ἱστοδόκῃ πέλασαν προτόνοισιν ὑφέντες,
καρπαλίμως, τὴν δ' εἰς ὅρμον προέρυσσαν ἐρετμοῖς.
ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον. κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν.
ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἐκ δ' ἑκατόμβην βῆσαν ἑκηβόλῳ ἀπόλλωνι.
ἐκ δὲ χρυσηὶς νηὸς βῆ ποντοπόροιο.
τὴν μὲν, ἔπειτ' ἐπὶ βωμὸν ἄγων πολύμητις ὀδυσσεὺς,
πατρὶ φίλῳ ἐν χερσὶ τίθει. καί μιν προσέειπεν.
Ω Χρύση, πρό μ' ἔπεμψεν ἄναξ ἀνδρῶν ἀγαμέμνων,
παῖδά τέ σοι ἀγέμεν. φοίβῳ θ' ἱερὴν ἑκατόμβην
ῥέξαι ὑπὲρ δαναῶν, ὄφρ' ἱλασόμεσθ' ἄνακτα,
ὃς νῦν ἀργείοισι πολύστονα κήδε' ἐφῆκεν.
Ως εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει. ὁ δ' ἐδέξατο χαίρων
παῖδα φίλην, τοὶ δ' ὦκα θεῷ κλειτὴν ἑκατόμβην,
ἑξείης ἔστησαν ἐΰδμητον περὶ βωμόν.
χερνίψαντο δ' ἔπειτα, καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
τοῖσιν δὲ Χρύσης μεγάλ' εὔχετο χεῖρας ἀνασχών.
Κλῦθί μευ ἀργυρότοξ', ὃς χρύσην ἀμφιβέβηκας,
κίλλαντε ζαθέην, τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις.
ἤδη μέν ποτ' ἐμεῦ πάρος ἔκλυες εὐξαμένοιο,
τίμησας μὲν ἐμὲ. μέγα δ' ἴψαο λαὸν ἀχαιῶν.
ἠδ' ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ' ἐπικρήηνον ἐέλδωρ.
ἤδη νῦν δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἄμυνον.
Ως ἔφατ' εὐχόμενος. τοῦ δ' ἔκλυε φοῖβος ἀπόλλων.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
αὐέρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἔσφαξαν, καὶ ἔδειραν,
μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν,

R δίπτυχα

δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν,
καῖε δ' ἐπὶ σχίζης ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
λεῖβε. νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο.
μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν.
ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα
δαίνυντ' οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος, καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.
κοῦροι μὲν, κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
οἱ δὲ, πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο,
καλὸν ἀείδοντες παιήονα κοῦροι ἀχαιῶν,
μέλποντες ἑκάεργον. ὁ δὲ φρένα τέρπετ' ἀκούων.
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
δὴ τότε κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός.
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
καὶ τότ' ἔπειτ' ἀνάγοντο μετὰ στρατὸν εὐρὺν ἀχαιῶν.
τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος ἀπόλλων.
οἱ δ' ἱστὸν στήσαντ', ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν.
ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα
στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε νηὸς ἰούσης.
ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα. διαπρήσσουσα κέλευθα.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο κατὰ στρατὸν εὐρὺν ἀχαιῶν,
νῆα μὲν οἵγε μέλαιναν ἀπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν.
ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθου, ὑπὸ δ' ἕρματα μακρὰ τάνυσσαν.
αὐτοὶ δ' ἐσκίδναντο κατὰ κλισίας τε νέας τε.
Αὐτὰρ ὁ, μήνιε νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι,
διογενὴς Πηλέος υἱὸς πόδας ὠκὺς ἀχιλλεύς.
οὔτέποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν,
οὔτέποτ' ἐς πόλεμόν, γ' ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ,

αὖθι

αὖθι μένων. ποθέεσκε δ' ἀϋτήν τε, πτόλεμόν τε.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκ τοῖο δυωδεκάτη γένετ' ἠώς,
καὶ τότε δὴ πρὸς ὄλυμπον ἴσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
πάντες ἅμα. ζεὺς δ' ἦρχε. θέτις δ' οὐ λήθετ' ἐφετμέων
παιδὸς ἑοῦ, ἀλλ' ἥγ' ἀνεδύσατο κῦμα θαλάσσης.
ἠερίη δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανόν, οὔλυμπόν τε.
εὗρεν δ' εὐρύοπα κρονίδην, ἄτερ ἥμενον ἄλλων,
ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος οὐλύμποιο.
καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων
σκαιῇ. δεξιτερῇ δ' ἄρ' ὑπ' ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα,
λισσομένη προσέειπε Δία κρονίωνα ἄνακτα·
Ζεῦ πάτερ, εἴποτε δή τοι μετ' ἀθανάτοισιν ὄνησα
ἢ ἔπει, ἢ ἔργῳ, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ,
τίμησόν μοι υἱόν, ὃς ὠκυμορώτατος ἄλλων
ἔπλετ'. ἀτάρ μιν νῦν γε ἄναξ ἀνδρῶν ἀγαμέμνων
ἠτίμησεν. ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας.
ἀλλά σύ πέρ μιν τίσον ὀλύμπιε μητίετα ζεῦ
τόφρα δ' ἐπὶ τρώεσσι τίθει κράτος, ὄφρ' ἂν ἀχαιοὶ
υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν, ὀφέλλωσίν τε ἑ τιμῇ.
Ὣς φάτο. τὴν δ' οὔτι προσέφη νεφεληγερέτα ζεύς.
ἀλλ' ἀκέων δὴν ἧστο. θέτις δ' ὡς ἥψατο γούνων,
ὣς ἔχετ' ἐμπεφυῦα, καὶ εἴρετο δεύτερον αὖθις.
νημερτὲς μὲν δή μοι ὑπόσχεο, καὶ κατάνευσον,
ἢ ἀπόειπ', ἐπεὶ οὔτοι ἔπι δέος, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
ὅσσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη θεός εἰμι.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας, προσέφη νεφεληγερέτα ζεύς.
ἦ δὴ λοίγια ἔργ', ὅτ' ἐμ' ἐχθοδοπῆσαι ἐφήσεις
ἥρῃ, ὅταν μ' ἐρέθῃσιν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.
ἡ δὲ, καὶ αὔτως μ' αἰεὶ ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι
νεικεῖ. καί τε μέ φησι μάχῃ τρώεσσιν ἀρήγειν.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθις ἀπόστιχε, μή σε νοήσῃ

ἤρη· ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται ὄφρα τελέσω.
εἰ δ' ἄγε τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὄφρα πεποίθῃς.
τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
τέκμωρ, οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,
οὐδ' ἀτελεύτητον γ' ὅ,τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.
ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε κρονίων.
ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος,
κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο. μέγαν δ' ἐλέλιξεν ὄλυμπον,
τώγ' ὣς βουλεύσαντε, διέτμαγεν. ἡ μὲν, ἔπειτα
εἰς ἅλα ἆλτο βαθεῖαν ἀπ' αἰγλήεντος ὀλύμπου.
Ζεὺς δὲ ἑὸν πρὸς δῶμα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν
ἐξ ἑδέων, σφοῦ πατρὸς ἐναντίον. οὐδέ τις ἔτλη
μεῖναι ἐπερχόμενον, ἀλλ' ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες.
ὣς ὁ μὲν, ἔνθα καθέζετ' ἐπὶ θρόνου, οὐδέ μιν ἥρη
ἠγνοίησεν. ἰδοῦσ' ὅτι οἱ συμφράσσατο βουλὰς
ἀργυρόπεζα θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος,
αὐτίκα κερτομίοισι Δία κρονίωνα προσηύδα.
τίς δ' αὖ τοι δολομῆτα θεῶν συμφράσσατο βουλάς;
αἰεί τοι φίλον ἐστὶν ἐμεῦ ἀπὸ νόσφιν ἐόντα,
κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν. οὐδέ τι πώμοι
πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν ἔπος ὅ,ττι νοήσῃς.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πατὴρ ἀνδρῶν τε, θεῶν τε.
ἤρη. μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους
εἰδήσειν. χαλεποί τοι ἔσοντ' ἀλόχῳ περ ἐούσῃ.
ἀλλ' ὃν μὲν κ' ἐπιεικὲς ἀκουέμεν, οὔτις ἔπειτα
οὔτε θεῶν πρότερος τόνγ' εἴσεται, οὔτ' ἀνθρώπων.
ὃν δ' αὖ ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλοιμι νοῆσαι,
μή τι σὺ ταῦτα ἕκαστα διείρεο, μηδὲ μετάλλα.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοῶπις πότνια ἥρη.
αἰνότατε κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;
καὶ λίην σε πάρος γ' οὔτ' εἴρομαι, οὔτε μεταλλῶ.

ἀλλὰ

ἀλλὰ μάλ' εὔκηλος, τὰ φράζεαι, ἅσσ' ἐθέλησθα.
νῦν δ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα μή σε παρείπῃ
ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος.
ἠερίη γάρ σοί γε παρέζετο, καὶ λάβε γούνων.
τῇ, σ' ὀΐω κατανεῦσαι ἐτήτυμον. ὡς ἀχιλῆα
τιμήσῃς. ὀλέσῃς δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν ἀχαιῶν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος, προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς.
δαιμονίη, αἰεὶ μὲν ὀΐεαι. οὐδέ σε λήθω.
πρῆξαι δ' ἔμπης οὔτι δυνήσεαι, ἀλλ' ἀπὸ θυμοῦ
μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι. τὸ, δέ τοι καὶ ῥίγιον ἔσται.
εἰ δ' οὕτω τοῦτ' ἐστίν, ἐμοὶ μέλλει φίλον εἶναι.
ἀλλ' ἀκέουσα κάθησο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ.
μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν ὀλύμπῳ
ἆσσον ἰόνθ' ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.
Ὡς ἔφατ'. ἔδδεισεν δὲ βοῶπις πότνια ἥρη.
καί ῥ' ἀκέουσα καθῆστο, ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ.
ὤχθησαν δ' ἀνὰ δῶμα Διὸς θεοὶ οὐρανίωνες.
τοῖσιν δ' ἥφαιστος κλυτοτέχνης ἦρχ' ἀγορεύειν,
μητρὶ φίλῃ ἐπίηρα φέρων λευκωλένῳ ἥρῃ.
ἦ δὴ λοίγια ἔργα τάδ' ἔσσεται, οὐδ' ἔτ' ἀνεκτά.
εἰ δὴ σφὼ ἕνεκα θνητῶν ἐριδαίνετον ὧδε,
ἐν δὲ θεοῖσι κολῳὸν ἐλαύνετον, οὐδέ τι δαιτὸς
ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ.
μητρὶ δ' ἐγὼ παράφημι καὶ αὐτῇ περ νοεούσῃ.
πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν Διΐ, ὄφρα μὴ αὖτε
νεικείῃσι πατήρ. σὺν δ' ἡμῖν δαῖτα ταράξῃ.
εἴπερ γάρ κ' ἐθέλῃσιν ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς
ἐξ ἑδέων στυφελίξαι· ὁ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐστιν.
ἀλλὰ σὺ τόνγ' ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσι.
αὐτίκ' ἔπειθ' ἵλαος ὀλύμπιος ἔσσεται ἡμῖν.
Ὡς ἄρ' ἔφη. καὶ ἀναΐξας, δέπας ἀμφικύπελλον

μητρὶ φίλῃ ἐν χερσὶ τίθει· καί μιν προσέειπε·
τέτλαθι μῆτερ ἐμή, καὶ ἀνάσχεο κηδομένη περ,
μή σε, φίλην περ ἐοῦσαν, ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι
θεινομένην· τότε δ' οὔτι δυνήσομαι ἀχνύμενός περ
χραισμεῖν. ἀργαλέος γὰρ ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι.
ἤδη γάρ με καὶ ἄλλοτ' ἀλεξέμεναι μεμαῶτα,
ῥῖψε ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο.
πᾶν δ' ἦμαρ φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι,
κάππεσον ἐν λήμνῳ. ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν.
ἔνθά με σίντιες ἄνδρες ἄφαρ κομίσαντο πεσόντα.
Ὣς φάτο. μείδησεν δὲ θεὰ λευκώλενος ἥρη.
μειδήσασα δὲ, παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον.
αὐτὰρ ὁ τοῖς ἄλλοισι θεοῖς ἐνδέξια πᾶσιν
ᾠνοχόει, γλυκὺ νέκταρ ἀπὸ κρητῆρος ἀφύσσων.
ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
ὡς ἴδον ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
δαίνυντ', οὐδ' ἔτι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης,
οὐ μὲν φόρμιγγος περικαλλέος ἣν ἔχ' ἀπόλλων,
μουσάων θ', αἳ ἄειδον ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατέδυ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
οἱ μὲν, κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος.
ἧχι ἑκάστῳ, δῶμα περικλυτὸς ἀμφιγυήεις
ἥφαιστος ποίησ' εἰδυίῃσι πραπίδεσσι.
Ζεὺς δὲ πρὸς ὃν λέχος ἤϊ' ὀλύμπιος ἀστεροπητής,
ἔνθα πάρος κοιμᾶθ', ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι.
ἔνθα κάθευδ' ἀναβάς. παρὰ δὲ χρυσόθρονος ἥρη.

τέλος.

LIBER PRIMVS ILIADOS HOMERICAE,
Latinis uersibus redditus à Ioach. Camer.

Vrgia pernitiosa cano tristemq́ furorem
Aeacidę, longi Danais incendia luctus.
Per quæ cassa animis inferna sede receptis
Corpora diripuere canes, uarięq́ uolucres,
Sparsa solo Iliaco fortissima corpora Regum.
Sic æterna Iouis placuit sententia cordi.
Musa mihi caussas memora quo nomine primum
Quoue Deo ductor Gręcorum & diuus Achilles,
Correpti immani pugnarint prælia uoce.
Omnis ab irato defluxit Apolline pestis,
Qui mala per totos ædebat funera campos,
Replebatq́ uagis cæsorum stragis aceruis.
Vna sacerdotis contempti iniuria Chrysæ
Caussa fuit Clarij feralis numinis iræ,
Quem procul à classis sermone Atrida feroci
Increpitans, iunctisq́ minis statione fugarat.
Venerat hic celeres Danaû prece supplice naues,
Proq́ sua apportans redimenda munera nata,
Ornamenta Dei, uittas sacrasq́ coronas,
Aurea sceptra manu retinens, orabat Achiuos.
In primis geminos Atrei de sanguine fratres,
Quos erat imperium penes & ius nobile regni.
Atridæ atq́ omnes, fortissima turba, Pelasgi,
Sic uos totius diuina potentia cœli
Victores Phrygia saluos deducat ab urbe,
Atq́ det in patriam cursum uentosq́ secundos,
Natam infœlici genitori reddite Graij,
Reddite non uili natam mercede solutam.

Hic

Hic alij Argiuæ proceres atq; agmina plebis
Acclamare senem revereri, sumere dona,
Vnius Atridæ sed erat diuersa uoluntas
Ille male acceptum uatem propellit, & ultro
Accumulat dictis conuitia facta superbis.
Si te ego post inuise senex, conspexero, curua
Rostra frequentantē, seu nunc, iterūue reuersum,
Non mihi te eripiet sceptrum non infula Phœbi.
Hanc non restituam, dum seruam tarda senectus
Excipiat procul à patrijs distantibus oris
Mœnibus Argolicis, ubi plenos sedula fusos
Euoluet digitis & nostra cubilia sternet.
Ergo age te nostris citus è conspectibus aufer
Ne stet nostra tuæ damno indignatio uitæ.
Hæc ubi dicta dedit, paret trepidante sacerdos
Mente, premēs tacito dirum sub pectore uulnus.
At simul hostiles resonante in littore turmas
Tutus ut euasit, sublata sydera uoce
Complens, Latona genitum in sua nota uocauit.
Arcitenens, Chrysæ dominus, Cillæq; beatæ,
Sminthie, qui Tenedū dextra moderare potente,
Grata sacram templi uenerandi uictima nostris
Cæsa tuas manibus terram si planxit ad aras,
Extaq; subiectis arserunt pinguia flammis
Caprarumq; boumq;, has exaudire querelas
Phœbe meas propera, ac in Achaica corpora miſ
Humida nostra tuis ulciscere lumina telis. (sis
Sic ait insistens precibus, quas Phœbus ab alto
Mentibus exosis Danaos suscepit Olympo.
Ergo abijt uasti summo de uertice cœli
Suspēsusq; arcus humeros habilemq; pharetram,
Quam

Quam concussæ intra strepitum fecere sagittæ.
Ipse uelut tenebræ ac obscuræ nubila noctis
Castra, locum, ingrediēs aduersus cœpit Achiua.
Inde in confertos detorsit spicula Graios,
Consequitur stridens argentea spicula clangor.
Principio iumenta cadunt & magna canum uis,
Tabida mox ipsos homines inuadit arundo.
Et iam crebra rogis illata cadauera flamma
Pascebat, longe splendebant ignibus arua.
Castra nouem Phœbi fuerant infesta diebus
Insidijs, Decimo Iunonis cogit Achilles
Conuentū monitu, Graium cui damna dolebāt,
Cum perimi immeritos indigna morte uideret,
Ergo pelidę iuueni subiecit ut illis
Concilium Danaum uellet de rebus habere.
Illi ubi multiplici iam conuenere caterua,
Surgit ad hos plantis inuictis fultus Achilles,
Atq; ait: Atride nunc spes sublapsa refertur
Nostra retro tantum non capta pellimur urbe.
Atq; utinam pateat nobis uia, sitq; reuerti
Quantumuis uel inerte fuga de morte potestas.
En simul atterimur bello, morboq; perimus.
Quin igitur consultum aliquem iuuat ire Deorū
Clarum relligione uirum, quin carmina Vatum
Discimus, aut tacita uolitant quæ somnia nocte?
Nanq; ea dispergit densis Saturnius umbris,
Si qua nos certi tandem fiamus ab arte,
Quæ sit Apollinei non cognita causa furoris,
An damnet uotis, anne irrita sacra reposcat,
Aut sactis tenero ue agno, integra ue capella,
Hoc si forte malum placatus munere sedet.

Dixit & assedit. Cunctisq; silentibus, infit
Calchas Thestorides uatum celeberrimus unus
Qui fuit in Danais, qui iam præsentia posset
Explicuisse, futura sua prædicere uoce,
Et quæ præteriere modis dissoluere miris.
Huic quondã auguriumq; & præscia pectora rerũ
Artes Phœbe tuas dederas. hunc nauibus omnes
Vnanimes statuere ducem Simoentis ad urbem.
Qui tunc communis fatur cupido ore salutis.
Aeacide superum regi dilecte Tonanti,
Suades ut longe iaculantis Numinis iras
Pandamus, tibi nos morem gessisse iuuabit.
Ergo tuis animis hæc accipe dicta, mihiq;
Iuratus uerbisq; manuq; auertito pestem.
Nãq; aliquis nostro exardescet carmine princeps,
Sat scio; qui cunctos iussis domat unus Achiuos,
Estq; humili metuenda uiro iracundia Regis.
Qui si forte nigram premat intra uiscera bilem,
Nec mox optatę uindictę copia detur,
Aspera tantisper lęso fouet ulcera corde
Supplicium donec quæsitum occasio monstret.
Quare age dic quid me iubeas sperare salutis.
Huic confirmanti Pelides talia contra
Voce refert. Vates aude & responsa Deorum
Intrepidus, quæcunq; tenes, expone Pelasgis.
Per tibi Latoidę præsentia numina iuro,
Donec ego ualido terram pede uiuus obibo,
Nemo tibi Danaos uim cunctos afferet inter,
Non ipse Argolici cui cessit gloria regni.
Atq; ita seposito cœpit formidine Calchas
Non damnat uotis, non irrita sacra reposcit

Phœbus. ab Atrida ſpretus mouet iſta ſacerdos,
Filia cui non eſt precio dimiſſa repenſo.
Hæc fuit, hæc fiet multorum cauſa malorum.
Peſtifero Diuus neq; ſpargere deſinet arcu
Tela prius, quàm nata patri reddatur inempta,
Chryſeasq; boues centum mactentur ad aras.
Poſſe ita fœlicem uideat promittere Phœbum.
Hæc ubi fatus erat, reliquis aſſedit Achiuis,
Cum ferus in medios oculis ſpirantibus ignem
Proſilit Atrides, uultuq; animoq; minaci,
Nec magis inſano capitur uiolentia corde.
Ac primum Vatem maledictis impetit ardens.
Quando unquam, ſcelerum uates pleniſſime, uerum
Exijt ore tuo? quis me dum lędere tentas
Abſtinuiſſe ſoles, quæ non hoſtilia faris?
At tua lingua bonum nunquam, non dextra peregit.
Et nunc falſa etiam Danais oracula iactas
Quod pro detenta Chryſeide Graia puella
Agmina lætifera configat arundine Phœbus.
Quæ ſibi me ſolido tantum deuinxit amore
Vt iam Tyndaridos langueſcant coniugis ignes:
Nam quid ego referam raras in uirgine dotes,
Ingenium, artificesq; manus, formamq; genusq;.
Nulla Clytemneſtram melior fortuna ſecuta eſt.
Quamuis hác teneris mihi ſors cóiunxerit annis.
Quamuis prima toro intulerit ueſtigia noſtro.
Omnia ſed mitto, quando utilitate iubemur
Mittere, non nobis eſt cernere funera Graij
Veſtra uoluptati. Cur uos ego uiuere nolim?
Hac tamen hæc cupido reddetur lege parenti
Ne, dictu infandum, ſoli uos inter honoris

S 2 Expertes

Expertes, penes est quos rerum summa, ferantur.
Quare agite & regi quæ detis dona parate.
Viribus hunc præstans contra est affatus Achilles
Maxime rex Danaum quę nunc te Atrida sinistrę
Vexat auariciæ species, quę munera censes
Magnanimos reparata tibi dare posse Pelasgos?
An retinent plenas æraria publica cistas?
Nunquid in æquales diuisas omnia partes
Miles habet quæ de Phrygijs spolia urbibus ęgit?
Nec fas est prædę repetitas ducere sortes.
Quod dabit obsessa si Iuppiter urbe potiri,
Hanc concede Deo, referetur terq; quaterq;
Gratia, nec meritorum obliuiscemur Achiui.
Aeacidę his dictis Atrides talia reddit.
Falleris ò diuum soboles pulcherrime Achilles
Si me uestra putas fraudum commenta latere.
Scilicet oblectent ut te tua munera, nostræ
Sint inhonoratę partes? Hanc reddere suades,
Reddetur, Sed enim, ne sis ignarus Achille.
Quanq; Marte uales, si nō animo usq; reuoluent
Quæ mihi pro erepta ueniant Chryseide dona,
Magnanimi Argiui, seu tu, seu Maximus Aiax,
Seu Laertiades spoliati forte gemetis:
Quicquid erit post uiderimus; Nūc istud agamus.
Spumigero nauem properemus mergere Ponto
Remigium aptantes, pecudesq; imponere sacras,
Formosamq; suo Chryseida mittere patri.
Atq; his dux aliquis rebus princepsq; legatur
Aut Aiax aut Idomeneus aut diuus Vlysses,
Aut tu, præcipuo natus Pelida furore,
Ille sagittiferi sacris de more peractis,

Exitiale malum propulset Apollinis iræ.
Tum sic torua tuens est ore locutus Achilles.
Heu mihi lucro inhians, profligatiꝗ pudoris,
Quis Danaũ promptis animis tua iussa capessat?
Seu sit in hostiles legio ducenda cohortes,
Seu sit opus factáue uia, castrisúe locatis.
Non ego Dardanios ulturus Marte colonos
Aegeum, innocuos, enaui scilicet æquor,
Nã neq; abegerũt mihi equorũ armẽta boumue,
Nec sola frugiferæ uastarunt pinguia Phthiæ
Quando inter freta lata iacent, montesq; iugosi,
Sed tua, sed fratrisq; tui lacrymabile nobis
Gratia suasit iter, nostroq; afferta labore
Gloria uestra, canis, quos tu nunc putide spernis.
Et mihi ampturum te tradita dona minaris
Pro quîs multa tuli, quasi nõ tibi plurima semper
Obueniant, quoties Troianas uincimus urbes.
Nam pars luctifici nostrarum maxima belli
Est manuum, partæ pars est tua maxima prædæ.
Ipse fatigatus pugna, quæ munera dantur,
Consulo pauca boni, quare hoc nũc accipe dictũ.
Quando ita contemptus tibi sum, cũ classe reuerti
Est animus, Phthiæq; domus remeare paternas.
Sed nisi decipior, stabunt fastidia magno
Hæc Atrida tibi, cumq; à te priuet honore
Nominis & famæ, hæc ad te quoq; dãna redibũt.
Nec tua nostri exors opulenta potentia crescet,
Dixerat, Atrides contra cui talia fatur
I igitur, quoniam sedet hæc sententia corde
Non te ego nostra orabo moras hic nectere causa
Sunt alij digno qui me uenerentur honore

Ante geretq; mei curam Saturnius omnes.
Nam quid dissimulem cunctos inuisior inter
Vno te mihi nemo duces, quoniam tibi semper
Rixæ gliscit amor, belliq; cupidine flagras,
Nullaq; uesanam satiant fera prælia mentem,
Quod si forte aliis inuicto robore præstas.
Sic Deus, Aeacide non est tua gloria, fecit
Nunc age cum ratibusq; domũ sociisq; profectus
Myrmidonũ tua regna tene. neq; te moror, aut te
Irato moueor, simul ista minantia dicta
Accipe, uti certus Chryseida poscit Apollo,
Hanc ego naue patri propria sociisq; remittam,
Hæc ita ui pulchram rapiet Briseida dextra
Exceptam sorti nuper tibi, ne inscius erres
Quantum te nostri superet prestantia regni.
Neue alius fama nobis se comparet æqua.
Dixit. At Aeacidæ mens acri fixa dolore
Perfurit, accenso secum dum corde uolutat
Num faciat mucrone uiam, iuguletq; tyrannum,
An frenet potius furiati pectoris æstus. (illuc,
Dum dubitat, dum mens nunc huc nunc uoluitur
Iam simul ingentem uagina eduxerat ensem,
Cum prope sollicita Iunone excita Minerua,
Nanq; illam cura amborum studiumq; tenebat,
Astitit, & iuuenem flauo complexa capillo,
Sese uni ostendens, acies latet agminis omnes.
Obstupuit tactu Aeacides & lumina torquens
Versa retro, agnouit diuinæ Palladis ora,
Quiq; micant oculi radiantis fulminis instar.
Quam simul ac uidit celeri est ita uoce locutus.
Nata patris summi, quid ad hoc te littus adegit?
Nunquid

Nunquid ut aſpicias Agamẽnonis auſa ſuperbi?
At tibi prædico, quod non uanum auguror eſſe,
Hunc aliquando ſui perdet uecordia faſtus.
Cerula Tritonis tum ſic eſt uirgo profata.
Repreſſura tuas, ſi auſcultes, cęlitus iras
Aſſum ſollicita Iunone excita Minerua,
Nanq; illa amborum cura ſtudioq; mouetur,
Ergo age quantumuis intendas iurgia uerbis
Hunc modo da rixis finem, ne ſtringere ferrum
Suſtineas. Nam tempus erit cum quæ facit iſte
Triplicibus placare uolet conuitia donis.
Nec procul illud abeſt, ſæuum cohibeto furorem
Et tibi propitijs diuis pareto duabus.
Sic Dea, ſic pedibus uelox reſpondit Achilles.
Veſtra Deæ ſemper mihi iuſſa capeſſere fas eſt,
Iam quoq; cum rabidus furit imis mẽtibus ardor
Sic res ipſa monet. Nam numina ueſtra colentes
Cœlicolæ pariter uos exaudire ſoletis.
Sic fatus capulo niueo ſplendente metallo
Complexus magnum uagina condidit enſem.
At Dea pacato terras relliquit Achille
Lucida templa Iouis repetens ſedesq; Deorum.
Nec tenuit ſæuam flammati pectoris iram
Pelides, dictisq; malis Agamemnona contra
Agreditur, ueteris reuocans exordia litis.
Heu mihi uicte mero, uultuq; proterue canino,
Et tremulo timidi corde ignauiſſime cerui.
Quando unq; armatas acies producere campo
Auſus es, aut te principibus coniungere Graijs
Hoſtile ut poſſes includere fraudibus agmen?
An quoniam intentãt ibi certum plurima lætum,

Tutius

Tutius erepta est conuertere præmia nobis?
Si qui forte tibi quæ non placuere locutus.
Dira lues populi. At nisi inertibus imperitares,
Iam tua supremo staret petulantia fine.
Sed tibi prædico & iusiurandum insuper addam
Forte manus Danaum nos olim tota requiret,
Cum tu Priamidæ suppressos ense uidebis,
Ense colorato miserandæ sanguine turbæ,
Ipse dolens frustra cupies succurrere uictis,
Tunc tua sero malæ laniabunt pectora curæ,
Quod fuerit per te, cunctis qui præstat Achiuis,
Laude sua & decoris merito spoliatus honore,
Tunc ego non ullis precibus precióue mouebor.
Vt sceptrū hoc ramis iam pridē & frondibus orbū
Montana exectum radicitus arbore, nunq̃
Virgultis imo rursus de stirpe uirescet,
Postq̃ gnaua manus fabri de matre recidit,
Et secuit tunicas ferro crinemq̃ decorum,
Nunc proceres manibus portant insigne Pelasgi,
Qui leges & iura Iouis sub numine dicunt.
Hæc ubi dicta dedit, fuluo distincta metallo
Sigeæ infligens telluri sceptra resedit,
Eq̃ alia Atrides instaurat prælia parte.
Tum Pylius cuius mellitus ab ore fluebat
Sermo senex, superans Hybleū sermo liquorem,
Hos inter dulci medium se uoce ferebat.
Sæcula præteriti qui bina peregerat æui,
Cuiq̃ per extinctæ Neleia mœnia turbæ
Ante duplex ortus & funera duxerat ætas,
Ipse Pylo effœtus iam tertia regna tenebat,
Tunc interfari atq̃ hæc promere corde fideli.

Heu

Heu mihi qus luctus, quos fundet Achaia fletus,
Quæq; manent Priamū queq; huius gaudia natos,
Que ducet Troiana cohors leta otia mente?
Cum patefacta duum fuerit discordia Regum,
Quorum consilijs belloq; est inclyta uirtus,
Et quorum cunctos uincit laus utraq; Graios.
Ergo mihi ambo seni natu parete minores,
Et mea iam uobis longe præstantibus olim
Consuetudo uiris fuit acceptissima priscis.
Nam nec ego tales uidi, nec postmodo cernam,
Quales Pirithoum, Regnatoremq; Dryanta
Cæneaq; Exadionq; ac immanem Polyphemū,
Et similem superis Aegiden Thesea diuis.
Atq; hi terrigenis ualido cum robore cunctis
Gentibus anteirent, sæuissima prælia dextra
Pugnauere sua, & genus extinxere Gigantum
Montibus assuetum uictus tolerare ferarum.
Isti me socio sunt usi, & abusq; remota
Acciuere Pylo, cumq; his communia iunxi
Agmina, proq; mea iuui fera bella uirili.
Nec quisq;, hoc quotquot mortales tēpore uiuūt,
Audeat armatos hos contra stringere ferrum.
His ego consilio dubijs in rebus adesse,
Ac ipsi nostros monitus audire solebant.
Vos igitur similem mihi concedatis honorem,
Auscultate seni, quondam auscultasse iuuabit.
Tuq; nec Aeacidem donato munere priua,
Sed sine quam Graij dederunt retinere puellam.
Tu quoq; ne Regem uerbis Pelida lacesse,
Vsq; probris, impos animi, maledicta rependens,
Nanq; haud sceptrigeri est uulgaris gloria Regis,

Cui decus ipse hominũ pater addidit atq; Deorũ.
Quod si matre Dea es præcellens uiribus ortus,
Hic te legitimi tamen anteit pondere regni.
Tuq; Atrida prior turgentia pectora seda,
Ast ego Peliden precibus placauero blandis,
Nanq; hic opposito pro muro est unus Achiuis.
Dixerat. Atrides retulit, cui talia princeps:
Sic res est ut rere senex. Sed quis ferat istum,
Cuius quo se non præfracta superbia tollit.
Omnia uult uersare suo qui subdita nutu
Omnesq; imperio premere & iussis moderari,
Quod, uel ego fallor, uel non succedere cernet.
An quoniam egregium bello nulliq; secundum
Numina fecerunt magni immortalia cœli,
Quos uult cunq; malis dictis impune lacessit?
Sic ait Atrides sic dicere plura uolentem
Aeacides orsus medio sermone repressit.
At mea culpetur merito dementia, & excors
Iure uocer, tua si mandata ego nulla recusem
Esse aliis dñm licet haud mihi. Nãq; ego posthac
Non sequar imperiumq; tuum fascesq; superbos.
Præterea hæc animo non lenia dicta reconde,
Haud mea pro tenera nudabit uirgine dextra,
Nec te contra aciem, neq; contra quemlibet, ensis.
Quando mihi rapitis quam donauistis Achiui,
Sed rerum hic intra classem quodcunq; mearum
Inuito abstuleris nunquam mihi. Verũ age uires
Experiare tuas, ut Graia teste Phalange.
Extemplo hasta tuo destillet nostra cruore.
Hactenus infestis uerbis excercita, utroq;
Seditio iratis animis surgente quieuit,

Adq;

Adq; suas Danaum dilapsa est concio naues.
Ipse Menœtiade & socij Peleius heros
Ad classem inq; suas sedes comitatus, abiuit.
Atrides celerem Nerei deducit in undas
Bis deno instructam delecto remige nauem:
Inq; sacras ponit pecudes captamq; puellam.
Centum pro pulcra pecudes Chryseide Phœbo.
Omnibus his demum princeps accedit Vlysses.
Et iam uelifera innabat uada salsa Carina
Cum iubet Atrides populum de more piari.
Iiq; piabantur, uastoq; piacula ponto
Fundebant, Clarij placantes numina sacris,
Mactabantq; capras & curuo in littore tauros,
Fumens æthereas nidor se uoluit in auras.
Talia dum castris operatur Dorica pubes,
Cœptę Agamemno minas non obliuiscitur iræ,
Talthybiumq; ad se iubet Eurybatenq; uocari
Præcones famulosq; suos. Tum talia fatur:
Pelide ad puppes celeri pede tendite gressus,
Adductam hic uestris Bryseida sistite palmis.
Quod si non sinet ipse, tamen deducere certũ est
Stipatum Danaum, nec solam forte, caterua
Hæc ubi dura dedit uerbis mandata superbis
Illi per steriles tristes gradiuntur arenas,
Myrmidonumq; pedes pergunt aduertere rostris.
Atq; hos aspiciens, ut propter forte sedebat,
Classemq; ac socios, non est lætatus Achilles,
Tum trepidi procul ad conspectũ heroa resistunt,
Et nullos dant ore sonos mussantq; timore,
Hoc animo Aeacides cernens, sic incipit ultro:
Saluete, interpretes, præcones, turba Deorum

Atq; hominũ, propius consistite, Non mihi uestrũ
Causa mali est studium, sed quo mittente uenitis
Atrides, teneram Briseida ducere. Sed tu
Dis sate Patrocle his accitam trade puellam.
Quos nunc istius testes simul inuoco facti
Erga immortalesq; Deos, hominesq; caducos,
Erga ipsumq; ferum Regem, si quando futurũ est
Auxilium ut poscant rerum discrimina nostrum
Cum miseri Phrygio sternentur marte Pelasgi.
Huius enim rabiosa agitat præcordia pestis,
Nec sinit ut sensus ad publica commoda flectat,
Omnia prospiciens uentura, anteacta recordans,
Qua ratione suos saluos ex hoste reducat.
Sic fato obsequitur caro Patroclus amico,
Educitq; foras mœsto Briseida uultu,
Illa sequens gressus lentos inuita mouebat.
At lacrimans socijs ubi se subduxit Achilles,
Aspiciens nigri canentes æquoris undas,
Multa precans supplex tendebat brachia matri.
O genitrix, per te quoniam mihi contigit æui
Summa breuis, saltem mihi conseruaret honorẽ
Iuppiter altitonans clari regnator Olympi,
Nunc neq; tantillum decoris laudisq; reliquit.
Quodq; erat Atrides Danaũ mihi ductor ademit.
Præmia nostrorum rapiens abducta laborum.
Hæc inter lacrimas audiuit uerba profusas,
Forte senem propter discumbens Nerea, Mater,
Aequoreas intra sinuosi gurgitis ædes.
Nec mora, ceu nebulæ, canis erupit ab undis,
Ipsius ante pedes plorantis Diua residens.
Atq; manum prehendens prefato nomine cœpit.

Quid

Quid fles, quæúe tuum pectus mala, nate, fatigãt?
Dicage, neu celare uelis, ut uterq; sciamus.
Sic matri Aeacides dicenti pauca marinæ
Larga trahens imo retulit suspiria corde:
Nil horum te diua latet, quid nota renarrem?
Etioneas Thebam expugnauimus arces,
Et multam euersa prædam deueximus urbe,
Hanc diuiserunt inter se sorte Pelasgi,
Exemptamq; dedere prius Chryseida regi.
At Chryses captæq; pater, Phœbiq; sacerdos,
Venerat Argolicas celeres prece supplice naues.
Proq; sua portans redimenda munera nata
Ornamenta Dei, uittas, sacrasq; coronas,
Aurea sceptra manu retinens orabat Achiuos,
In primis geminos Atrei de sanguine fratres,
Quos penes imperium & ius esset nobile regni.
Hic alij Argiuæ proceres atq; agmina plebis
Acclamare senem reuereri, sumere dona.
Vnius Atridæ sed erat diuersa uoluntas,
Ille male acceptum miserum propellit, & ultro
Accumulat dictis conuitia facta superbis.
Hic abit, at læso retinentem corde dolorem,
Fundentemq; preces non auersatus Apollo,
Nanq; hunc immenso complectebatur amore,
Noxia in immeritos coniecit tela Pelasgos
Per totas acies & castra uagantia tela,
Altera & alterius subigebant funera funus.
Iamq; aderat Phœbi promens oracula uates,
Mox ego tum primus diuum placare iubebam.
Quo dicto Atrides subitas exarsit in iras
Euentuq; mihi nimium non uana minatur.

Nanq; hanc ueloci referunt iam naue pelaſgi,
Chryſeoq; ſimul deportant munera phœbo.
Sed mihi precones dudum Briſeida, Regis
Iuſſu abduxerunt, mea prę mia, uerum age ſi quid
Diua potes carum mater ne deſere natum.
Et pete cœleſtes ſedes ſublimis olympi
Saturnoq; precare ſatum, memoraq; benignam
Si quā operā huic uerbis quondā factisúe dediſti.
Nam memini te ſæpe domi iactare paternæ.
Te quondam exitium diuis ex omnibus unam
Auertiſſe Ioui indignum, cum cætera turba
Cœlicolum huic nexus & uincula dura pararent.
Iuno, Neptunasq; & terra numina Phœbi
Siue ea pallas erat. Verum te diua ſceleſtum
Prohibuiſſe nephas, & centimanum Briarea
Quem ſuperi, mortale uocat genus Aegeona,
Accitum auxilio ſocium iunxiſſe tonanti.
Qui ſimul ac, ualida ſuperans uirtute parentem,
Ad Saturnigenæ partes ſe contulit, Illis
Impia repreſſis ceciderunt uincla timore.
Hæc genua amplectens memora ſi flectere poſſis
Forte Iouem, Teucris ut opem ferat, inq; pelaſgos
Sæuiat, & naues intra maris æquora circum
Cōprimat occiſos, ut in omnes pœna redundet,
Regis & illius ferat hos iniuria fructus.
Ipſe etiam Atrides magnus ſua rex Agamemno
Dāna recognoſcat, quod laude orbauerit, omnes
Qui uincit Graios uirtute & robore belli.
Hunc contra lacrymis Thetis eſt affata cohortis.
Heu mihi nate malo miſerabilis edite partu
Cur ego ſuſtinui tali te educere fato?

Cui

Cui cum parca legat prope deficientia fila
Gaudia debueras tranquilla carpere mente
Nunc infœlicis spacium breue contigit æui
Vsq; adeo infausta genitum te aue nate paterni
Aspexere lares. Nunc has ego porto querelas
Cœlicolum domino, sub olympi tecta niuosi.
Interea alta trahens per Pthias otia naues,
Vt semel irato cœpisti pectore, dura
Nanq; heri ad oceani freta circundantia terras
Transijt, & diuos assumsit cœlitus omnes
Iuppiter, Aethiopum conuiuia lęta frequentans.
Quem cum luce sua bis sexta reduxerit Eo
Limina quæ solido summi Iouis ære coruscant
Accedam, atq; ipsum genibus cōplexa precabor
Nec spreta indecorem uideor latura repulsam.
Hæc effata graui cruciata dolore reliquit
Acacidæ raptam plangentia corda puellam.
Iamq; rates Ithacum & quæ debita sacra uehebat
Chryseos fausto præhensabat flamine portus.
Subductæ tum uela legunt detracta carinæ,
Inq; suas sedes submissum fune reclinant
Non segnes malum iuuenes, remisq; sub altos
Nauē adigūt portus, sonat anchora iacta profun-
Annexāq; ligant retinacula linea puppim. (do.
Tum simul in siccas ipsi egrediuntur arenas
Et latonigenæ ducunt sua munera Phœbo.
Ipsa etiam molli Chryseis littora planta
Calcat: At hanc aras assistens propter Vlysses.
Dextram addit dextræ patriæ. Dehinc talia fatur.
Huc tibi me Danaum misit rex reddere natam
Et pecudes Phœbo centum mactare sacratas,

Vt mala

Vt mala quæ sæuæ mouit lugubria pestis
Argiuis, misso placatus munere pellat.
Sic ait, inq; manus patri dedit. ille recepta
Nata lætus erat. Sed diuo Graia iuuentus,
Constituunt aras sacra centenaria circum,
Et dextras liquidi tingunt in fluminis unda,
Conficiuntq; molas, diuum libamina, salsas.
Tum Chryses geminas tollens ad sydera palmas
Sic ait. O me, qui Chrysam Cyllanq; gubernas,
Quiq; regis Tenedũ, rursum audi Phœbe precan (tem.
Vt prius in mea uota tuas deflexeris aures
Vltus despectum Danaum per funera uatem,
Sic mihi des cupida quod te nũc mente reposco,
Letiferum properes Danais auertere pestem.
Talibus orantem uatem exaudiuit Apollo,
At prece perfecta, salsa cum fruge litassent,
Corripiunt cæsas pecudes & tergore nudant,
Secta tegit nidor femorum è compagibus ossa,
Et gemina implicitas celant abdomina partes,
Tum simul adijciunt crudę undiq; frustula carnis,
Admouet ipse foco senior, Bacchiq; liquorem
Inuergit, quinis uerubus stat in ordine pubes.
Et iam tosta ignis femorum consumpserat ossa,
Et libata deis depauerat exta iuuentus,
Quod superest, in frusta secát uerubusq; refigunt.
Dein referunt asso studiose ex ignibus artus,
Sic tum Graia deo, mensisq; operata iuuentus
Vescitur æquali cunctis dape lege tributa.
Cumq; exempta fames epulis, potu sitis esset,
Crateras pueri statuunt & uina coronant,
Circum perq; ferunt omnes, & pocula libant.

Graia diem totum placabat carmine pubes
Latoum & pulcrum celebrans Pæana canebat.
Ille suis hilares præbebat laudibus aures,
Iamq; nigræ occiduo surgebant Sole tenebræ
Cum nauis iuxta somnum cœpere rudentes.
Iamq; rubescebat roseis aurora quadrigis,
Cum reditum cursumq; parant reuehiq; per altũ.
Aspirat flatus Phœbus uentosq; secundos.
Erigitur malus, panduntur candida uela.
Illa inflata tument Zephyris. Aegea carinam
Inachiam ferit & fluctu circumsonat unda,
Currit iter, ueloxq; secat maris æquora nauis,
Quã simul ut castris tandem est appulsa Pelasgis
In terram atq; altas iuuenũ manus urget arenas,
Et trabe supposita porrectum in littore firmant,
Dein redeunt per quisq; suas naualia sedes.
At proles odium flagrantibus inclyta Pelei
Seruat alens animis, atq; ocia tractat acerba,
Nec magis in Danaum solennes pergere cœtus
Sustinet, & duri uitat discrimina Martis,
Et sua tristificis absumens pectora curis
Bellorum pugnæq; minas fremitusq; requirit.
Iamq; exorta diem bis sextum aurora uehebat,
Et Saturnigena duce turba beata Deorum
In cœlum remeat. Sed nati cærula mater
Haud oblita preces, emersit ab æquoris undis
Circumfusa petens cœlestes aere tractus
Cum dubiam faciunt incerta crepuscula lucem.
Forte sub Aethereis solus consederat oris
Iuppiter in summo splendentis uertice mundi.
At Thetis ante ipsum genua amplexata sinistra

Procubuit, mulcens dextra immortalia colla.
Tunc Saturnigenam sic ora precantia soluit.
O pater, aut uerbis aut si tua numina rebus
Vna Deos inter defensum sedula iuui,
Annue supplicibus Thetidos Saturnie uotis,
Atq; meo, fatis cui uita breuissima cessit,
Redde suas laudes & nomen honoris Achilli
Cui rapuit Graium spreto sua munera ductor,
Quod ne impune ferat Rex effice maxime Diuũ,
Tamq; diu Phrygijs legionibus adijce uires,
Vt merita absumat cęsos uindicta Pelasgos
Donec adempta meo crescat ueneratio nato.
Dixerat: At nubes qui cogit ad ætheris orbes
Iuppiter, haud ullas reddit tacito ore loquelas,
Immotusq; diu silet, illa insistit & orat,
Et genua amplectẽs mentum tenet, atq; ita fatur:
Quid metuis? plane auxilium promitte roganti,
Abnue siue palam. Ne sit contemptior inter
Diuos, & nostri sint hæc exempla pudoris.
Tum pater ex imo gemitus dans pectore fatur:
O mihi pestiferum caussas tua uota malorum
Hinc inimicitiæ atq; odium Iunonis amarum
Existet, cum me maledictis aggredietur.
Nanq; Deos inter semper me incessere gaudet
Litigiosa probris, Dum res me ait usq; iuuare
Teucrorum, & Phrygijs successus addere pugnis.
Nunc age clam nostra fac coniuge cauta recedas,
Quæq; petis secura meæ committito curæ,
Nanq; effecta dabo, simul ut dubitatio cesset,
Firmabo æterno promissa fidelia nutu,
Quo fit cœlicolis signo mea certa uoluntas

Præcipuo, neq; enim fas est hoc fallere quenquã,
Nec reuocare potest ullus ne auertere casus.
Sic ait atq; superciliis pater annuit atris,
Ambrosiæq; alte diuino à uertice Regis
Defluxere comæ, magnusq; tremiscit Olympus.
Atq; ita consilium dissoluitur. illa profundos
Insilit in fluctus lucentis ab ætheris axe.
Iuppiter in sua tecta redit sub limina cœli.
Quo ueniente Dei uacuata sedilia linquunt,
Assurguntq; suo patri, neq; sustinet ullus
In solio accumbens illo ingrediente manere.
Tum diuina toro structo sibi membra locauit.
Nec latuit Thetidos Iunonem inceptio uisæ,
Cumq; suo sensit consultauisse marito.
Mox ita iurganti uoce est aggressa tonantem,
Quis nam nunc iterum fraudum plenissime, tecũ
Secretos habuit conuentus. Me sine semper
Sic arcana tibi sunt conciliabula cordi.
Nec me participem rerum sinis esse tuarum.
Tunc hominum sic respondit pater atq; Deorum:
Si te posse putas omnes cognoscere sensus
Iuno meos, erras. Nam & si me fata maritum
Esse tibi uoluere, tamen quædam grauiora
Sunt, quàm ut ferre queas. Verũ quo fas sinit usq;
Conscia eris rerum prę cunctis prima mearum.
Nec prius hę cuiq; Diuumq; hominumq; patebũt.
Sed quę immortales alios celauero cunctos,
Tu quoq; ne studeas rogitando exquirere uelle.
Hunc grandi aspiciens Iuno sic lumine fatur.
Quod uerbum exiit ore tuo sæuissime coniunx?
Qñ ante hac aliquid rogitando exquirere cœpi?

An turbata unquam per me tua cœpta fuerunt?
Sed mea corda metus nunc non leuis intrat, & angit
Candida cœrulei ne mentes filia Nerei
Auferat ereptas tibi, nam tecta aere mane
Supplice te gestu genibus complexa tenebat.
Auxilium cui te puto promisisse petenti
Aeacidem ut læsum cæde ulciscare Pelasgum.
Tum genitor uultu quo nubila congregat, inquit:
Quicquid ego instituo semper scelerata putando
Elicis, & rerum te non latet ulla mearum.
Nec tamen hac aliud tibi ab improbitate paratur,
Quam nostra ira tibi magnorum causa malorum.
Quod si sic ut reris habet res, sic mihi cordi est.
Proinde tace, residensq; tuum uenerare maritũ,
Ne tibi si excitus uiolentam iniecero dextram,
Omnes afflictę nequeant succurrere Diui,
Quotquot clara colunt conuexi mœnia cœli.
Dixerat, illa graui siluit perculsa timore,
Inq; reclinata pressit sua pectora mente.
Exoritur Diuum Iouis alta per atria murmur.
Mulciber hæc inter fabricandi clarus in arte
Consolans placida tristem sermone parentem.
Sic ait: O facinus malum & intolerabile, si uos
Humana in tantas agitabit gratia rixas,
Inq; Dijs moto faciet sæuire tumultu:
Gaudia nulla dapum, mensarum nulla uoluptas.
Quandoquidẽ exultat pars rerũ pessima uictrix.
Nunc ego te genitrix, quanquam sapis ipsa, monebo
Læsa Iouis dictis ut places corda benignis,
Ne læta ille noua conuiuia lite prophanet.
Nanq; poli dominus qui terris fulmina spargit,
Si uelit

Si uelit ex imis conuellat sedibus orbem,
Vsq; adeo cunctis immensis uiribus anteit.
At tu lenificis mulce fera pectora uerbis,
Atq; ita propitium nobis dea redde tonantem.
Dixit & exurgens bipatentia pocula matri
Obtulit, inq; manus tradens hæc insuper addit.
Fer mea, quanq; ægre est, húc mater firma dolorē
Ne tua cara rapi ploranti lumine cernens
Corpora, non possim turpes defendere plagâs,
Tanta habet irato se offerre pericla tonanti.
Nam memini tibi cū quondā auxiliari et ausum
Me pede proiecit tractum alto à limine cœli.
Illa dies miserum uidit me tota cadentem,
Cumq; sua occiduis sol ora reconderet umbris
Lemniaca collapsus humo, uix ægra trahebam
Quæq; super tenuissima erant spiracula uitæ.
Tum me sublatum fouerunt Sinties, omni
Semianima à casu reparantes corpora cura.
Sic fato arridens & candida brachia Iuno
Extendens, manibus suscepit pocula nati.
Ille alijs dextro circumfert ordine diuis
Fundens de pleno nectar cratere suaue.
Soluitur in longos Vulcani æterna cachinnos
Turba ministerio diuorum. Talibus illum
Transegere modis, dum mergitur ęquore, solem.
Concordi dapibus uescentes ore paratis.
Tum lyra Phœbeo sonat aurea pollice tacta,
Alternaq; canunt Musæ bona carmina uoce.
Iam Phaethonteos caligo extinxerat ignes
Cum sua quisq; subit conclauia nocte deorum,
Structa fabri gnauis manibus conclauia claudi.

At sua quo solitus fuerat dare fessa quieti
Membra prius, lectum conscēdit Iuppiter altum,
Captutus somnos, Et iuxta regia Iuno.

F I N I S.

AD LECTOREM.

Hæc reuiso opusculo emendanda occurrerunt, quædam fortasse minutiora, quàm ut annotari debuerint, & similia forte nonnulla nos fugerunt, sed ut hæc fuerit cuiuis corrigere facile, ita illa indicata à nobis, & ueniam à uobis inuentura esse, & in partem meliorem acceptum iri, confidimus.

Pagina	Linea	
4	10	*doctrinæ, multo prof.*
7	6	*functiones*
13	1	*impete*
17	10	*annitiq;*
18	9	*At poëtas*
22	11	*Arctinum*
23	10. 12	*hominis* * *quidam*
28	2.21.25	*Amazonia* * *locupletum* * δυναμένοιο
33	24.26	*cumulant* * *finit*
39	23	*Tyrannio*
47	29	*Pittheus,*
50	20	*sceptroq; innisus*
52	28	*posset.*
54	8.28	λαβὰς * παιλαιοὶ
61	4	πάνθ' ὅσα
66	1.23	*caput est, Aequum* * καλύπτειν *significat.*
68	2.25	*Vlyßis* * *exerceantur*
71	19.27	τιμὴ *autem* * ὡς ἐπίοικεν

Pagina

Pagina	Linea	
72	2.24.27	faceret,posset * ἑζομένω * ἀγλαΐηφι
77	7	φορήμεναι
79	2.4.10	μεθύων * fit inter * periculū adire & adori-
80	19	incubando,una dictione (ri hostes
82	21. 23	λιλαιομένου: Dia Eionei filia,
87	5	Athenien.
102	24	ῥήμασιν
104	27. 28	ἀνασταδὸν * ἀπὸ τῆς
106	7	rerum,interpretati sunt

EX OFFICINA CRATONIS MYLII
ARGENTORATEN. ANNO
M. D. XXXVIII.

DE FORTI DVLCEDO.